

PHILIPPICA SECVNDA

His annis .xx. ac si dicat a .xx. annis usq; huc. Indixerit denūciauerit. significat autē. L. Pisonē: Gabinium Varinum: Clodiu: Catilinā. C. Antoniū in quos Ciceronis extāt oratōes. magis autē resp. q̄ priuata cāo dīa cū illis & inimicitis exercuit. Illi in quos inuectus ē Cicero acerbissime. & quoz; detexit scelera. Quo rum facta imitare: nā Catilinæ & Clodii scelera imitaris: exitū nō phorrescis. q̄ fuit scēdissimus & ifcelicif simus. In aliis: q̄ mihi hostes fuere. Audacior: quæ. n. maior audacia quā cōtra patriā cōiurare. Furiosif or: magn⁹ Clodii furor fuit: q̄ ut rēpu. pturbaret: sese adoprādū dedit cuidā

M. T. C. in. M. Antonium. Philippica. Secūda.

Nonā meo fato .P. C. fieri dicā: Vt nemo his an nis uiginti. Rei. p. hostis fuerit: q̄ nō bellum eodē tpe mihi quoq; idixerit nec uero necesse ē ame q̄n q̄ noīari uobis: cū ipsi recordemini: mihi penaz; illi plusq; opta rā: dederūt. Te miror Antoni⁹ quoq; facta imitere: eorū exitus nō phorrescere? Atq; hoc ī aliis minus mirabar. Nēo illorū mi hi inimicus fuit uoluntarius. Oēs a me Rei. P. cā laceffiti: Tu ne uerbo qdē uiolatus: Vt audacior q̄. L. Catilina: furiosior q̄ P. Clodius uiderere: uliro maledictis me laceffisti: tuāq; a me alienationē ad ciues ipios tibi gloriæ fore putauisti. Quid pu tē: cōtētū ne me: nō uideo nec in uita: nec ī grā: nec ī reb⁹ ge stis: nec ī hac mea mediocritate īgenii qd despiciere possit An tonius. An ī Senatu facillime detrahi posse credidit: q̄ ordo cla rissimis ciuib⁹ bene gestæ Rei. pu. testimōiū multis: mihi unī cōseruata dedit: an decertare mecū uoluit cōtentiōe dicendi? Hoc qdem beneficium ē. Quid. n. pleni⁹. Quid uberi⁹: quā mihi & p me & cōtra Antoniū diceret. Illud pfecto ē: non exi stimauit sui similibus pbari posse se esse hostem patriæ. nisi mi hi eēt inimicus: Cui priusquā de cæteris reb⁹: rādeo de amici tia: quā a me uiolata eēt criminatus ē: Quod grauissimū crimē iudico: pauca dicamus. Cōtra rē suā uenisse me nescio quādo quæstus est. An ego nō uenire contra alicuū p familiari & ne cessario: & domestico meo: non uenirem contra gratiam non uirtutis specie sed ætatis flore collectam non uenirem contra iniuriā: quā iste intercessoris iniquissimi beneficio obtinuit: non iure prætorio. Sed hoc iccirco cōmemoratū a te puto: ut

pl: beio. C. Fōreio: q̄ maior na tu erat: Mōstri autē simile ut: ut pater maior natu filio sit mul tas leges substulit: & in primis Heliā & fusiā q̄ agere cū popu lo phibebant: nisi seruati d' ce lo eēt deniq; Ci. sp. Clodii furo rē uocat. Vltro: tua spōte: nō laceffitus a me. Ad ciues ipios: tui similes & eiusdē furoris si bono uiro & libertatis ac pa triæ studioso: hostis fieres.

Quid putē: multas enume rat cās qbus ipulsus uideri pos sit Antonius: ut tam acerbe ī se iueheret: multas refellit mi nus idoneas: unam subicit ad extremū: q̄ uera eēt uideat. In uita: ī moribus. Gratia: ciuū beniuolētia. Detrahi: maledi cēdo minui aliqd eoz; q̄ dixi ī ea: gratiā: īgeniū. Mihi unī cō seruata: nā cū patriā a consura torū audacia liberasset Ci. & d iuratis suppliciu sūptū eēt: alii urbis cōseruatorē: alii cōditorem appellarūt: qd uierēt: q̄ īco lumes essent: uirtuti ei⁹ accep tū referentes. Marc⁹ Caro pa trem patriæ censuit appellan dū: qd ī libera ciuitate ei dūca xat: trigite: hīc Satyrus ait poera Roma patrē patriæ Cic. libe ra dixit. Illud pfecto est: hoc est illud postremū qd pbat.

Patriæ: quādo qdē quēq; ui giti ānis patriæ hostis fuit: idē & Ci. bellū idixit Contra rē suā: Res sūe hēt: Tres Ant. sūe re uxores. Priā. M. Fūdi Bāba lionis filia. Secūda. C. Antoni ci

ceronis ī cōsulatu college: q̄ adulterā a Dolobella suspicatus repudiāuit. Tertia Fulua. C. Curioni antea nu pra. ex priā illa libertini gñis: filiū substulit: quē p obside ī capitolium missum dixim⁹ hęc īferi⁹ patebunt & ī hac philippica & in tertia. d̄ re pecuniaria lis fuit amico Ci. & domestico cū. M. Fundo Bābalione ho ī ne libertinæ cōditionis sed locupletissimo: p quo Ci. ī iudiciū ubires agebat uenit aduocat⁹: Ant. iniquo a nimo tulit: & illa orōe q̄ est in Ci. inuect⁹: q̄st⁹ fuit cōtra rē suā: hoc est soceri sui: Ciceronē uenisse aliqñ: qd Ci. nunc excusat: & cur non uenirem inqt cōtra socerz; tuū: alienū mihi & cū quo aicitia aut cōsuetudo n̄ itere. debat p familiari necessario & q̄si domestico: cōtra antonii fauorē & gratiā: q̄ n̄ uirtute: sed flagitio collegit. cōtra iniuriā hoc est inqt gratē iudicis: q̄ antonii socer auxilio & fauore intercessoris obtinuerat. Cū pferri eēt p torio iure mihi uenire liceret. An ego n̄ uenirem: interrogariue legendū. Grām: fauorē & beniuolentiā hoīum in anto. Non uirtutis spē & c. uirtutis spē dixit pulchritudinem & honestatē: unī speciosa res d̄ honesta & pulchra sic ait quoniam ætatis florem subiungit. significat autem rem scēdissimam Antonium ætatis flore multorum sibi gratiam conciliaffe. Egregia fuit forma: ardentē a Curionis filio dilectus: qui ut obnoxium magis sibi redderet Antonium in amores libidines uariosque sumptus ipellebat. quare grā de res alienum cōstulit: Cnuque. cc. l. milia deberet: idem pro eo intercessit Curio pater uero curionis ægre ferens: domo sua prohibuit Antonium: qui ad Clodium prius se contulit: inde in Asiā abiit:

Cicero scedissime actam obicit antonio pueritiam: & se pluribus prostituisse illum ostedit. Injuriam: Iniquitatem iudicis. Iste. Socer tuus. Intercessoris iniquissimi: aut antonii: aut curionis: quae magnam dicendo comitavit potentiam: iniquum uero quippiam contra Ciceronis amicissimum obtinuerant. Non iure praetorio. scilicet uenirem. nam aut contra leges: aut dolo malo quippiam contra Ciceronis amicum statutum a iudice fuerat quod praetoris edicto & iure seruari non conueniebat: id quod licet est Ciceroni. quicquid autem fuerit imaginari potius licet quod certum aliquid tradere. Infimo ordine: libertinorum. Comendares: gratum redderes: & ad amorem prouocares Libertinum generum: te. scilicet. non libertini locupletis filiam uxorem duxit antonio. Nepotes quoque fundi. M. Fundi Babilonis & quoque legedum est. Diffiniunt autem iure civili libertini quae iusta & iustitiae maiumissis sunt. At. non. te in disciplinam. & hoc obiecerat antonio. quod in Cicero disciplinam sese adulescentem tradidisset. uolebat autem uideri obfuisse ciceronem. contra Ciceronem. negat factum. nec per curionem esse uoluisse & operasset dicit factum licuisse: nam ut obsequentior adulescentem haberet curio: a uirtute abducebat: & ad omnem turpitudinem impellebat. quod est prius dictum Ne tu si id fecisses. certe si id fecisses: graeca pericula est ut haberet affirmandi Terentii adria: Nae iste haud mecum scit. Auguratum petitionem: & hoc obiecerat antonio. in petitione auguratum cessasse ciceronem se hoc est petere cicerone honoris. & beneuolentiam comitari petere desisse. Falsum ostendit Ciceroni. quoniam ne petere quod de licebat antonio. auguratum cum & dederet. centum milia: & soluendo non esse: nam neque petere auguratum neque auguratum in demortui locum nominare iis licebat: quod aut dantati essent & repetundis. aut creditoribus soluendo non essent sic. non lege cautum erat. Et praeterea Curia cuius intercessio ibi antonio. comitatus posset aberat: quod in Asia. is. non. curio est ad quem sunt plures Ciceroni epistolae: in principio secundi libri epistolae ad Leticium: Auguratum in Crassi locum operatum est. per quod ille perit in periculis. paulo ante quod praetor in elliciam proficisceret. Nominauerunt praetorissimi uiri & in sua re publica florantissimi. Cn. Pompeius. & hortensius orator. Aut cum esset: tunc in quod factus fuisti auguratum. unam tribum ad suffragia ferre & perducere non potuisses sine curionis auxilio ac si dicat non supererat tibi pecunia: quae unam tribum abires. fauore Caesaris. Iulii inquit Plurium inter augures cooperatum fuisse Ant. Breuius quod uis pulso petitorum superiorum fuisse per Ant. laborantes. At beneficio sui usus tuo: & hoc obiecerat antonio. suo usus beneficio Ciceronem: quod cum Brudus sui cum posset: non occidisset: ad quem inquit Cn. Pompeius in Pharsalia superato cum Cato quae naualibus perat copiis: & Claudi & exercitum Cicero committendum cesseret: omnesque ut acciperet: hortarentur: ac unum illum sibi ducem in consilio salute deprecarentur: stantem recusauit finem sibi belli fecisse: & in otium perire palam inquit: quod ei dictum sic moleste quidam tulere ut per abfuerit quoniam occideret: quod per in Italia reuersus. statuit Brudus Caesar. reditum in Asia & aegypto commorans praetorari. Erat autem Brudus Ant. quod Ciceronem quod in peribus fuisset Pompeianis occidere potuit: quod obiecto dicens suo beneficio uiuere uixit a Caesaris militibus defendisse. Spem per me tui: falsus sum sperare ac si ita ut dicitur: esset. Mius prudenti. re ipsam ut est cognoscet. Iste uictor: caesar. Eum tu occideres: quem saluum caesar uoluisse: ac si dicat minime. Quod si esset beneficium: non occidere cum possis: quoniam beneficium non est illi quod caesar non ademit uitam cum posset: non laudarent quod cum interfecerint. sed ingrati haberent & uituparent: sed quae laudant: tunc non adimere uitam non est beneficium. Illud Caesarem. Seruari: non occidit: ut Brutus Cassius & reliqui quod praetor Pompeii secuti sunt quibus uictor caesar pepercit. Impium miserum. non. uideri debet te hominem nefarium tam humane licentiae ut ciuem opti. & praetor. necesse posses si uelles

te infimo ordini comendares: cum omnes recordarentur libertinum generum: & liberos tuos nepotes quoque fundi libertini homines fuisset. at. non. te in disciplinam meam tradideras. Nam ita dixisti: domum meam uentituras ne tu si id fecisses melius famae melius pudicitiae tuae consulisses. Sed nec fecisti: nec si cuperes tibi id per C. Curionem facere licuisset. Auguratum petitionem mihi te comitatus fuisse dixisti. O incredibilem audaciam. O impudentiam praedicandam. Quo enim tempore me augurem a toto collegio expetitum Cn. Pompeius: & Q. Hortensius noiauerunt. Neque. non. licebat a pluribus nominari: nec tu soluendo eras: nec te ullo modo nisi euerfa. R. P. fore incolumem putabas. Poteras autem eo tempore Auguratum petere cum in Italia Curio non esset: aut tu cum es factus: unam tribum sine Curione ferre potuisses: Cuius et familiares deum comendati sunt quod tui nimis studiosi fuissent. At beneficio sui usus tuo: quod quicquid illud ipsum quod commemoras semper me tui. Malui me tibi debere confiteri: quod cuius minus prudenti non satis gratus uideri. Sed quo beneficio: quod me Brudus non occideris: quem imple uictor: quod tibi ut tute gloriari solebas detulerat ex latronibus suis principatum: saluum esse uoluisse: in Italia ire iussisset. eum tu occideres fac potuisses. Quod est aliud. P. C. beneficium latronum nisi ut commemorare possint iis se uitam dedisse: quibus non ademerint: Quod si esset beneficium: nunquam quod illud interfecerunt a quo erant seruati: quos tu ipse uiros clarissimos appellare soles: tantam essent gloriam consecuti: quale autem beneficium est quod te abstineris a nefario scelere: Quae in re non tam iucundum uideri mihi debuit non interfectum a te: quam miserum id te impune facere potuisse. Sed sit beneficium: quando quod maius a latrone

PHILIPPICA SECVNDA

De Interitu: quæ Interit p te. Ne ingratus uiderer: in te qui nõ adẽmisse iactas uitam cum posses. In illa querela quæ e in superiore orõne. Et quidẽ: & tñ nullus adco tẽperans extitisset: qui de te cūquerẽs abstineret a maledictõ possit. Reliquas reip. propter interceptam pecuniam hoc ait: quæ fuerat ad ædẽ opis: & pp quatuor milia talẽta: quæ a Calphurnia Cæsaris uxore accepit. Turpissimo mercato: tanq̃ in nudinis & mercato oĩa antonius uendiderat: magistratus: imunitates Cum leges eas: ut prætorix prouintix plusquã ânũ: cõsulares plusquã bleniũ obrinerentur: ut duabus decurijs tertia centurionũ adderet: ut d

accipi nullum potuit. In quo potes me dicere ingratum? an de interitu. Reĩ. P. queri nõ debui ne in te ingratus uiderer? At in illa querela misera quidẽ & luctuosa sed mihi p hoc gradu i quo me senatus. po. q. R. collocauit necessaria: Quid e dictũ a me cū contumelia? Quid non moderate? Quid non amice Et qdem cuius temperantix fuit. P. M. Antonio querẽtẽ abstineret maledictõ: preferim cū tu reliqas. Reĩ. pu. dissipauisses? cū domi tuæ turpissimo mercatu oĩa essent uenalia? cū leges eas quæ nunq̃ pmulgatæ essent: & de te: & a te latas cõfiterere cum auspiciã: augur: intercessionẽ Consul sustulisses? cum effes scẽdissime stipatus armatis: cū omnes impuritates publica in domo quotidie susciperes: Vino lustrisq; Confectus: At ego tãq̃ mihi cū. M. crasso cõretio esset: Quo cū multæ & magnæ fuerunt: nõ cū uno gladiatore neq̃ssimo & de. R. p. grauiet q̃ rens: de homine nihil dixi. taq; hodie pficiã: ut intelligat q̃tũ a me beneficiũ tũ accepit. At etiã litteras quãs me sibi misisse diceret: recitauit. hõ & humanitatis exps: & uitæ cõmunis ignarus. Quis .n. unq̃ q paulum mõ bonorum consuetudinẽ nosset: litteras ad se ab amico missas offensione aliqua interposita in medium protulit: palamq; recitauit? Quid hoc e aliud quã tollere e uita uitæ societate? tollere amicorũ colloqa absentiu? q̃ multa loca solent esse in epistolis que prolata si sint: inepta eẽ uideant? q̃ multa seria? neq; tñ ullo mõ diuulgãda. Sit hoc in humanitatis tuæ. stultitiã incredibile uidere. Quid habes qd mihi opponas hõ disertæ ut Mustelæ: Thamylio. & Tyroni Numisio uideris. Qui cū hoc ipõ tpe stẽt cū gladiis i aspectu Senat? ego quoq; te disertũ putabo: si õnderis quõ sis eos iter

ui & maiestate dãnatis liceret p uocare. Detem: nam uolebat antonius licere sibi prouinciã p arbitrio suo retinere: Intercessionẽ: tributiã sustulisses cõsulari ptate & auctoritate. Oẽs ipuritates: oẽs ipuros & fœdos hoies aleatores ganeones: ut mox diceẽ. Lustris: sunt & in siluis lustra ferarũ bitacula. uirgi. Nõ absunt illic saltus & lustra ferarum: & loca sordida atq; occulta in q̃ uersantur gula & luxuriæ operam dant: ac ipsa e lupanaria. Plau. in asia. lustris studet. Confectus: at ego tanquam mihi: consumpsit: exinanitus. Cum. M. crasso contentio esset: quo cū: hic est. M. crassus ille diues qui perit in Parthis: cū quo Ciceroni graues & diurnæ fuerit inimicitia. Ea uero extitit cã: qd cū Catilina cõiurasse cum Cicerone stimulauit. Et in orõne quã d cõsulatu suo habuit. crassum ad se noctu uenisse rettulit epistolã a Catilina missã tenentem: qua illũ quasi cõsciũ ad eõ firmãdã cõiurationẽ hortabatur. Quod uero in Ciceronẽ æquior esset Crassus: ac nõ apte insectaretur: filius cã extitit: q̃ studiorũ gratia Ciceronẽ affectabat: & sic obfuabat. ut eodãnato uestem mutauerit: idq; ut complures nobilissimã adolesecẽtes faceret: suaserit. Tandem uero patrem etiam reconciliavit Ciceroni. Tũq; habuit

primam illam orationẽ: quæ hãc pcedit. Vitæ cõmunis: ac si diceret humanæ cõsuetudis quã seq̃ solemus non eni siquid scriptũ eut dictum e nobis ab amicis prius: id cū inimici euadim? diuulgare debem? Nec prudẽs quispiã facere auderet. nã si hoc fieret: abstinerẽt homines loq̃ multa cū amicis aut scribere absentes: q̃ppe q dicerẽt: si forte inimicitia inter nos exorirent: quicq; dixerõ: aut scripsero propalabitur: Aliqua defensione: id est si qua offensio interuenit: si displicuerunt. Vitæ societate: ut ad amicũ non audeat qd quã scribere: aliqua de re: si dubitat eum aliqua offensione interuenire proditurũ. Inepã. ut iocĩ & dicta facta ambigua & obscena non nũq; qualia sunt in Ciceronis epistolis illis ad Petũ & alios nõnullos. Seria de repu. sed non diuulgãda qñ piculũ e inde. ei qui scripsit: ut cū tpe accusamus & principes carpinus. Sit hoc tu ingratũ in humanis: & uitæ cõis ignarus: hãc tuã incredibile stultitiã uideas & consideres. Hõ disertæ: ironice: ut tuis inquit uideris operis & affectis: hominibus impurissimis & scelestissimis. Mustelæ: thamylio: Tyroni: quos & infertus commemorat: si uini exhalandi non actuendi ingenii causa declamare dicitabant Ant. quod post dicitur. Inter sicarios defensurus. sed quid oppones tãdẽ: quasi iocatur Ci. & tamẽ uerum obit cit crimen Antonio: quod & ipse & opere eius obnoxii essent legi de sicariis: quoniam armati uenerant in senatum. Lex uero Corne. de siccha. homicidas ultore ferro persequitur. uel eos q ho minis occidendĩ causa cum telo ambulant. Sicha uero est quicquid teli hominis occidendĩ causa fertur.

An chirographo: ipsa m̄us meae scriptura. In quo habes &c. In effingendis scilicet chirographis: & scriptura manus alicuius ac characteribus ex quibus magnum capis fructum: adulterinis lris & testamentis. Quid possis. q. d. non uideo: non enim sunt mea: sed librarii mei manu. Iā in uideo &c. & hic iocatur: sed eum felle & acri reprehensione: Curtioni dicit inuidere se qui nihil Antonium sapere docuit tanta mercede: et enim se substrauerat Antonius: ut est dictum. Verbo uno: uerbo. Omne autem tuum crimen est omnis in tali re tua accusatio est: & in hoc me criminaris. Quēdā de exilio reducere. P. Clodii filiū intelli-

gim⁹: quē exulē reducitur? Antonius scripsit ad Ciceronē prius: se illū nisi Cicero ānueret n̄ reuocatur⁹. Quid. n. interponere audaciā tuā: ac si diceret facturus oīno fueras: uellē nolē ego. Huius ordi⁹: senatorii

Cæsaris lege: quā in actis & lli bellis cæsaris tu ipse eē dicebas. Meā gratiā: meū beneficium.

Lege lata: nā si cæsar tulerat ut. P. Clodii filius restitueret: neq; Ciceronis consentientis: neq; Antonii reuocantis poterat beneficiū esse. Antē: quoniam niam magna & uera in illū dicā. Modestiā: i uita et morib⁹

Oblitū eē putetis mei: con / suetudinis meae. Vel q; ita factus est consul: quartum cōsul Cæsar Antoniu sibi collegam assumpsit: Cæsaris ergo arbitrio: nō populi suffragiis fact⁹ est consul: nō lege: non more: ideoq; ait Cicero: uel q; ita factus e consul. Statuerat autem Cæsar se magistratu abdicare: ita ut i locū suū Dolobella subrogaret: quod prius ē dictū.

Re uester: uobis. n. & publicae utilitati non meae & priuatae: ut antonius consul sui. nec qe q; nisi ex senatus auctoritate gessi aut cōstitui cū oīa antonius ex libidine agat. Tu hō: sapiēs: ironice. Fatum: ut quē admodū ille peas. C. Curionē: q; in Libyā contra Attilium Varū: qui pro Pōpeio ductabat exercitū: & Iubā Maurorū ac Numidag regē q; Varo obsequabatur cū duabus missis legionibus pugnās apud Bragadā fluuiū cū oībus q; una erant trucidatus ē: quod Appianus & Lucanus scribunt pluribus.

Domī tuae: ut omnes ex ista familia ferro pereatis: sicuti & auus tuus perfit. P. Seruilius est q; Isauros i Cilicia domuit: & Isaurici cognomē reportauit. L. Catulo. Q. Catulū post us legendū puto: q; cōsumprū i cēditio Iouis tēplū i Capitolio & refectū: dēdicauit. Duob⁹

ficarios defensurus. Sed quid oppones tandem? si negem me unq; istas litteras ad te misisse. Quo me teste conuincēs? an chirographo i quo habes scientiā q̄stuosam? qd possis? sūt enī librarii manu. Iā in uideo magistro tuo: q; te tanta mercede q̄tā iā proferā nihil sapere docuit. Quid ē minus nō dico oratoris: sed hoīnis: q̄ obicere aduersario: qd ille si uerbo negarit lōgius progredi non possit q; obiccerit. At ego nō nego: teq; in isto ipso cōuinco nō i humanitatis solū: sed et amētiā. Quod enī uerbū in istis litteris est nō plenū humanitatis: officii beniuolētiā: oē autē crimē tuū est: quod de te i his lris nō male existimē: q; scribā tāq; ad Ciuē: tanq; ad bonū uirum. nō tanq; ad sceleratū & latronē. At ego tuas litteras & si iure poterā a te la cessitus: tū nō proferā: q; bus petis ut tibi p me liceat quēdam d' exilio reducere. Adiura q; id te inuito me nō eē facturū: idq; a me impetras? Quid enī interponere audaciā tuā: quē neq; auctoritas huius ordi⁹: neq; existimatio. p. R. neq; leges ullae possunt coercere? Verū tamē quid erat: qd me rogares? si erat is: de quo rogabas. Cæ. lege reductus. Sed uidelicet meā gratiam uoluit esse in quo ne ipsius qdem ulla esse poterat lege lata. sed cū. p. C. mihi & p me aliqd & in. M. Antonium multa dicenda sint: alterū peto a uobis: ut p me dicētē benigne: alterū ipse efficiam. Vt cōtra illū cū dicā: attēte audiatis. Simul illud oro si meā cū in omni uita tū indicendo moderationem: modestiā q; cognoscitis: ne me hodie cū isti ut puocatus respondebo: oblitū esse puteis mei. non tractabo ut Consulem: ne ille qdē me ut Consularem. & si ille nullo modo Consul uel quod ita uuit. uel quod ita Rem. p. gerit: uel quod ita factus est Consul. Ego sine ulla controuersia Consularis. ut igitur intelligeretis: qualem me esse Consularē profiteretur: obiecit mihi Consulatum meum: qui Consulatus uerbo meus. p. C. re uester fuit. Quid enim constitui? qd gessi? nisi ex huius ordinis consilio: auctoritate: sententiā. Hæc tu homo sapiens non solum eloquens apud eos quorum consiliū sapientiāq; gesta sunt: ausus es uituperare? Quis autē meum consulatum præter. p. Clodium q; uituparet. iuentus ē? Cuius qdem te fatū sicuti. C. Curionē manet: quoniam id domi tuæ ē: quod fuit illorū utriq; fatale. non placet. M. Antonio Cōsulatus meus. At placuit. p. Seruilio: ut eum primum nominem ex illius temporis consularibus: qui proxime est mortuus. placuit. L. Catulo: cuius singularis semper in hac Re. publi. uiuet auctoritas. placuit duobus

PHILIPPICA SECUNDA

Lucullus: Lucio & Marco: uterque consularis fuit Lucius aetate Pompeio grandior: res praeclaras contra Mithridatem gessit: & ingentes possedit diuitias. M. Crasso: illi diuiti. Qu. Hortensio: oratori praestantissimo. C. Curioni: patri: cuius & alius in locis: & in libro meminit de claris oratoribus. Decessit non multo antequam in Ciliciam proficisceret Cicero. M. Lepido: qui fuit triumuir. C. Pisoni: qui frater fuit Lucii Pisonis socii Caesaris. M. Labeoni: is iure consultus fuit: cum Caesare in Gallia militauit: & tamen in ciuilibus bellis Pompeius est secutus. L. Volcatio: huius meminit in epistolis. C. Figulo: ad hunc multae sunt Ciceronis epistolae: fuit autem eruditissimus.

Lucullus. M. Crasso. Q. hortensio. C. curioni. C. pisoni. M. la-beoni. L. uolcatio. C. Figulo. D. Syllano. L. murenæ. qui tunc erant consules desunt. Placuit quod idem consularibus. M. Catoni qui cum multa uita excedens prouidit: tunc consulē non uidit. maxime uero consulatum meum. Cn. pompeius probauit: qui ut me primū decedens ex Syria uidit: complexus & gratulans: meo beneficio priam se uisurum esse dixit. Sed quid singulos commemoro frequentissimo Senatui sic placuit: ut esset nemo qui mihi non ut parenti gratias ageret: qui non mihi uitam suam: liberos: fortunam. R. P. orbata est. ueniamus ad eos qui duo e consulari numero reliqui sunt. L. Cotta uir summo ingenio: summaque prudentia: rebus his gestis: quas tu reprehendis: supplicationem de creuit uerbis amplissimis: eique illi quos modo nominauit: Consulares Senatuique cunctus assensus est: qui honos post conditam hanc urbem habitus est togato ante me nemini. L. Ca. auunculus tuus: qua oratione: qua constantia: qua dignitate sententiam in sororis suae uirum dixit uiricum tuum. Hunc tu cum auctorem & praeceptorem omnium consiliorum: totiusque uitae debuisses habere: uiricum te similem quam auunculi esse maluisti: huius ago alienus consiliis Consul uisus sum: tu sororis filius: quod ad eum de Re. pu. unquam retulisti. Ad quos refert dii immortales: ad eos. scilicet quorum nobis etiam dies natales audiendi sunt. hodie non descendit Antonius: cur: dat natalia in hortis: cuius neminem noia bo: puta tote cum Phormio alicui: tunc Gnatonius: tunc Ballionius. O foeditate hominis flagitiosa. O impudencia: nequicia: libidine: non ferenda. tu cum Principe Senatore ciuē singularē tam propinquum huiusmodi. ad eum d. R. P. nihil refers: ad eos refers qui domum suam nullam habent: tuam exhauriunt. Tuus uidelicet salutaris Consulatus: pernicius me: adeo ne pudorē cum pudicitia perdidisti. Ut hoc in eo templo dicere

D. Syllano & L. Murenæ: horum & Salu. meminit in Catilina. Placuit: M. Catoni: qui consularis non fuit: sed priorius. M. Cato qui se uicem occidit ne Caesare uictorem: priamque seruentem uideret: & illi supplicare cogere: ac pro his rebus gratias agere: quas contra leges & per iniuriam fecisset: quem admodum ipse. L. Caesari inquit Caesaris propinquus: qui a trecentis qui contra Caesarem lenserat: per uentia & salute impetranda: ad uictorem mittebatur. Cn. Pompeius: qui cum primū ex Asia sese in urbem recepisset gratias Ciceroni egit: frustra se affirmans triumphum reportaturum fuisse: nisi urbs a Cicerone seruata esset: in qua posset triumphare. Ex Syria: quam prouinciam per. ro. fecit cum & Iudeam subegit direpto Salomonis templo: & Aristobolo indeoque rege capto. Ut pariter: M. Catonis inia pater priam est appellatus: quod prius diximus. Acceptum referret: a rocinantibus & rationibus hoc est supplicationibus tractatus est sermo: in quas cum pecuniam creditam accepimus: acceptam referre dicimur. cum uero reddimus: expensam. L. Cotta is supplicatione decreuit Ciceroni patefacta coniuratione & supplicio de conturatis sumptibus: cui senatus est assensus. Nemini autem contingit unquam talis honor togato. nam decerni supplicationes consueuerunt is qui extra urbem

bellum gerunt. In sororis suae: Iulia ex Caesaris familia. L. Caesaris soror Antonio. M. Antonii oratoris filio nupsit. Foemina primaria & nulli aetatis suae pudicitia cedens. post mariti mortem nupsit itaque. P. Cor. Lentulo: qui cum. L. Catilina coniurauit: & supplicio Cicerone consule & iudice coniurationis est affectus unde uehemens Antouit. In Ciceronem odiū: quippe qui dicere solebat uiricum sui corpus non prius ad sepulturam concessum: quam id mater suppliciter a Ciceronis uxore impetrasset. sed falso hoc praedicabat: nam nemo supplicio affectus: ob eam conturationem sepultura est prohibita. Allenus. non affinis: aut propinquus. Sororis. L. Caesaris. Ad quos: uilissimos & nefarios. Audiendi sunt: & ostendit quo pacto quasi per dialogum uox. n. est cuiuspiam interrogantis cur in senatum aut foras non descendat Antonius: cui respondeat. Dat natalia: dat facultatem celebrandi natales dies in hortis suis: & ipse iterum. Neminem noia bo: cui det. Sed puratore: cogitate uos ipsi: & diuinate: Phormio & Gnato personae sunt parasitog: Terentianae: Alter in fabula cui nomen dicitur alter in eunuchio introducitur. Ballo lenonis nomen is in fabula est apud Plau. cui nomen pseudulus. Tuus uidelicet: haec Antonii fuerant uerba quae eleuat & continet Cicero: Scilicet & uidelicet detursum indicant cum amaritudine quadam permixtum: ut Teren. Id populus curat. scilicet. In eo templo

cōcordiæ ubi habitus est senatus: qđ post apparet qñ in Cicerone dixit Antonius: aut certe in curia quæ sacra erat: non enim nisi in sacro loco haberi senatus poterat. Virgi. Hoc illis curia templū. Clivū Capitolinū: q̄ ducebat ad Capitolium ex romano foro. Vt illa crædo: hæc ironice ait. ideo cli tum inquit capitolinum armatorū seruorū plenum fuisse ut tunc illa senatus consulta de conturatis fierent: cum uim senatui afferebam: & ita ut uolebam sentire illū cogebam: qđ in diuersum accipiendū est: nā & salutaria referēte Cicerone senatus cōsulā facta sunt. quibus liberata ab interitu resp. & puniti nefarii hoīes cōiurati.

Præter te: qui Catiline p̄similis minime affuisti quasi in quo animo ferres talia in Catilinam statui. Quis nomē non dedit: interrogatus ita ne censeret & quasi p̄fitens se ī senatus uolūtate futurum. nam militaturū una cum aliquo consule seu impatore noīa dabāt.

Consciorū indicis: hæc oīa apud Crispum. Haberet ducem: me. Ad sepulturā: hoc quid sit prius est dictum. P. Clodius: cum accusator Ciceronis ad populum multa obiecit: sed illud in primis: qđ de in dēnatis ciuibus romanis sup̄plētū sumpsisset. Disciplina educatio. Quāta tecū eēt cōtentio: dū minus coherētia dicis & a te ipso dissentis. Eū: me

Eos: senatores. In hac cella concordiæ: templū cōcordiæ in oliuo fuit Capitolino nō p̄cūla Iunonis monetæ templo quod illic fuit ubi domus. M. Mālit in Capitolio: qua diruta ædes Iunonis est extracta. Furius Camillus uouit bello uehiētano & posuit. Ouidius auctor ī fastis: Cella uero pars tēpli ē ubi res diuina sit ubi simulacrū numinis: circa quā sc̄inētiones colūnarū & in cellā ingredi omnib⁹ fas nō erat.

Abithyreis: Ithiria regio ē palestīæ & iudeæ ī qua Antiochus sub gabiniō cōsule meruit. unde ē multos abduxit quibus postea utebāt feris & ministris.

ausus sis: ī quo ego Senatū illū q̄ quondā florens orbi terrarū præsidebat: cōsulebā: tu homines perditissimos cū gladiis collocauisti. At etiā ausus es quid autē est: quod tu non audeas. Clivum Capitolinū dicere me Consule plenū seruorū armatorū fuisse. Vt illa credo nefaria Senat⁹ Cōsulata tunc fierent: cū uim afferebā Senatui. O miserum siue illa tibi nota nō sunt nihil enim boni nostri: siue sunt: qui apud tales uiros tam impudenter loquere. Quis enim eques Romanus: quis præter te adolescens nobilis: Quis ullius ordinis: qui se ciuem meminisset: cū Senat⁹ ī hoc templo eēt: ī Clivo capitolino nō fuit. Quis nomen non dedit: quāquam nec scribæ sufficere: nec iabulæ nomina illorum capere potuerunt: etenim cum homines nefarii de patriæ partidīo confiterentur: cum consciorū indicis: sua manu uoce pene litterarum coacti se Urbem inflammare: ciues trucidare: uastare Italiā: delere Rem pū. consensissent: quis esset: qui ad salutem communem defendendam nō excitaretur: presertim cum. S. P. Q. R. haberet ducē: qualis si quidem nunc esset: tibi idem quod illis accidit cōtingisset. Ad sepulturam corpus uitrici sui negata me datum. Hoc uero ne. P. quidem Clodius dixit unquam: quem quia iure fui ei inimicus: doleo a te iam omnib⁹ uitiis esse superatum. Qui autem tibi uenit in mentem redigere in memoriā nostram te domi. P. Lentuli esse educatum: an uerebare ne nō putarem⁹ natura te potuisse tam improbū euadere: nisi accessisset etiam disciplina. Tam autem eras excors: ut tota in oratione tecum ipse pugnares: ut non modo non coherentia inter se diceres: sed maxime disiuncta atq; contraria: ut non tanta mecū quantā tecum ibi esset contentio. Vitricum tuum in tanto fuisse scelerare fatebare: p̄cena affectum quærebare. Ita quod proprium meum est laudasti: quod totius senatus est reprehēdisti. Nam cum compræhensio Ionium mea animaduersio Senatus fuerit: homo disertus non intelligit: eum quem contradicit: laudari a se eos apud quos dicit uituperari. Iam illud cuius est non dico audacia: cupit enim se audacem dici. sed quod minime uult: stulticiæ qua uincit omnes: Clui Capitolini mentionem facere: cum inter subsellia nostra uersentur armati. Cum in hac cella concordiæ odii immortales in qua me consule salutares sententiæ dictæ sunt quibus ad hanc diem uixim⁹ cum gladiis homines collocati stent. Accusa senatum: accusa equestrē ordinem: qui tum cum senatu copulatus fuit: accusa omnes ordines: omnes ciues dum confiteare hunc ordinem hoc ipso tempore ab Ithyreis circumfederi. Hæc tu non propter audaciam dicis tam impudenter: sed qui tantarum rerum repugnantiam non uideris: nihil profecto sapis. Quid enim est demētius: q̄ cum ipse contra rempublicam pernitiōsa arma caperis

PHILIPPICA SEC V NDA

Sunt itē Ithyraei ulcini ptis & arabib⁹ montanā incolentes regione: hoies malefici. Virg. Optimos arcus significare uolens Ithyraeos dixit in Georg. Ithyraeos taxi torquenti arcus. Alteri mihi. Salutaria q̄ salute attulerunt. At etiā quodā in loco faceris eē uoluiti: nā quasi p̄ iocū Ci. recitauerat uersum Cædāt arma Toge. Salis: faceris. Ter Qui habet salē qd̄ in te ē. Ab uxore mimā: Antonio fuit uxor & eadē soror. C. Anto. filia Ci. college i cōsultu: quā a Dolobella adulteratā suspicatus repudiauit: & Fuluiā accepit. C. Curioni pri⁹ nuptiā: quæ sic iperiū i uig. exercebat: ut ei se grām h̄re aliqñ Cleopatra dixerit q̄ ita i

obūcere alteri salutaria. At & quodā in loco faceris eē uoluiti: quā id dii boni nō decebat: i quo ē tua culpa nulla. Aliqd. n. salis ab uxore Mimā trahere potuisti. Cædant arma toga. Quid tū nōne cesserūt. At postea tuis armis cessit toga: quæram⁹ igitur utrū melius fuerit libertati. P. R. sceleratorū arma. an libertatē nām armis tuis cedere. Nec uero tibi de uersib⁹ rñdebo. tñ dicā breuiter: neq; illos; neq; ullas te oīno lras nosse; me nec R. Pub. nec amicis unq̄ defuisse; & tñ omni genere monumentorū meorū p̄fecisse op̄i succisuiis: ut meæ uigiliæ meaq; litteræ & inuentuti utilitatis & nomini Romano laudis aliqd̄ affererēt. Sed hoc nō hui⁹ t̄pis ad maiora ueniamus. P. Clodiū meo cōsilio interfectū eē dixisti. Quid nā hoies putarent: si tū occisus eēt cū tu illū i foro spectante po. Ro. gladio stricto i se cut⁹ es: negociūq; trālegisses: nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ cōiecit. hi sc̄q; oppilatū i petū tuū cōpressisset. Sed qd̄ ego fauili se me tibi fateor: suauis ne tu qd̄ dicis. At Miloni ne fauere qd̄ potui. prius. n. rē trālegit: q̄ q̄q̄ tū suspicaret eū facturū eē. At ego suauis. i. is animus erat Milouis ut p̄desse. R. P. sine suafore nō posset. At lætatus sum. qd̄ ergo in tanta læticia cūctæ ciuitatis me unū tristē eē oportebat. q̄q̄ de morte. P. Clodiū fuit qd̄ nō satis prudēter illa qd̄ cōstituta. Quid. n. atinebat non ua lege quæri de eo: q̄ hoīem occidisset legibus qd̄ constituta. Quæsitū ē tñ qd̄ ergo: cū res agebat: nemo in me dixit & tot ānis post tu es inuētus qd̄ diceret. Quod uero dicere ausus es: idq; multis uerbis opa mea Pōpeiū a Cæsarīs amicitia eē dissiūctū: ob eāq; cām mea culpa ciuile bellū eē natū: i eo nō tu qd̄ tota re. sed qd̄ maximū ē t̄pib⁹ errasti. Ego. M. Bibulo præstātilimo siue cōsule nihil prætermisi quātū facere enitiq; potui: qn̄ Pōpeiū a Cæsarīs cōiūctione auocarē: i quo Cæsar fuit felicior. Ipe. n. Pōpeiū a mea familiaritate dissiūxit. Postea nero q̄ te totū Pōpeius Cæsarī tradidit. Quid ego illū ab eo distrahe-

mus: quasi reipu. cā occiderit Clodium Milo qd̄ in illa orōne nititur pbare quæ pro Milone extat. At læta tu sum: diluit & hoc quod obiecerat Anto. In tāta læticia: quæ fuit publica occiso Clodio. Quæstio: lege Pompei qui tulit ut de cæde in Appia uia facta quæreret. erat autē tum solus consul Pōp. ut Ci. & Pedit. Nā satis prudēter illa & c. nam ueteri lege. xii. ta: de morte hoīs qd̄ constituta est. Nemo in me dixit: me suafore aut impulsore cæsum Clodium. Quod uero dicere ausus es: diluit oblestum ab Antonio qui dixerat Ciceronis culpa ciuile bellū exortū. Temporibus quid enim quib⁹ egerim temporibus ignorasti. M. Bibulo: qui collega fuit cæsarīs in consulari in quo sic impotēter cæsar se gessit: ut uenire Bibulū in Senatum prohibuerit: & cōmunem magistratum pene solus administrauerit hinc duo illi uersus facti. non Bibulo quicquam nuper: sed Cæsarē gestum est. Nam Bibulo fieri consule nil meminī. Tunc inita est concordia inter cæsarē: Pompeium: & Crassum: pro quorum arbitrio gubernabatur respnb. Et Luca. ait. Tu cā malorū facta tribus dñis cōis Roma. Pōpeius cæsarī tradidit. eius filia Iulia

stitutū ab ea accepisset Antonium ut uxorib⁹ eē obnoxius di dicit. Hic uolūtiā intelligit Mimā: q̄ ueluti uxor Antonio erat & quā tanq̄ nuz m̄ Antonio se q̄bat: ut mox diceēt. Succisuiis opis: qd̄ tex. hoc n̄ h̄nt Succisuiis t̄pa uocat Pli. Sūt autē q̄ a reb⁹ necessariis succisuiis sunt & ab illo t̄pe qd̄ alicui certe rei destinātū est diuisa ut hore nocturnæ q̄eris. Ci. li. de legib⁹. Succisuiis qd̄ t̄pa icurrūt quæ ego p̄ire nō patior. A. Geli⁹. Quātū autē nitæ mihi deiceps deū uolūrate erit q̄rūcunq; a cura & a re familiari p̄curandorū cultu liberarū mearū dabit: ocium oīa subcisuiis & subsecūdarit̄a t̄pa ad colligēdas h̄mōi me mortis delectatiūculas cōferā. Meo cōsilio interfectū: id quod alii quoq; Ciceroni oblectere: eius cōsilio & i pulsu a Milone. occisū Clodiū. Cū tu illū: Anto. ducēta qn̄quaginta milia debebat p̄ qb⁹ cū intercessisset Curio: cui⁹ erat scortū Curionis p̄ ægre ferēs domo prohibuit Anto. is se ad Pu. Clodiū cōiulit: nec multo post ortis inter ipm̄ & Clodiū inimicitis i Asiā abiit. Oppilatis: direptis nā tabernā illa librariā in qua delstuit fugiens Clodiū Anto. etiam oppilauit. Est autem oppilare & compilare: furari. Sed ita ut ne pilus quidem remaneat: uel quoniam milites quæ rapiunt in pilæ figuram conferunt: ut ait Pædianus: Fauisse contra Clodium: Rétransegit: Clodium occidit in uia Appia: Scilicet is animus

in mīmonitū accepta. Vnū ne qnquennit &c. post priuū cōsulatū socero. L. Pisone & genero. Cn. Pō
 pe. suffragantibus galliā Cisalpinā initio lege uatinia cū Illirico: mox p senatū Comarā quoq; accepit: in
 qnquennū & cū imperio: Sed cū. L. Domitius consularis candidatus adēpturum ei exercitū minaret cum
 Crasso Pō. q; Lucā urbem prouinciā suā accitis effectit ut detrudendi domitii cā alterum peterent consula
 tum: & sibi in aliud qnquennium imperium prorogaretur Ci. quantum in eo fuit Pomp. puastr id ne fie
 ri pateretur. Alterum ne pateretur fieri. iam annos nouem galliam cum imperio tenuerat Cæsar cum. M.
 clau. Marcellus consul ad sena
 tum rettulit ut Cæsari ante tps
 succederet: qm bello confecto
 pax esset ac dimitti deberet ui
 ctor exercitus & ne absentis rō
 cōitris haberet. Mī erat. n. cētū
 rionem quēdā cæsar q cōsular
 tū suo nōie & tps puincia pro
 gandū peteret: quē egrediente
 curiā senatu auditis quæ acta
 erāt posita ad ensis capulū ma
 nu dixisse ferunt. At hic dabit
 si uos abnueritis. Pōp. aut legē
 tulerat de iure magistratū &
 eo capite quo a petitione hono
 rū absentes submouebat: ne cæ
 sarē qdē exceperat p obliuionē
 Ac mox lege in aes incisa & in
 erariū cendita correxit errorē.
 Ci. duo hæc Pōpe. sualisse se nō
 negat. Pacis concordia: cum
 aduersantibus cæsari Marcello
 ac Lentulo consilib; q tā ab eō
 Pōp. penitus ab alienauerant
 id ageret ut & puincia & arma
 deponeret cæsar: depositurum
 se libenter arma p curionē pol
 licitus est si id Pōp. quoq; face
 ret. nec multo post lras ad sena
 tū misit & populū qb; petebat
 ut cisalpina tantū gallia illiricū
 q; sibi cū duab; legionibus cō
 cedere pauloante ex cilicia re
 uersus fuerat Ci. utriusq; ami
 cos orans lenire pōp. non desi
 stebat. sed is cū cætera nō abnu
 eret exercitū nō cōcedebat. ad
 id aut cæsaris amicos impulerat
 Ci. ut p dicitis contenti puiciis &
 una tantū legiōe inimicitis depo
 sitis pacē agerent. Sed qui cū Len
 tulo sentiebant: nō sciuerē pacis
 qdem suator fuit Ci. qd plurib;
 in locis ipse scribit. Cæsare meo
 consilio interfectū: conspiratū est
 in Cæsare a. lx. amplius. C. Cassio.
 M. q. & D. Bruto principibus
 conspirationis nemo inter coniu
 ratos Ci. tradit fuisse: & ipse quodā
 loco dolet eius se rei consciū non
 fuisse Timuerunt fortasse lubri
 cū in eo fidei coniuati cum aliis
 causis. Tum q; & a Cæsare &
 ab eius amicis fiebat plurimi.
 Preuaricatorem apposuisse uidear:
 id est ut dedita opera Anto. ego in
 me dicere hortatus sim qui cum
 contra me dicere uideretur tamen
 pro me diceret. Laudi eoi sibi fore
 existiat si inter Cæsaris interfectores
 & libertatis assertores nominetur.
 Preuaricator uero eo differt a patrono
 q; is ea dicit quæ causæ conducunt.
 ille uero se causam simulans defendere
 quæ obsunt dicēdo causam pro
 dit. Alienis Bruti & Cassii &
 cæterorum qui tyrānum substulerunt.
 insignem merentur laudem. la
 ctasse: gloriatos esse. Partim ob
 scuris: non ignobilibus. sed qui
 nullum gesserunt magistratum. Partim
 adolescentibus neminem occultantibus:
 nam inter coniuatos adolescentes
 fuere Cecilius & Buccoliatius:
 Sestius Naso & alii nonnulli. Eius
 autem ætatis est nihil reticere. Impul
 sisse ego inquit Brutos si
 conscientis rei fuissem & necesse
 uisum esset. Auctoribus. L. Bruto
 qui reges exegit & Po. Ro. primus
 libertatem peperit & C. Seruilio qui
 magister equitum iussu. Qu. Cincin
 ati dictatoris Sp. Melium equitem
 Ro. frumentum populo in magna
 penuria sua impensa largientem:
 & ob id factum conciliata sibi
 plebe regnū affectantē interfecti:
 qd Liuius scribit li. iiii. ab urbe
 cō. utriusq; Bruti. M. l. & Decimi:
 p nū genus i lunū Brutū referūt. a
 quo sunt ut dixim; electi reges. sed
 Seruiliæ mīis. M. i. C. Seruiliū
 halā ort-

PHILIPPICA SECVNDA

go referē plu. auctor. Alter: Marcus. Quid. C. Cassius: familia cassiorū per uetusta exitit: ab eo Cassio originem ducens qui cognomento Spu. & consularis regni crimine damnatus: necatusq; ē. Ceteri sue restantissimi & libertatis studiōssimi. Sed insignis seueritatis ut ille. L. Cassius: qui quotiens alicuius iudicij quaesitor esset in quo de homine occiso quaereretur suadebat iudicibus atq; p̄ibat cui perire illum suffret bono. & ille item qui filium Tr. pl. agrariam legem primus tulerat multos pro rebus alijs popularibus animos hominum deuictos tenebat postquam illam potestatem deposuit adhibito propinquoꝝ &

quorum uterq; L. Bruti imaginem quotidie uideret etia Helæ. His igit̄ maioribus ortū ab alienis potius consiliū petere: q̄ a suis & foris potius q̄ domi. Quid. C. Cassius i ea familia natus quæ non modo dñatum: sed ne potentiam q̄dem cuiusq; ferre potuit: me auctorem credo desiderauit. Qui & sine his clarissimis uiris hanc rem in Ciliciam ad hostiū fluminis Cydni confecisset si ille ad eam ripam quam constituerat: non ad contrariam nauis appulisset. Cn. Domitium non p̄ris interitus clarissimi uiri nō auunculi mors: nō spoliatio dignitatis ad recuperandā libertatem: sed mea auctoritas excitauit. An. C. Trebonio persuasi: cui ne suadere qdē ausus essem: quo & maiorem ei. R. P. grām debet: q̄ libertatē. P. R. uni? amicitia p̄reposuit: depulsoq; dñatus q̄ particeps eē maluit. An. L. Tullio Cimber me ē auctorem secutus: quem ego magis fecisse illam rem suam admiratus: q̄ facturū putauit: admirat̄ enim sum ob eam causam q̄ immemor bñficiorū memor priæ fuisset. Quid duos Seruilios Cascas dicā an Halas: & hos auctoritate mea censetis excitatos potius q̄ caritate. R. P. longum est p̄ se q̄ ceteros: idq; R. p. preclarum fuisse: tum multo ipsis gloriosius ē. At quē ad modum me coarguerit hō acutus recordamini. Cæsare statim interfecto inq̄t cruentum alte extollens. M. Brutus pugionem Ciceronem nominatim exclamauit: atq; ei recuperatam libertatem est gratulatus. Cur mihi potissimū qui sciebam: uide ne illa causa fuerit appellandi me q̄ cum rē gessisset cōsimilem rebus quas ipse gesseram me potissimum testatus est: se æmulum mearum laudum extūisse. Tu autem omnium stultissime non intelligis si id qd̄ me arguis uoluisse cæsarem interfici: crimen sit & lætatum esse morte Cæsaris crimen esse. Quid. n. interest inter suasorem facti & probatorem: aut quid refert utrum uoluerim fieri: an gaudeam factum: Et quis ē igitur: te excepto q̄ illum regnare gaudebas: qui illud aut fieri no-

amicorū cōsilio affectari regni crimine dānauit uerberibusq; affectum necari iussit ac peculiū eius Cererī cōsecrauit Ipe. C. Cassius qd̄ i Bruto Plu. tradit ab iēute ætate tyrānos odit huius rei quam scribit C. i. ipse solus auctor cum fugiētē p̄p. persequerē Cæsar. & ad Hellespontū peruenisset: triremiū inopia scaphis exercitum traducere compulsus ē. Cassi? uero fortuna quadam triremium p̄ ea cōitar? obuīā scūs ē cū ad pharnacē p̄pararet. Et quis ad uersus paruas naues magno triremiū numero tuto depugnare posset. Cæ. tñ foelicitate conterritus impetrata uenia ultro illi & se triremes oēs dedit q̄ erant. lxxx. Contigisse autem tunc arbitror ut Cæsarem occidere cogitauerit cum ab Alexandria in Syriam & in pontū transt̄it contra Pharnacem magni Mithridatis filium: quem qua tuor quibus in conspectu uenerat horis nota profligauit acie: simul autē & Cassi? erat.

Sine his clarissimis uiris. M. & D. Brutis & alijs plurimis. Ille: cæsar. Cydni. per Ciliciam decurrit. cui? auctore Solino incerta origo. alii ex monte tauro nasci. alii ex coaspidis alueo defluere tradunt per mediam fuit Tarsum. a qua tamen non procul esse eius ortū Strabo inquit. Aquā uero rapidissimā frigidissimāq; & ea grā hominibus ac bestiis auxiliari q̄ ner uos crassiores habet. C. Domitio. L. Domitii filiū q̄ adolefcens in cōiuratione fuit. L. au-

tē Domitius p̄tor Cæsare abeuntem consulatu quem aduersus auspicia legesq; gessisse existimabatur ad disquisitionem senatus uocauit. & mox consul imperatorem ab exercitijs gallicis retrahere rētauit. successorq; Cæsari p̄ factionem nominatus principio ciuilijs belli ad Corfinium captus ē: in quē dimissus massilienses subsidione laborantes cum aduētū suo cōfirmasset: repente destitit: acieq; demū pharsalica occubuit. Sed is quem Ci. nominat filius inter confcios cæsarianæ necis q̄q̄ incius damnatus lege Plotia: ad brutum cassiūq; sibi propinqua cognatione coniūctos transiuit. Claudi p̄restitit. quam partibus p̄ligatis Antonio sponte tradidit: solusq; omniū ex his q̄ pari lege dānati erant restitutus in patriam amplissimos honores p̄currit: postea ciuili redintegra discordia inter Augustū & Antoniū: legatus Antonio & summa imperij sibi cōmissa ad Augustū transt̄it & in diebus paucis obiit. Auunculi: Pōpei ex cuius sorore natus est. Spoliatio dignitatis: neq; n. ullā dignitatē eū adipisci passus est Cæsar. C. Trebonio is & Cæsaris p̄res: secutus ē & in eius amicis semp̄ fuerat. L. Tullius cimber. & is i amicis fuit cæsaris. Duos filios

Casca. cognomēto cascas duos fratres dicit qui rectius Halæ q̄ Cascæ possunt cognominari q̄ progentorem suum Seruiliū Halam sunt imitati. Alter ex Seruiliis. C. Seruilius Casca primus Cæsarem iuxta collum ense percussit. in quem Cæsar conuersus. eius apprchensio gladio Scelerate inquit Casca. Quid agis? Ille autem fratrem uocans inquit ἀλεφεβονήστον Plutarchus. Ergo ego sceleratus. merito stulticiæ Antonium arguit Cicero qui sceleratum se appellet q̄ uideatur conscius coniurationis fuisse. cū Brutus interfector qd̄ nemo negat honoris a te cā nominetur. Hic stupor. hæc allucinatio atq; error. Constitue. irrisiue. Tu inquit q̄ cōsul es quē decet constantē esse. statue utrū bonam an malam causam uelis interfectoz esse.

Edormi dormiendo eīce & expurga. Terentianum autē est. ille enim. ait. Ibo in angulū. ibi interea hoc uilli obdormiscam. Crapula uero est ebrietas nimia & capitis ob ebrietatem atronitio. κραιπνά λην dicūt græci. An faces. qd̄ attonitis sit & stupidis aclethar/gleis. Ad punctū t̄pis: Nā fm̄ geometras & Euclidē punctus ē cuius pars nō ē. Quicquam esse mediū tanq̄ tertium & alterutrū dumtaxat homicidas aut uindices. Patriæ parentem sic dicebat Antoni⁹ patriæ pentem Iuliū illos occidisse. sed tyrānus ille nō parēs fuit. Tu hō sapiens. ironice.

Te referente: te proponēte. legib⁹ cautū erat ne liceret prætori urbano plus decem dieb⁹ abesse ab urbe. Antonius in senatu rettulit ut Bruto quando rei frumentariæ ē p̄fect⁹ abeē liceret: & legibus soluit: nec uoluit illis esse obnoxiiū. Ludi Apollinares: de q̄bus plura diximus in prima philippica.

Prouinciæ: Macedonia: prius Bruto: Syria Cassio concessa fuerat. Sed cū Antonius Macedonia sibi: Syriā Dolobellæ assumpsisset: & qui pro Cassio & Bruto aderant alias dari illis deponerent prouincias: Cyrenæ ac Creta Cassio. Bythinia Bruto cōcessa ē. Additi quæstores: q̄ i prouinciā sequerēt:

Iā retexo & c̄. Cōuerto in cōtrariū muto: & q̄ dicebā itercōiuratos nō fuisse: dico iā fuisse.

In equū troianū: in quo: qd̄ aiunt poetæ: nō nisi uiri principes clausi sunt: Cicero ait. Ex Ifocratis ludo ueluti ex equo troiano meros principes exisse. Virgi. Huc delecta uiḡ sortiti corpora furtim: Includunt cæco lateri.

luerit: aut factū improbarit? Oēs enim in culpa Etenim oēs boni quantū in ipsis fuit Cæsarem occiderunt: aliis consiliū: aliis animus: aliis occasio defuit: uoluntas nemini. Sed stuporē hominis uel dicam pecudis attendite. Sic. n. dixit. M. Brutus. quē ego honoris cā nomino cruentum pugionem tenens: Ciceronē exclamauit ex quo intelligi debet eū consciū fuisse: Ergo ego sceleratus appellor a te: quē tu suspicatum aliquid suspicaris. Ille qui stillantem præ se pugionem tulit: is a te honoris cā noīat. Esto sit in uerbis tuis hic stupor quanto in rebus sentētisq; maior: constitue hoc consul aliquē: Brutoz. G. Cassii. Cn. Domitiū C. Treboniū reliquoz: quam uelis cām esse: edormi crapulam inquā & exhala. an faces ad mouendā sunt: quæ te exciteat tantæ cause indormientem. Nunq̄ ne intelligis statuendū tibi esse utrum illi q̄ istā rē gesserunt homicidii rei sint an uindices libertatis? Attende. n. paulisp̄ cogitationēq; sobriū hoīs ad punctum t̄pis suscipe. Et ego q̄ sint illoz ut ipse fateor: familiaris: ut a te arguor: loci⁹ nego qd̄ ē mediū. Cōfiteor eos nisi liberatores. P. R. cōseruatoresq; P. R. sint plusq̄ licarios: plusq̄ homicidas plus & q̄ parricidas eē. Si qdem est atrocius patriæ pentē: q̄ tuum occidere. Tu hō sapiens & considerate qd̄ dicis: Si p̄ridæ cur honoris cā a te sunt & in hoc ordine & apud. P. R. semp̄ appellati? Cur. M. Brutus te referente legib⁹ ē solutus: si ab urbe plusq̄. x. dies abfuisset? Cur ludi Apollinares incredibili. M. Bruti honore celebrati? Cur prouinciæ Cassio & Bruto datæ: cur quæstores additi? cur legatoz numerus addit⁹? Atq; hæc acta per te. Non igitur homicidæ. Sequitur ut liberatores tuo iudicio sint qn̄ quidem tertium nihil pōt esse. Quid est num cōturbo te? non enim fortasse satis quæ distinctius dicuntur intelligis? Sed tñ hæc est summa conclusionis meæ. Quoniam scelerate a te liberati sunt: ab eodem te amplissimis præmiis dignissimi iudicati sunt. Itaq; iam retexo orationem meam. Scribā ad illos: ut si qui forte quid a te mihi obiectum est: quærent: sit ne uerum ne cui negent. Et enim uereor ne aut calatum me ab ipsis illis non honestum aut inuitatum refugisse: mihi sit turpissimū. Quæ enim res unquam ph̄ scē Iuppiter non modo i hac urbe: sed in oībus terris ē gesta maior: quæ gloriosior: quæ cōmēdatior erit hoīum memoriæ sēpiternæ: In huius me cōsiliū societate: tanq̄ i equū troianū icludi cū principibus nō recuso. Ago & grās quoquo aio facis. Tāta. n. res ē ut inuidiā istā quā tu in me uis cōcitare: cū laudē nō cōparē. Quid. n. beati⁹ illis:

PHILIPPICA SECVNDA

Sed regnum: quod si dicat te & ceteros qui regnum hinc agitis: Meus stilus meus character, mea dicendi figura: si ea fabula fuisse t. non incepti sem solū sed etiā cōplestem: Fabula ut tragœdia & comœdia quæ actibus absoluit: incipe nihil pdest nisi compleas: Et in puerbiū exit ut abesse extremū actū diceret cū ipsa res esset Ci. Extremū actū a quā ab inerti poeta esse neglectū. Hoc consiliū: occidēdi Cæsaris: Narbone: quæ ciuitas est galliæ. a qua nomē puincia: cuius aplissimū est emporiū. supra exitū Aracis flumis Narbonēscq; lacū iacet. Se uocari: cū quidam Antoniū una cū cæsare trucidandū censerent: phibuit Brutus dicens quod

quos tu expulsos a te prædicas & relegatos: Quis locus est: aut tam desertus: aut tā inhūanus qui illos quom accesserint: non afferri atq; apetere uideatur: Quis hoies tam agrestes qui se cū eos aspexerint: nō maximum capisse uitæ fructū putet Quæ uero tā imemor posteritas: quæ tam ingrata lra reperient quæ eorū gloriā nō immortalitatis memoria psequantur Tu uero ascribe me talem in numerum. Sed unam rē uereor: ne nō probes. si enim fuissent: nō solū regē sed regnū & de. R. P. sustulissent: Et si meus stilus ille fuisset ut dicit: mihi crede nō solum unū actum: sed totam fabulā cōfecissem: quæ si interfici cæsarem uoluisset crimē est. Vide quæso Antoni quod tibi futurū sit: quæ & narbone hoc cōsiliū cū. C. Trebonio uidimus seuocari: Ego autē uide quæ tecū agā nō inimice quæ bene cogitasti aliquā laudo: quod non indicasti: gratias ago quæ nō fecisti ignosco: uirū res illa quærebat: quod si te in iudiciū quis adducat: usurpetque illud Cassianū. cui bono fuerit uide quæso ne hæreas: quæ quidē. illud fuit ut tu dicebas omnibus bono qui unū seruire nolebant Tibi tamē præcipue qui nō modo non seruis: sed & regnas: qui maximo te ære alieno ad ædem Opis liberaisti: qui per eadē tabularū innumerabilem pecuniā dissipasti: ad quæ e domo cæsaris tam multa delata sunt: cuius domus quæstuosissima est falso rum commentariorum & chyrographorum officia: agrorū: oppidorum: immunitatum: uestigalium flagitiosissimæ nundinæ. Et enim quæ res ægestati & æri alieno tuo præter mortē Cæsaris subuenire potuisset? Nescio quid conturbatus mihi esse uideris: nunquid subtimes ne ad te hoc crimen pertinere uideatur? Liberabo te metu: nemo credet unquam: non est tuum de. R. P. bene mereri. habet istius pulcherrimi facti clarissimos uiros. R. P. auctores. Ego te dico tantum gaudere: fecisse nō arguo. Respōdi maximis criminibus. Nūc & reliquis rōdē

pro legibus ac iure suscipere id oī iniuria carere debere. Negotium tñ datū fuit Trebonio: ut in grediēte Senatū cæsare Anto. extra retineret seuocaretque: cū enī cōsulē: eius timebant auctoritatē. Ci. inuit iccirco seuocari a Trebonio quæ conscius esset Cæsaris necis. Non iudicasti cū Brutus & Cassius cæteri que occidendi cæsaris consiliū capissent. illud agitauere inter se an ad eā rē psciendā Ant. esset uitandus: quod cum nōnullis placeret: contradixit Trebonius: inquit enim Antoni mētē tā antea tetasse cū cæsar ex hispania reuerteret: Antonium uero nō eē assensum: non eū indicasse. Virū: tu autē uir non es sed timidus & mollis. Illud Cassianū cui bono fuerit: hoc & in oratione p Milone: & superius est a nobis dictū. Hæreas: dubites. Ad ædem Opis. intercæpta quæ illic erat pecunia quod prius diximus. Per eadē tabulas. eorū dē creditorum nam solutis nominibus & debitis ueteribus: eadē hoc est priores tabulas cū his dē renouauit creditoribus: mutuatus rursus ab eisdem pecunias quæ dissiparet. Tam multa: a Calphurnia cæsaris uxore quod prius diximus. Officina: ueluti officina quæ est ubi opera fiunt: ut statuarii: fusoris cum taberna sit ubi effecta ueduntur & si eadem pot esse & officina & taberna ut sutrina. Nundinæ: mercatus proprie sunt feriarum dies: quo mercandi causa

ruffici in urbem ueniunt: ut ait. Pompeius. Nescio quid conturbatus: quasi Cicero significare uelit cōsiliū Iulii necis Antonium fuisse. Hoc crimen: Cæsaris nex. Clarissimos uiros. Brutum Cassium & ceteros conturatos. Non arguo: non accuso fecisse. Castra Pompei: obiecti quæ sero in Pompei castra uenisset & oīa improbis turbasset consiliis: quo tempore Pompeius ueniente ex gallia cæsare urbem deseruit: Cicero cum falcibus & licitoribus: quas populus romanus illi dederat se in prædiis suis circa cāpaniā orāque maritimam continebat: redire in urbē cū Cæsar post Pompeia Brundisio fugā hortaretur: recusauit: quia si adesset: ea dicenda essent: quæ nullo modo tacere posset & Cæ. offenderat qui cum in hispaniam proficisceretur: ex itinere Ciceroni quem ad Pompeium nauigaturum satis constanti fama afferebatur: epistolam scripsit: ne ad aduersarios transiret hortatus: & ut ab omni ab esset ciuili contentione: Sed cum puderet uigilantem bonum semper reip. partes suscipere solitum non esse in his castris in quibus & pompeius optime de se meritus: & senatus ac Consules constiterent: minusque honestos in castris de se haberi acciperet sermones: tuto ocio periculosum prætulit bellum. Occulte enim parata nauis: cum omnis maritima

ora a Cæsaris custodiret, militibus: & Antonio in primis mādatum a cæsari eēt ut Ciceronē obseruaret: ad castra pōpei nauigauit: ubi cum petora oīa opinione offendisset: & neq; gerendī belli consiliū neq; pompei copias pbaret: pacē priō: deinde q; pompe. ualde ab ea snā abhorrebat ut bellum traheret suadere instituit. Cūq; haud multum obtparet & multoz uaria offenderēt uitia: quos emendare non poterat: quasi pœnitentiā adductus: q; eo accessisset: omnia dēnere: & sese a rebus gerendis q̄rum poterat abducere cœpit.

Nos liberi eēmus: facta pace & compositis inter cæsarem & pompeium rebus. Tot duces: pompeium

Scipionē: catonē: petreū: & afranium. Exercitus: in pharsalia: in Lybia Cōficeret angoribus: oppressa. R. P. & amissis ornamentis. Dimissa: ē. n. miseriarum oīum finis: mors. Tot consulares. q; in pharsalico bello ptere. At nō hī maxie & c. Pōpe. pharsalicā pugnā iustas qdē suscepit nā trahere malebat bellum id qd ut faceret hortat. C. cū p̄sertim cōmeatibus abūdaret: qbus carebat cæsar: magna senatoz multitudo magna eq̄tū: q; superiores fore se credebāt. ut iūsciperet coegerit quod Appianus tradit plurib⁹.

Elati spe uictoriae: qui fore si bi persuadebāt ut uincerent. sicut ap̄ Dyrrachium ulcerāt.

At uero & c: & hoc obiecerat Antonius alienatū a Cicerōe fuisse pōpetū: Ciceronis ipsius dicacitate & accusationibus.

Contulit: cōtcauit. De summa re: de tota rep. Spectarem q̄ si finē. Præsenti. i. dignitati: nō qd utile eēt: sed qd se deceret spectās. Quid sequeretur: rōnes qbus uterq; suam firmaret sniam. Ille consularis uir pōpeius. Paphū: oppidū cypri ab agapōre conditum: quod distare ab Alexandria per tria milia & sexceta stadia quidam dicunt. unde uenus paphia.

Sectorē: sector ut ait Pædianus. ē q; spē lucri sui secutus bona cōdēnatorum auctiorabat hoc est in auctione uēdebat. Idem ait alio loco Sectorē eē aestimatorē redēptorēq; bonorum dānati atq; p̄scripti q; spē sectans lucri sui. i. secut⁹ spē aestimatorum suarū: bōa oīa ī auctione uendit Pli. li. xxxvi. uñ. n. illi uitricus Sylla & metelli mater proscritionū Sectorix. Luca. Sectorq; fauoris Ipse sui populus: Antonius bona pompei redempta a cæsare sub hasta uēdebat. Sed exigī redēptionis a se p̄ciū moleste ferebat atq; hāc sibi fuisse cām cur bello punico nō iter fuisset dicebat. q; parū uidere ē in his q; prius gesserat: grāe consecutus. Cūq; Cæsar p̄ciū dom⁹ pompeianae poposcisset: iratus uehemēter ē Ant. q; p̄tāto eius in cæsare studio p̄tantis sudorib⁹ ac periculis: pecuniā illā non remitteret. sed q; emerat uel dono acceptat pompei bona ea uēdebat: Ant. ideo sectorē appellauit.

Ne iocis qdem: & hoc obiecit Antonius locari in castris solitum q̄nq; Ciceronē quasi parū prudētē & ī eptum oīno: q; tam tristi & periculoso rei pub. tpe iocari posset. Facetissim⁹ fuit C. ic. cuius facetiag; impatiens erat Pompeius: dicebatq; de eo quem fugiā habeo: quem sequar: non habeo. Cū ī castra uenisset: dicentibus sero uenisse r̄ridit. mīme sero ueni: nā nihil hic pati uideo. Interrogatū deinde pompeio ubi gener ei⁹ esset Dolabella respondit cū iocero tuo & cum donasset pompeius trāssugā ciuitate romana. O hominem

dum Castra mihi pompei atq; omne illud tempus obiecitū: quo quidem si ut dixi: meū cōsiliū auctoritasq; uoluisset: tu hodie egeres. Nos liberi eēms. R. P. non tot duces & exercit⁹ amississet. Fateor. n. me cū ea q; acciderūt: puiderē futura: tanta in mœsticia fuisse: q̄ta ceteri optimi ciues si idem puiderēt: fuissent. Dolebā dolebā. P. C. R. P. quodā uestris meisq; conseruatā cōsiliis breui tpe eē piturā. Neq; uero erā tā īdoct⁹ ignarusq; rerū ut frāgerer aīo pp̄ uitā cupiditatē: quā me manēs cōficeret angorib⁹. dimissa molestiis oīb⁹ liberasset. Illis ego p̄stātissimos uiros lumia. R. p. uiuere uolebā: tot cōsulares: tot pratorios. tot honestissimos senatores. Oēm p̄trea florē nobilitatis ac iuuetutis: tū optiorū ciuiū exercitus. q; si uiuerē quā uis iniq; cōditōe pacis. Mihi. n. oīs pax cū ciuib⁹ bello ciuili utilior uidebat. R. p. hodie tenerem. quā snia si ualuisset: ac nō hī maxie quorum ego uitā cōsulebā: spe uictoriae elati obstitissent. Ut alia omittā: tu nunq; in hoc ordie uel potius nunq; ī hac urbe māssisses: At uero Gn. pō. uolūtate a me abalienabat orō mea. An ille quēq; plus dilexit: cū ullo aut sermōes aut cōsilia cōtulit sapius: quod qdē erat magnū: de sūma re dissentientes ī eadē cōsuetudie aīciūa p̄maner. Sed & ego qd ille: e cōtra ille qd & ego sentire & spectare uidebat. Ego incolumitati ciuiū primū: & postea dignitati: ille præsenti potius cōsulebat qd aut hēret uterq; qd sequeretur: iccirco tolerabilior erat nostra dissensio. Quid uero ille consularis uir ac pene diuin⁹ de me senserit: sciunt q; eum pharsalica fuga paphum profecuti sunt. nunquam ab eo mentio de me: nisi honorifica: nisi plena amicissimi desiderii cum me uidisse plus fateretur se spauisse meliora. Et eius uiri nominē me īsectari audes cuius me amicum te sectorem esse fateare? Sed omittatur bellum illud in quo tu nimium scēlix fuisti: ne iocis quidem respon-

PHILIPPICA SECVNDA

bellum inqt Gallis ciuitatē pmittit alienā q nostrā nobis reddere nō pōr pp q merito uidebat dīxisse pōp. Cupio ad hostes Ci. transeat ut nos timeat. Aīs relaxant: remittūt aīos. Mestitiam meā: nā quod diximus cū uideret cōtēntīnīam suā & multoz offenderēt uitā: quasi pnia ductus q in castra uenisset. Cōia negligere & sele a rebus gerēdis abducere cepit. In utroq; iocis & mæsticia. Hæreditatem &c. & hoc obiecerat A. Diuitē Ci. factū: & tñ nullā ei hæreditatē obuēnisse: ex quo uolebat colligi mali qpiā egisse Ci. & ipro be ditatū eē. Sal. in ea orōne q in Ci. inuehit: ex cōiuratis iqt alio pecunia cōdēnasset: salium ei thusculanū

debo: quibus me in castris usum esse dixisti. Frant quidem illa castra plena curæ. Verum tamen homines quauis in turbidis rebus sint: tñ si mō hoies sunt: iter dū aīs relaxant. Quod aut idē mæsticiā meam reprehēdit. idē ioco magno argumēto sit me in utroq; fuisse moderatū: Hæreditatē mihi negasti uenire. Utinā hoc tuū uerū crimē eēt. Plures aīci mei & necessariū uiuēt. Sed q istuc tibi uēit in mētē: Ego. n. amplius sestertiū ducētis acceptū hæreditatib; rettuli: q q in hoc genere fateor felicitior eē te: Me nemo nisi aīc fecit hæredē. ut cū illo cōmodo si qd erat aī qdē dolor iungeret: te is quē nūq; uidisti. L. Rubrius Cassinas fecit hæredē: Et qdē uide: q te amarit is q albus ater ue fueris: ignorās frīs filiū pterit. Qu. Furiū honestissimū eqtis Ro. suiq; aīcissimi quem palā hæredē semp factitarat: ne nomen qdē pscrīpsit: quē nūq; uiderat: ac ne unq; salutaerit: fecit hæredē. Velim mihi dicas nisi molestū ē. L. Tursecius q facie fuerit: q statura. quo municipio: qua tribu. nihil scio i qes nisi q prædia hūerit. Igit frēm exhæredās te faciebat hæredē. In multis prærea pecunias alienissimoz hoīnum eiectis ueris hæredib; rāq; hæres eēt: iuasit. Quāq; hoc maxie admirat; sū mētione te hæreditatū ausū eē facere: cū ipse hæreditatē pater nā nō adisses: Hæc ut colligeres hō amētissime tot dies i aliena uilla declamasti: q quā tu qdē ut in familiarissimū dicitirāt: uini exhalādi: nō acuenidi ingenī cā declamitas. At uero adhibes iocī cā magistrū suffragio tuo & cōpotoz tuoz Rhetorem: cui cōcessisti: ut in te quæ uellet. diceret. Sallū oīno hoīnē: sed materia facilis in te & in tuos dicta dicere. Vide autem inter te & auum tuum quid inter sit: Ille sensim dicebat: quod causæ prodesset. Tu cursim dicis aliena & quanta merces Rhetori data est: Audite audite. P. C. & cognoscite. R. Pub. uulnera. Duo milia iugerū cāpi Leōtini. Sex. Clodio rhetori assignasti & qdē imūia ut pro tāta mercede nihil sapere disceres. Nū & hoc hō audacissime ex cæsarīs cōmētariis: Sed dicā alio loco d mōi dicta & dicitia maiores dixere. Ci. in epistola ad Corneliū nepotem Itaq; nostri cum omnia quæ dixissemus dicta essent: quæ facerēt & breuiter & acute locuti essemus: ea proprio nomine appellari dicta uoluerunt. Auum tuum. M. Antonium. Sensim paulatim & sedate. Aliena: abhorrentia a cā & penitus inuitia. Duo milia iugerū. actus quadratus undiq; centum. xx. pedibus pefinitur Duplicatus iugerum facit: dictū q ex duobus quadratis actibus iunctum sit: ut Varron; uero & Plinio placet q uno iugo bouū in die exarari potest. occupat ergo iugerum in longitudine pedes ducentos quadraginta. in latitudine centum. xx. Leontium mediterranea Sicilia: ciuitas: & in regione septentrionali: cuius agri feracissimi: quod ait Ci. in Verrem actiōne quinta. Imunia: ut pro tanta mercede: nullum uectigal pendentia. Contra antiquam & Hieronis & de romanorum legem qua Sicilia: agri decumani erant. hoc est decimam pendebant: cui colligendæ qui præerat: decumanus uocabatur. Sex. Clodium: hic est Sex.

aliū pōp. ædificasse. Utinam hoc. utinā quod mihi crimini das: nullam mihi obuēnisse hæreditatē id uez tuū crimē esset ut nulla tibi obuenerit hæreditas cū obuenerit plurimæ: plures amici: quos morti tu fecisti ut eorum adires hæreditates. Amplius sestert. du. ac si diceret Sestertia plus quā ducenta. Acceptum rettuli: ex hæreditaribus q mihi obuenerit accepti: & in meaz rōnū libris ex tali re habuisse aīoraui. Aī dolor: q aīco priuarer. L. Rubrius Cassinas: Castnū cāpātæ oppidū ubi latina uia contungit appiæ: Syllius Nymphisq; habitata casini Rura euastantur mox & uicinus agnas est & fluius eiusdem noīs. Stra. Var. Castnatē sicū optimam. nqt pducere Fecit hæredē: ut tu inq; es q eiusdē defuncti iualisti falsis tabulis hæreditarē: Statura: longa uel breui. Quo municipio: qua patria. Qua tribu: qua pte municipii. Aliēssimorum: q tibi nunq; fuerunt amici at not. Nō adisses: quoniam soluendo creditoribus patris non eras quē & ipsū bonif supra modū erogādis tenuē factū legimus: In aliena uilla: in Tiburrino Scipiōis. Magtstrū. Sex Clodium Rhetorē: d quo mox dice: hoc magistro utebar dicendū: sed magis cōpotor erat. Suffragio tuo ut tibi in declamando suffragetur. Sallum: facerēt: & q salis multū hēat. un̄ salsa dicta & insulsus ē urbanus ac insipidus. Dicta dicere tocari & mordere adhibita urbanitates locos aut eius

Quædam dicitur
ad hostes Ci. transeat
ut nos timeat. Aīs relaxant
remittūt aīos. Mestitiam meā
nā quod diximus cū uideret
cōtēntīnīam suā & multoz
offenderēt uitā: quasi pnia
ductus q in castra uenisset.
Cōia negligere & sele a rebus
gerēdis abducere cepit. In
utroq; iocis & mæsticia.
Hæreditatem &c. & hoc
obiecerat A. Diuitē Ci. factū:
& tñ nullā ei hæreditatē
obuēnisse: ex quo uolebat
colligi mali qpiā egisse Ci.
& ipro be ditatū eē. Sal. in
ea orōne q in Ci. inuehit:
ex cōiuratis iqt alio pecunia
cōdēnasset: salium ei thusculanū
aliū pōp. ædificasse. Utinam
hoc. utinā quod mihi crimini
das: nullam mihi obuēnisse
hæreditatē id uez tuū crimē
esset ut nulla tibi obuenerit
hæreditas cū obuenerit
plurimæ: plures amici: quos
morti tu fecisti ut eorum
adires hæreditates. Amplius
sestert. du. ac si diceret
Sestertia plus quā ducenta.
Acceptum rettuli: ex hæredita
ribus q mihi obuenerit accepti:
& in meaz rōnū libris ex tali
re habuisse aīoraui. Aī dolor:
q aīco priuarer. L. Rubrius
Cassinus: Castnū cāpātæ oppidū
ubi latina uia contungit
appiæ: Syllius Nymphisq; habitata
casini Rura euastantur mox
& uicinus agnas est & fluius
eiusdem noīs. Stra. Var. Castnatē
sicū optimam. nqt pducere
Fecit hæredē: ut tu inq; es
q eiusdē defuncti iualisti falsis
tabulis hæreditarē: Statura:
longa uel breui. Quo municipio:
qua patria. Qua tribu: qua pte
municipii. Aliēssimorum: q
tibi nunq; fuerunt amici at
not. Nō adisses: quoniam
soluendo creditoribus patris
non eras quē & ipsū bonif
supra modū erogādis tenuē
factū legimus: In aliena uilla:
in Tiburrino Scipiōis. Magtstrū.
Sex Clodium Rhetorē: d quo
mox dice: hoc magistro utebar
dicendū: sed magis cōpotor
erat. Suffragio tuo ut tibi
in declamando suffragetur.
Sallum: facerēt: & q salis
multū hēat. un̄ salsa dicta &
insulsus ē urbanus ac insipidus.
Dicta dicere tocari & mordere
adhibita urbanitates locos
aut eius

Clodius Clodii familiarissimus: & oparum clodianag dux: a quo illatū in curiā clodii cadaver ē. & cū eo curia incensa. Etiā hoc ex cæsaris cōmētariis. s. fecisse dictis ex Cæsaris uoluntate q̄ in cōmētariis appent.

De cāpano: q̄ publicus erat: quē Antonius largitus fuerat. Ingnauit fœdauit. De ipso correctore: irrifue ipso Ant. Nou?: nouis criminib⁹. Prætextatū añq̄ uirilē sūstīti rogā. nā prætextā q̄ uestis fuit regum & magistratū: a p̄cipio ab Hætrusels sūpta. diu puerilis usurpauit ætas. Decoxisse. creditorū fidē fefellisse: & mercatorū iterceptis pecūnis: uñ decoctores: de qb⁹ iure cōsul. loquūt. Patris: q̄ & ipse pdig⁹ fuit. Pietas plēa: ironice & irrifue. neq̄. n.

piū ē neq̄ decet filiū crimen suum in patrē transferre. In q̄ tuordecim ordib⁹. L. Roscius Otho cōsul legē tulit q̄ eqtib⁹ ordines p̄ios. xlii. assignauit ad spectādū sed is dūtaxat q. xl: i. cēsu hērent sestertia. Hæc & theatralis lex uocata est. Decoctoribus: is q̄ decoxissent: sed fortunæ uitio nō scelere ut amissis naufragio mercibus, & pecuniis quod accidere frequēter solet. Virilē rogā: q̄ lex todecimo año liberalib⁹ accipiebāt deponētes p̄textā. qd̄ in factis tradit Oul. Muliebris stola: qm̄ in muliebres abiisti mores: & ueluti p̄stituta fœmina ac uulgare scortū factus certā p̄coitu mercedē postulās. Curio: filius. Stola dedit: ut uiri solēt uxorib⁹: uetere s nō honestā solū uestē stolam dixere: sed oēm q̄ muliebre corp⁹ teget Marcel. Sed p̄ honesta p̄i frequēti cōsueuit Vale. titulo d̄ pudicitia. Te custode matronalis stola cēsēt. In domitiū p̄ate: is ē Domiti⁹ de quo supra dixim⁹ ad Corsiniū cap⁹ amator & corruptor pueritiæ P̄ eius: Curiois. Socia hortatē libidie: q̄ te stimulat & comitabat. Nō potuit. nā oīo te Curio p̄ domo phibuit. qd̄ tūc accidit cū p̄ ar. q̄ ducēta gn̄ginta milia dēbar intercessit. Sexages sestertiū: qd̄ Curio filio ex pecūia patna p̄ Ant. effuderat p̄ quo intercesserat. Sestertius & sestertiū d̄: Dupōdi⁹ uero fuit & semis. i. duæ libræ & semis. Notat aut̄ duplici LL. & S. uñ icipit. Sexages uero aduerbiū ē: a sexaginta: ut si dicat mutuo tibi bis sestertiū: significas duo sestertia mutuare. Florentissimæ s. Curionū. Aes alienū: debita filii tuo noīe tracta. Redimeret: q̄ si addictū creditorib⁹. Cōgressiōe: ut ne loqueret qd̄ tecū. Ausus eēs: acsi dicat mīe Perstrigā. p̄lectar Incidam⁹: p̄cidam⁹ & omittam⁹. Intim⁹ erat & c. cū amorib⁹ libidib⁹ uariisq̄ sūptib⁹ grāde æs alienū oīasser Ant. & ducēta illa gn̄ginta milia dēret: intercessissetq̄ p̄ eo Curio. & Curiois pat̄e: circo Antonii domo phibuisse: ad. P. Clodii Tr. pl. ea tēpestate se cōtulit in cuius cōtubernio haud multū fuit: siue q̄ inimicos Clodii formidaret: siue q̄ Clodiani furoris satietas eū cōepisset: ut Plutarchus ait:

Leotino agro & de cāpano quos iste agros ereptos. R. P. turpissimis possessoribus inquinauit. Iā. n. quoniam criminibus eius satis respondi: de ipso correptore & emendatore nostro q̄dam dicenda sunt. Nec. n. oīa effundam. ut si sapius decertandum sit. ut erit: semper nouus ueniam. quam facultatem mihi istius multitudo uitorum peccatorūq̄ largitur. Vis ne igitur te inspiciamus a puero: sic opinor: a principio ordiamur. Tenes ne memoria prætextatum te decoxisse. P̄is inq̄es ista culpa ē. Concedo. Et. n. est pietatis plena d̄fensio. Illud tamen adaciā tuæ q̄ sedisti in quatuordecim ordinibus Cum esset lege Roscia decoctoribus cerrus locus constitutus: quis q̄ fortunæ uitio nō suo d̄coxisset Sumpsisti uirilē togam quam statim muliebrem stolam reddidisti primo uulgare scortum: certa flagitii merces: nec ea pua: sed cito Curio interuenit: qui te a meretricio quæstu abduxit: & tanq̄ stolam d̄disset in matrimonio stabili & certo locauit. Nemo unq̄ puer emptus libidis cā fuit tā in Domitiū potestate: quā tu in Curionis. Quotiens te p̄ eius domo sua eiecit: quoties custodes posuit ne limē intrares: Cū tñ tu nocte socia hortante libidine cogēte mercede per regulas dimitteret. q̄ flagitia dom⁹ illa diutius ferre non potuit: Scis ne me d̄ reb⁹ mihi notissimis dicere: Recordare tps̄: ilud cū p̄ Curio merēs iacebat in lecto: filio se ad pedes meos p̄sternēs lachrymās te mihi cōmēdabat: orabat ut te cōtra suum patrē: si sestertium sexages peteret d̄federē. Tantum. n. p̄ te intercessisse dicebat Ipse autē amore ardēs confirmabat q̄ d̄ sideriū tuū dissidiū ferre non posset: se in exilium eē iturū. Quo ego tpe tāta mala florētissimæ familiæ sedauī: uel potius sustulī: patri psuasi ut æs aliēum filii dissolueret. redimeret adolescētē sūma spe & animi & igēii præditū rei familiaris facultatib⁹: eūq̄ a tua nō mō familiaritate sed & cōgressiōe p̄io iure & piāte phiberet: Hæc tu cū p̄ me acta meminisses: nisi illis quos uideamus: gladiū cōsideres: maledictis me puocā aul⁹ eēs: Sed iam supra & flagitia omittā: Sunt quædam quæ honeste non possum dicere. Tu autē eo liberior q̄ ea i te admisisti: quæ a ueracundo inimico audire nō posses. Sed reliquum cursum uide

PHILIPPICA SECVNDA

Quidam iam tum molitus: Fulviam credo Clodii uxorem de coitu appellavit: aut eam adulteravit: postea eam ipse Ant. in matrimonio habuit. Inde itum Alexandriam: Antonius offensus amicitia ut diximus Clodii in Græciam abiit: ibique permansit & corpus ad militaria certamina & linguam ad dicendum exercens. Contigit autem ut. A. Gabinus qui una cum. L. Plisone consulatum gesserat quo tempore accusante Clodio Trib. Ci. in exilium pulsus est: finito consulatu in Syriam provinciam proficisceretur ad eam cum exercitu obtinendam: sicut Pompeius inuitis fere omnibus senatoribus uoluerat Anto. forte ita ut sit cum

ter quem quidē celeriter per stringam. Ad hæc. n. quæ in ciuili bello in maximis. R. p. miseris fecit: & ea quæ quotidie festiat animus: quæ peto ut quæ multo maiora uobis quæ mihi sunt: tamē ut facitis attente audiat. Debet enim talibus in rebus excitare animos: non cognitio solū rerū: sed & recordatio tam etsi inciderimus oportet media: ne nimis sero ad extrema ueniamus. Intimus erat in tribunatu Clodio qui sua erga me beneficia cōmemorat cuius oīum incendiorum fax: cuius & domi quiddam iam tum molitus est. Quid dicā ipse optime intelligit. Inde itum Alexandriam cōtra senatus auctoritatē: contra religioes: Sed habebat ducem Gabiniū: quæ cū quiduis rectissime facere posset Qui tum inde reditus: aut qualis prius in ultimā Galliam ex ægypto quæ domū: quæ autē erat domus. Suam. n. quæque domum obtinebat: neque erat usque tua domum dico: Quid erat in terris: ubi in tuo pedem ponerēs: præter unum Misenum: quod cū sociis tanquam Sisaponem tenebas. Venisti e Gallia ad quæsturam petendam. Aude dicere prius ad patrem tuum uenisse quæ ad me. accepam. n. iam ante Cæsaris lras ut mihi satis fieri paterer a te: tu a me obseruatus in petitione quæsturæ. Quo quidem tempore. P. Clodiu approbante. R. P. in foro es conatus occidere. Cū quæ eam rem tua sponte conarere: non impulsu meo: tamē ita prædicabas te non æstimare nisi illum interfecisses: unquam mihi pro tuis in me iniuriis satis esse facturum. In quo demiror cur Milonem impulsu meo rem illam: egisse dicas cū te ultro mihi idem illud deserentē nunquam sim adhortatus: quæque si in eo perseuerares ad tuam gloriam rem illam referri malebā quæ ad meam gratiam quæstor es factus deinde continuo sine senatus consulto: sine sorte: sine lege ad cæsarem cucurristi. Id. n. unum in terris egestatis æris alieni neque tiam perditis uita rationibus per fugium esse ducebas. ibi te cum &

offendisset ut secū proficisceretur hortatus est: negauit se priuatū iturū. pferus uero equibus secutus est. pugnavit cōtra Aristobolam iudeorū regē & fortiter & sceleriter parua manu magnas hostium copias fudit ipsū Aristobolū una cū filio cepit. Cūque Ptolomeus cognōmro Auletes a suis regno pulsus impetrare a romanis non potuisset ut restitueretur in regnū uenissetque ad Gabiniū ingentē pollicitus pecuniā si cū restitueret. Dubitantibus cæteris & in primis ipso Gabiniore: si cupiditate regiarū pecuniarū erāt accensus & ut reduceret Pōp. literis horra: et. r. Ant. reducendum esse persuasit ductoque per loca aspera & difficilia exercitu periculum peruenere acceperit: inde de Alexandria profecti regē in regno unde exciderat repositure contra populi uoluntatē & decreta scatu. Statuerat. n. ne oīo reduceretur: neglecta etiā religione uerisum sibylliorū quæ huiusmodi fuerit. Si ægypti rex auxilio quoddam indigēs uenerit ei? amicitia ne abnueritis: sed illum. cum multitudine ne iueritis quod si aliter factū fuerit: labores & pericula habebitis Reus deinde Gabinius factus est. sed tū pecuniarum: tū Pōp. auxilio absolutus: necirco profectum ingit Ci. Alexandria Antoniu cōtra senatus decreta & contra religiones. Itū: ab Ant. Gabiniū: hominem sceleratissimum: cui ubique uitam la-

cerat Ci. Qui cū: cū quo. Rectissime: ac si diceret: cū nihil nisi flagitiose faceret. Inde ex Asia. Qualis: ac si dicat minus honestus consuptis oībus pecuniis quæ ex regis Ptolomei largitōe accepit. In ultimā: ad cæsarem In tuo: ac si dicat nihil oīa. n. sibi uedicauerāt creditores. Præter unū: perditū in cāpania ad misenū quod cū cumis per hunc portū oriū ut ait Strabo. Cū sociis: cū leonibus mimis & palatis: aut certe creditoribus quæ parte occupauerāt. Tāquam Sisaponē uilla erat Ant. Sisapo: quæ & ipsa cū sociis tenebat. Ad quæsturam. quæ magistratū dari adolecentibus sūeuit. Prius ad quæm ad me prius uenisti quæ ad patrem tuū. Satisfieri. i. ut tuam accipe expurgatōem: nā is satis facere dicit quæ ostendit quæ p̄tā cū tātū facit quū tūo & irato satis sit ad penā ut ait Pedianus. Trāquillus in Iulio Valeriu Car. a quo sibi uersibus de Mamurra per uia signata iposita non dissimulauerat: satisfaciēte eadē die adhibuit cenar. De gratia: ut in gratiam redires meū. Custodit: in honore huius. Idē & c. Clodiu occidere. Si ne senatus eō. n. n. quæstor in puicā proficisceretur nisi eam ex senatus cō. sentiret & lege. Ad Cæs. in gallia. Id unum cæsar. Ducebas: exitiabas. Ibi ap. cæsarem in gallia. Aduolans egestas ad tribunatū: discordia in ciuitate exorta cū optiātes Pōp. hæreret populū in cæs. ceteris per se. C. Curio prius prius optiatū: mutata uolūtate popularis scūs & Cæs. largitōibus iuitatibus: fauēs: gratia quæ ap. pplm̄ dīcēdo pauperat: effecit ut Tri. pl. Ant. crearet. n. multo post

iter augures cooperant Ant. uero simul atq; magistrū inuit & ptes & cām Cæ. plurimū inuit. nā Marcel. sū
 le scriptas iam legiones. Pōp. decernente: & nouos isup delectus habendi prātem dante intercessit: rogatio
 nōq; ferens obtinuit plebiscito ut Bibulo in Syriā contra pthos bellū gerenti scripte legiones mitterent. q
 uero deligerent Pōpe. non parerent. Cūq; eodem tpe senatus ps maxima neq; recipi missas a Cæ. litteras
 uellet: neq; recitari patere ē ul tribunitiæ prātis fretus Anto. uenit in senatum & ipse recitauit quibus audi-
 tis cū æqua postulare uideretur. Cæsar multoz mutati sunt aī & uoluntates plurium q prius aduersabant
 cæsari conciliatæ. Cū p̄erea

relatū in senatu cæsare ne pla-
 ceret legiones & exercitum di-
 mittere: an Pōpetū cæsariq; ar-
 ma dimittenda plerisq; consen-
 tibus assurrexit Ant. rogauitq;
 placeret ne utrūq; p̄ter ab ar-
 mis discedere: quam sententiā
 oēs pene alacriter excepe & sū-
 mo studio comprobauere: an-
 tonium uero collaudauerūt: &
 ut legem ferre hortari sūt: qd
 fieri ab eo Marcellus & Lentu-
 lus consules p̄hibuerūt: oblate sūt
 & aliæ conditiones ab amicis
 Cæ. q̄s. M. Cato & Lentulus
 consules ip̄obantes e senatu
 Ant. & cæteros q cæsari faue-
 bant: elecerunt. Abiens uero e
 curia. Ant. multa in capita ini-
 micoz impræcatus est. Muta-
 ta mox ueste ex cōducto uehi-
 culo ad Cæsarem fugit: cum.

Qu. Cassio: & clamitans ap̄
 illum nullas in urbe leges uale-
 re ias tribunitium sublatum ef-
 se omnibus q æquum bonūq;
 defendebant capitis piculum i-
 minere: Cæ. impulsit ut cū ex-
 ercitu in Italiam p̄pararet. & po-
 stea patriæ arma ifferret. Vit-
 trici. P. Lentuli: Fulcire: firma-
 re: sedatis discordiis inter sena-
 tori ordinis homines q pom-
 fauebāt populares q Cæ. erāt
 studiosi. Ipsi. C. Cæsari ut de-
 positis armis & relicta prouin-
 tia Romā priuatus rediret: pri-
 uatunq; splendorem cū omni
 uni bñuolentiā q tyrānidē cū
 oīum odio mallet. Mancipa-
 tum ueluti mācipium Cæ. ad-
 dictum: ac si dicat ea fecit qbus
 supplicio dignus erat ut securi
 que admodum noxii & dānari
 feriret. Luīaribus: principib;
 uiris q uelut quædam lumina
 erant. Quod in hostem to-
 gatū decerni solitum est: nā

interdictum est ei seatu ex quo ignominiose eiectus est: & ut in exilium ab-
 ret coactus ac mox reip. hostis iudicatus id quod in catilinam quoq; adhuc togatum seruatum est: ut ex Cl-
 orationibus intelligitur quæ in illum extant. Mos fuit maioribus interdicare senatu primo: deinde urbe to-
 gatis hostibus mox abeuntes hostes iudicare. Vendita: cæsari. Addicta: destinata. Illud uuluus inflicti
 q hostis iudicatus est: tibiq; aqua et igni interdictum est: & permissum omnibus ut te impune occiderent.
 Causam belli. cum seruili inductus ueste & meritoria uectus rheda te ei obtulisti: senatum accusasti & sua
 sponte ad tyrannidem accenso occasionem & p̄textum arma sumendi. & milites adhortandi p̄buisisti: id

illius largitionibus & tuis rapis expleuisses si hoc ē explere qd
 statim effundas. aduolas egens ad tribunatum ut in eo magi-
 stratu si posses uitriciti tu in similis esses. Accipite nūc quæso
 nō ea quæ ipse in se atq; indomeficū dedecus impure atq; in-
 tpanter: sed quæ in nos fortūa q; nostras id est uniuersā. R. P.
 impie ac nefarie fecerit. Ab h̄. n. scelere omniū malorum pri-
 cipium natum reperietis. nā cum. L. Lentulo. C. Marcello cō-
 sulibus Kl. Ian. labētem & prope cadentē. R. p. fulcire cupere
 tis: ipsiq; C. Cæsari si sana mente esset consulere uelletis: tum
 iste uenditum atq; mancipatum tribunatum consiliis uestris
 opposuit ceruicesq; suas ei subieci securi: q̄ multi in minorib;
 peccatis occiderūt. In te aut. M. Antoni id decreuit senatus &
 qd ē icolumis nondum tot luminaribus extinctis: quod hostē
 togatū decerni est solitū more maiorū. Et tu apud. P. C. cōtra
 me dicere ausus es cū ab hoc ordine ego conseruator essem tu
 hostis. R. p. iudicatus: Cōmemoratio illius tui sceleris inter-
 missa ē: non memoria dele. a. Dum genus hominum: dum. p.
 R: nomen extabit. quod qdem erit si per te licuerit sempiter-
 num tua illa pestifera intercessio nominabit. Quid cupide a
 senatu: quid temere fiebat: cum tu unus adolescens uniuersū
 ordinem decernere de salute. R. p. prohibuisti: neq; id semel
 sed sapius: neq; tu tecū de Senatus auctoritate agi passus es.
 Quid autē agebatur nisi ne delere & euertere. R. p. funditus
 uelles: Cū te neq; principes ciuitatis rogādo: neq; maiores na-
 tu monēdo: neq; ro. eques aut senatus agēdo de uendita atq;
 addicta snia mouere potuit: Tū illud multis añ tēratīs neces-
 sario tibi uulnus inflictiū quod paucis ante te quorum incolu-
 mis fuit nemo. Tū contra te dedit arma hic ordo consulib;
 liquisq; imperiis & ptātibus: quæ non effugisses nisi te ad ar-
 ma Cæsaris cōtulisses. Tu tu inq; M. Antoni princeps. C. Cæ-
 sari perturbare oīa cupienti causam belli contra patriam infe-
 rendi dedisti. Quid. n. aliud ille dicebat: q̄ causam dementissi-
 mi sui consilii & facti assererat nisi q; intercessio neglecta: ius

PHILIPPICA SECVNDA

quod i Cæ. & Pōp. uita scribit Plu. pluribus. Circūscript⁹ circūuentus & oppressus. Omitto q̄ hæc falsa: nā re uera captus ipil cōsuetudine: quod ait Trāgl. Pensitatisq; suis & inimicorū uiribus occasione rapiē-
dæ dñariōis usus ē: q̄ ætate prima cōcupierat: quod est iasse uir Ci. scribēs de of. II. iii. dicēs sp cæsare hūisse
in ore eos q̄ sunt in phēsis Euripidis uersus ΕΙΠΕΡ ΥΑΡ ΑΔΙΚΕΙΝ ΧΡΗΤΥΡΑΙΝΙ ΔΟΣ ΠΕΡΙΚΑΛΛΙΣ ΤΟΝ ΑΔΙ-
ΚΕΙΝ ΤΑΛΛΑ ΔΕΥΣ ΕΒΕΙΝ ΧΡΕΩΝ. quos sic Cicero ipse conuertit: nam si uiolandū est ius. impij gratia uiolan-
dum est: alius rebus pietatem colas. Cōstitisse. positrā fuisse & hæsisse: Cōsules: Marcellū & lentulū ue-
niēte infestis signis ad urbem
cæ. Pōp. urbē est egressus & ca-
puā ad exercitū pfectus abeun-
tem consules sunt psecuti: Po-
stero die maior senatus pari ad
Pō. discessit: Oēm sobolē:
oēm iuniorum multitudinem
& q̄si oēm sociū & sementē. R.
P. nam in adolescētibus spes ē
prolis sufficiēdæ ut in grege ui-
dem⁹: & Vir. ait Mō nāq; ge-
mellos spem gregis ha silice i-
nuda cōnixa religt. Extermi-
natā: extra p̄iæ terminos & fi-
nes positā. Vt igit: pulcher-
rima similitudo. Cā earborū
quoniā ex semine nascunt. Se-
men cā & origo. uocabulū aut
retinuit similitudis Tres exer-
citus. in pharsalia Pō. & senat⁹
in hispania Petrei & affranni i
Africa Scipionis & Iubæ regis
Clarissimos ciues. Pōpulum
Catonem Scipionē & pluriōs
quos pharsalicū & Hispanien-
sem bellum assumpsit. Rōci-
nabimur colligem⁹. Vni ac-
cepta referemus: uni Ant. i pu-
tabimus. Vt Helena tro. e
ria pulsus Ant. murata ueste &
meritoria uectus rheda qd̄ pri-
us sæpe diximus Cæsare ad ar-
ma contra patriā capiēda ac-
cendit. & iccirco ut Helena tro-
ianis: quoniam rapta a Paride
bello quo troianorū opes cor-
ruere repetita est: Sic po. rom.
Ant. omniū malorū cā fuit: id
quod falsum esse Plutarch⁹ pu-
tat: Quoniam nō ita ut inq̄le-
uis Cæsar erat neq; sic ira p̄ce-
ps ruebat: & alias fuisse cās q̄ i-
pulerūt. An. q; Cæsari opranti
accommodissimā s̄buisse oc-
casionem. Rōcinabimur: col-
ligemus.

tribūitium sublatum circūscriptus esset Antonius: Omitto q̄ hæc falsa q̄ leuia præsertim cum oīno nulla cā iusta cuiq; esse
possit contra patriam arma capiēdi. Sed nihil de cæsare Tibi
certe cōfiteūdū cām p̄niciosissimi belli in p̄sona tua cōstitisse.
O miserum te si intelligis hoc litteris mādari: hoc memoria p̄-
di. huius rei ne posteritatē q̄dem oīum seculorū unq̄ imemo-
rem fore. Consules ex Italia expulsos: cūq; is Cn. Pō. q̄ impiū
P. q; R. decus ac lumē fuit: oēs consulares q̄ p̄ualitudinē exe-
q; fugā illā cladēq; potuissent: prætores: prætorios. Tr. pl. ma-
gnā p̄te senatus: oēm sobolem iuuentutis unoq; uerbo. R. P.
expulsam atq; exterminatā suis sedib⁹. Vt igitur in seminib⁹
cā ē arborū & stirpiū. Sic h⁹ luctuosissimi belli semen tu fui-
sti. doletis tres exercitus. p. R. interfectos: iterfecit Ant. Deli-
deratis clarissimos ciues: eos quoq; eripuit uobis Ant. Aucto-
ritas h⁹ ordinis afflictā est. Afflixit Antonius. Oīa deniq; quæ
postea uidimus si recte rōcinabimur uni accepta referemus a
tonio ut Helena troianis. Sic iste. R. pub. cā belli cā pestis: at
q; exitū fuit. Reliquæ partes tribunatus principio similes. Oīa
p̄fecit quæ senatus salua. R. p. ne fieri possent p̄fecerat: Cuius
tamen scelus in scelere cognoscite: restituebat multos calamī-
tosos: In his patruī nulla mētio. Si sceuerus cur nō in oēs: Si
misericors cur non in suos: Sed omitto ceteros Licinium Lē-
ticulā de alea cōdēnatum collusorem suū restituit: q̄si uero lu-
dere cū cōdēnato nō liceret. sed ut quod in alea p̄diderat: bene-
ficio legis dissolueret. Quā attulisti rōnē po. ro. cur eum resti-
tū oporteret: Absentē credo in reos relatū: rem indicta cā iur-
dicatam. nullum fuisse de alea lege iudiciū ui oppressum &
armis postremo quod de paruo dicebatur: pecunia iudiciū eē
corruptum nihil horum. At uir bonus & R. p. dign⁹ nihil idq;
dem ad rem. Ego tamen quoniam condemnatum esse pro ni-
hilo est si ita esset: ignoscerem. hominem uero omnium iā ne-

ligemus. Oīa p̄fecit: quæ Senatus fieri uetuerat: cum res publica adhuc staret. Scelus i scelere. ac si dice-
ret scelus maximū & iauditū. scelus fuit leges soluere scelus patruū nō restituere cū aliēos restitueret. Pa-
trui: C. Antonij. Si seuerus: q̄a occurebat quoniā seuerus: ne patruū qd̄ restituere passus ē. at q̄ Lenticulā
collusorē suū de alea cōdēnatū restituit. iccirco igit restituit: q̄a oprabat cū eo ludē & cū cōdēnato ludere
nolebat: iocatur aut Ci. Perdiderat: lēticulā. & ut quod in alea perdiderat: hac cā restituit ut beneficio le-
gis a te. de restitutione eius lata dissolueret: q̄ perdiderat. ut ludēs æs alienum quod p̄dēdo conflauerat lu-
crādo p̄solueret. Absentem credo: hæc inquit potuerunt afferri a te rōnes: q̄a absens cōdēnatus est. quia
indicta cā: quia nulla lex de alea prius lata q̄a ui & armis oppressus. hæc. n. ferme dici solēt cum iniuste q̄n
piā cōdēnatū ostendimus & restituendum asserim⁹: Sed nihil horū asserre in cām potuit Ant. Aleā ab in-
uentore dictā tradūt qd̄ā. Est autem in tabula lusoria q̄ & larrūcularia & pyrgus & alueus & alueolus uoca-
d

rotunda illa tabella rotulae instar: qua mouet hinc i proverbio est iacta alea est cum sic icepta res e ut d
sistere integrum non sit: quod Iulius traieciturus rubiconem usurpauit pro eueru rei dubio ponit. Luca. Placer
aleat fati Alterutrū merfuracaput. De aleae usu & aleatoribus. titulus e li. xi. digestorū. Senatus cōsulto oli
tium est ne in pecunia ludere pter q si qd ceret hasta uel pilo iaciendo uel currendo: saltando: luctando uel
pugnādo q uirtutis cā fiat. Quod de patruo. C. Anto. iniuste dicebat dānatus: pecunia corruptis iudi
cibus: uir deide bono & rep. digno ferebat Sed nihil ap. Ant. efficiebatur: neq. n. qd ad eum restituēdū cō
mouebat. & tamen inqt Ci. i.

gnoscerem ego patruo si ita res
ut dicit hēret cū praesertim cō
dēnatum eē pro nihilo sit quo
nam facile oēs quis cā condē
nati restituunt ab An. Hoīnē:
Licinium lēriculā. Vel. cō. In
itegrū: i praestitū statum & lo
cum. In eodē tribunatu. Pō.
ex Italia pulso cū optimatibus
cum prius q eum persequerē
in hispaniam pficisci statuisset
Caesar oppreffurus ut ipse di
xit exercitū sine duce & mox
ad ducem rediturus sine exer
citu: nam Petreius & Afranius
qui hispaniensis serāt exercitus
aut magnope rei militaris pti
erāt: Lepido ptori urbē Anto.
Trib. Italiā custodiendam pfi
diis mandauit. Cōculcandā: n
lustrā dā & custodiēdā sed ua
standā potius q non fuit. erat
enim in Pomp. castris Ci. Sci
entiae uestrae cū plura uos me
mineritis Antonii flagitia quā
possim ipse meminisse. In ef
sedo: curru. Effedum uehiculo
geuus. apud Belgas gallos pri
mo repertū. Virg. Belgica uel
molli melius feret effeda collo.
Trib. pl. eū stomacho dictum
est. Aperta: quod erat mu l
to indignius ac minus feren
dum uehebant. n. ēt clausa &
Iuuenalis ait. Nāq. facit som
num clausa lectica fenestra le
gitur & in exedra sedē aut significat & locū ad sedendum constitutum. græcū ē. Necessario: necessitate q
dam astricti ne iniquo aīo ferret Antonium nisi ita fieret: Reda: uehiculo gen: & hoc gallicum ut ait Fa
bius uocabulū quo Ci. utit. sicut itē petoritū quo Horatius Cū lenonibus comites nequissimi: Erat inter
maxime familiares Sergius: & Citharis qdam ex eadē palestra multerculam amans. erant scorta aleatores
& hoc comitatu Italiam peragrabat Antonius lectica delatus aureas pateras ueluti in pōpa circūferēs: Du
cebat & leones ad redam ligati. & quod maxie hoīnes torquebat: honestissime domo scortis & mimis p
diuersoritis tradebant: p lucos & amniū ripas prandia sumptuosissima parabant: plerisq. indigne ferenti
bus q Caesare periculosa gerēte bella & labores maxios tolerāte Antonius tā luxuriose italiam calcaret: q
re reuersus postea Caesar & ueniā Dolobellae dedit: qui Antōio erat inuisus & tertium consul creatus: non
Antonium: sed Lepidum sibi collegam assumpsit. Fœcunditatē calamitosam: Nā cum Antonium pepe
rit Iulia calamitates peperit plurimas. Praefecturas: de municipiis & coloniis. A. Gelius. Praefectura
uero prouincia est. Augustus in praefecturas. xi. totam diuisit Italiam: quas alii regiones uocant: græci E
παρχιας Et praefecture quidem gubernandae: hoc est pluribus unius regionis ciuitatibus ac locis: aut p
ror: aut proconsul praeficiebatur. Lubrice: inconstanter & uarie ac dubia fide. Lubricus pprie loc: ē in quo
nequeas insistere & lubrica res quam non facile teneas & quae de manibus labitur ut anguilla: Hic homo
lubricus & Ciceroni legimus lubricum fidei fuisse obiectum. Dissimilimorum sui: ac si diceret optimo
rum, Fuit foelix. quando uicit & res ei pro uoto successit. Cautum esse uoluit nam cautum ueteranis uo
lebat esse senatus: quod in prima philippica dictum est. Secuti sunt. Caesarem in patriam ruentem

qssimum q nō dubitaret uel in foro alea ludere: uel lege quae ē
de alea cōdemnatū q in itegrū restituit: is nō aptissime studiū
suum ipse pficet: in eodem uero Tribunatu cū Caesar in His
paniam pficiscens huic cōculcandam Italiā tradidisset: quae fu
it eius pagratio itinerū: lustratio municipiorū? Scio me in re
bus celebratissimis sermone oīum uersari: eaq. quae dico di
cturusq. sum: notiora oībus esse q in Italia tum fuere q mihi:
q non fui. Notabo tamen singulas res: & si nullo modo poterit
oīo mea satisficere scientiae uestrae. Etenim quod unq. i tertis
tantum flagitiū extitisse auditum est: tantam turpitudinē: tan
tum dedecus? Vehabatur in Effedo. Tr. pl. lictores laureati ā
tecedebant: inter quos aperta lectica mimia portabatur: quam
ex oppidis municipalibus homines honesti obuīam necessa
rio prodeuntes non uero illo & mimico nomine. sed Volūniā
salutabant: Sequebat. rheda cum lenonibus comites nequissi
mi reiecta mater amicam impuri filii tanq. nurum sequebatur
O miseræ mulieres fœcunditatem calamitosam horum flagi
tiorum iste uestigiis omnia municipia. Praefecturas colonias
totam deniq. Italiam impressit. Reliquorum factorū eius. P.
C. difficilis est sane reprehensio & lubricice uersatus in bello est
Saturauit se sanguine dissimilimorum sui ciuium fuit foelix si
potest ulla esse in scelere foelicitas: Sed quoniam ueteranis cau
tum esse uolumus: qd dissimilis est militum causa & tua illi se
cuti sunt. tu quæsiuisti ducem: tamen ne apud illos me in inui
diā uoces nihil de genere belli dicam. Victor Thessalia Brun

PHILIPPICA SEC VVDA

sub quo militabant: Quæsiuisti: urbem egressus mutata ueste: & rheda meritoria in galliam uectus ad impellendum contra patriam Cæsarem. In inuidiâ: odium. Ibi me non occidisti: hoc obiecerat Antonius responderat quidē Cicero: sed sibi ipsi minime satisfecerat: quare idem nunc repetit. Sanctus: inuolabilis: Præsertim &c. nam cum meam nosset in dicenda sententiâ libertatem: & hæc mea in patriâ charitas te non lateret. illo ipso tempore quo me: ut ais: seruasti: uidere & tibi persuaderi potuisti hæc facturum & dicturum quæ facio & dico: Mimulæ: uoluntæ. Quid est: sic ait quasi id negare uellet Antonius?

Si te: argumentū a maiori ad minus: municipiorū: quæ cū Mimula lustrasti: ut pudere debuisset: nec exercitus quod te puduit: ubi maior multo licetia: Tordieg: ab urbe. Quæ hominē forte enī & continētē sequi crediderat uirū ibecillē & lasciuum cognouere. In oppida. i. alienas possessiones & eorum in primis quæ Pompei & bonorū partibus fauissent. Magister æquitum: Cæsar enim dictaturā in inuaserat. Suo iure cum Hippia: mimus hicerat & impurissimus quasi uero ad nomen aludit. nā inproequum significat: uñ hippias quasi fas esse magistro equitum cum eo suo iure uiuere cui equi nomen esset. Sergio mimo: de quo dictū prius. Equos. legitur & aquinos hoc est Aquini oppidi municipes quod non placet: nam Agnates dicit inferius: Vectigales. qui ei uectigal penderent: & quos Sergius locaret: quibus uellet: Repentinus: subitarius & nulla cā. Tu istis faucibus: est hic præcinationē amplificatio ut ad id quod extolli uoluit Cicero: rō adduceretur obiecturus enī Antonio meo & uomitum sic ait. Fauces uero & latera ad ebrietatē minie sunt ociosa: nam respicientes ad hæc possum existimare quantum ille uini in Hippia nuptiis exhauserit: quod ferre & coquerere non posset sine gladiatori corporis firmitate. Postridie uomeret: quodā ex amicis ut Plutarchus tradit togam subficiente: Immanibus. ingentibus: & hic quod idem ait amplificatio est: si quidem tanta uis fuit uini erumpentis ut non casum afferret aut uoluntatem: sed necessitatem ubi minime deceret euomendi: & cibus non recēs ut accidere interim solet redderetur. si qui in posterum diem redundaret.

Hasta posita: cui sublicie

dulium cum legionibus reuertisti: ibi me non occidisti: magnum beneficium. potuisse enim fateor: quæ nemo erat eorum qui tunc tecum fuerunt: qui mihi non censeret parci oportere. Tanta. n. est charitas patriæ ut uestris & legionibus sanctus essem quæ eam a me seruatam esse meminissent: Sed fac te dedisse mihi quod non admisti: neque a te habere uitam: quia a te non sit erepta: Liceat nunc mihi per tuas contumelias hoc beneficium licet tueri ut tuebar: Præsertim cum te hæc auditurum uideres: uenisti Brundisium in sinum quædem & complexum tuæ mimulæ. Quid est: Num mentior: Quam miserum est id negare non posse quod sit turpissimum confiteri. Si te municipiorum non pudebat ne ueterani quædem exercitus: Quis. n. miles fuit qui Brundisii illam non uiderit: quis qui nescierit uenisse eam tot die rum tibi uiam gratulatum: Quis qui non idoluerit tam fero se quem hominem secutus esset cognoscere: Italiae rursus per cursatio eadem comite mimia in oppida militum crudelis & misera deductio in urbe auri & argenti maximeque uini foeda direptio. Accessit ut Cæsare ignaro cum eēt ille Alexandriae beneficio amicorum eius magister equitum constitueretur tum existimauit se suo iure cū Hippia uiuere & equos uectigales Sergio mimo tradere. quid ego istius decreta: quid rapinas: quid hæreditatum possessiones datas: quid ereptas proferam: congebat ægestas: quo se uerteret non habebat. Nondum ei tanta a. L. Rubrio non a. L. Tursecio hæreditas uenerat: nondum in Gn. Pompeii locum multorumque aliorum qui aberant: repentinus hæres successerat: erat ei uiuendum latronum ritu ut tantum haberet. quantum rapere potuisset. Sed hæc quæ robustioris improbitatis sunt omittamus. Loquamur potius de iniquissimo genere leuitatis. Tu istis faucibus istis lateribus: ista gladiatoria totius corporis firmitate: tantum uini in Hippia nuptiis exhauseras: ut tibi necesse esset in po. Roma. conspectu uenire postridie. O rem non modo uisu foedam: sed & auditu. Si inter cenam in tuis immanibus illis poculis hoc tibi accidisset: quis non turpe diceret: in cætu uero populi negocium publicum Regens magister equitum: cui ructare turpe esset: uis frustis esculentis uinum redolentibus gremium suum: & totum tribunal impleuit. Sed hoc ipse fatetur esse in suis sordibus. Veniamus ad splendida. Cæsar Alexandriam se recapit felix ut sibi quidem uidebatur: mea autem sententia si quis. R. P. sit in scæ

Suo iure cum Hippia: mimus hicerat & impurissimus quasi uero ad nomen aludit. nā inproequum significat: uñ hippias quasi fas esse magistro equitum cum eo suo iure uiuere cui equi nomen esset. Sergio mimo: de quo dictū prius. Equos. legitur & aquinos hoc est Aquini oppidi municipes quod non placet: nam Agnates dicit inferius: Vectigales. qui ei uectigal penderent: & quos Sergius locaret: quibus uellet: Repentinus: subitarius & nulla cā. Tu istis faucibus: est hic præcinationē amplificatio ut ad id quod extolli uoluit Cicero: rō adduceretur obiecturus enī Antonio meo & uomitum sic ait. Fauces uero & latera ad ebrietatē minie sunt ociosa: nam respicientes ad hæc possum existimare quantum ille uini in Hippia nuptiis exhauserit: quod ferre & coquerere non posset sine gladiatori corporis firmitate. Postridie uomeret: quodā ex amicis ut Plutarchus tradit togam subficiente: Immanibus. ingentibus: & hic quod idem ait amplificatio est: si quidem tanta uis fuit uini erumpentis ut non casum afferret aut uoluntatem: sed necessitatem ubi minime deceret euomendi: & cibus non recēs ut accidere interim solet redderetur. si qui in posterum diem redundaret.

Hasta posita: cui sublicie
d 11

bant ea quæ publice uenuda
bant: & eorum bona q̄ hasta
hoc est bello superant. quia si-
gnum præcipuū est hasta. Pō-
peius Fe. Ci. in officiis Nec ue-
ro unq̄ bellorum ciuiliū se-
mē & causa deerit dum homi-
nes perditū hastam illam crue-
tam & meminerint: & spabūt:
Iouis statoris: quā Romulus
bello Sabino uouit: suis fugi-
tibus & intra ueterē palatii por-
tam cōpulsis. illicq̄ ex aedifica-
uit. Stator aut̄ uocatus ē Iup-
piter: q̄ orantē Romulū: ut fu-
gam suorū susteret: audiuit. Li-
uius auctor li. priō ab ur. con.

Tam demens uiuebant enī
pompeii filii: & redire ī priam
ac sua recuperare bōa posse cre-
debantur. Sectionis: uenditi-
onis. Hasta illam: Cæsaris
sub qua ciuim q̄ cōtrariæ fue-
rant factionis: bona uendebā-
tur. Alia oīa: præter Pompei
bona. Isto loco: ista familia.

Sector: emptor: nam utrūq̄
significat & emptorē & uendi-
torē. Heluo. ab heluēdo dicit̄
est heluo is q̄ bona sua imode-
rate consumit: quod aspiratur
ut auiditas magis cōprobetur.
fit. n. uox icitator p̄ aspiratio-
nē. Pōpeius festus. Copias:
maxias diuitias. Ingurgital-
fer: imersisset tanq̄ gorges qdā
& uorago & cū felle hoc ait: si-
mul & magnitudinē diuitiarū
hoc uerbo significās pōpeii &
nimīā Antonii ac īportunam
auiditatē. Persona de mimo:
ueluti p̄sona de aliquo Mimo
& histrione assumpta: q̄ mō re-
ges agat: mō priuatos: mō do-
minū: mō seruū nūc lætum all-
quē. nunc tristē altum. uaria e-
rat Antonii p̄sona: & p̄ fortunæ
cōditione: nunc tristis uult̄ cū
egeret: nunc lætus cū abūderet

Nūerus. mēsurā: quæ nūer̄
& mēsurā significāt inuicē p̄
se pōt solent. Quæ charyb-
dis: de Tropis p̄cipiens Fabi⁹
crescere nō nunq̄ hyperbolem
inquit alia insup̄ addita: & hic
sequitur oceanus medi⁹ fidi⁹.

Apothecæ. loca in q̄bus ui-
num oleum triticum. & alia id
genus reponunt. Latine hor-
rea & repositoria possumus dicere: de apothecis uini Ply. loquitur: Hypotheca pignus est. Conchiliatis:

lix: scilicet esse non pōt: hasta posita pro æde Iouis Statoris bo-
na: miserum me consumptis enim lachrymis: tamen i fixus a-
nimo hæret dolor: bona inquam Gn. Pompeii magni uoce a-
cerbissime subiecta præconis una ī illa re seruaturis oblita ciui-
tas ī gemuit. Seruientibusq̄ animis gemitus tamen po. roma.
liber fuit: Expectantibus omnibus quis nam esset tam īpius:
tam demens: tam diis hominibusq̄ hostis: qui ad illud scelus
sectionis auderet accederē? Inuentus est nemo præter Antoni-
um: præsertim cum tot essent circa hastam illam qui alia om-
nia auderent. Vnus inuentus est qui id auderet: quod omni-
um fugisset & formidasset audacia. Tanta igitur te stupor
oppressit: uel ut uerius dicam: tātus furor: ut primum cum se-
ctor sis isto loco natus: deinde cum Pompeii sector: non te exe-
crandū po. roma. non detestabilem: non omnes tibi deos: om-
nes homines & esse inimicos & futuros scias? At quam insolē-
ter statim Heluo inuasit in eius uiri fortunam: cuius uirtute ter-
ribilior erat po. roma. exteris gēibus iustitia carior? In eius igitur
copias cum se subito ingurgitasset: exultabat gaudio per-
sona de mimo modo egens: repente diues. Sed ut est apud poe-
tam: nescio quem male parta male: dilabuntur incredibile ac-
simile portenti est: quo nam modo illa tam multa quam pau-
cis non dico mensibus sed diebus effuderit: maximus uini nu-
merus fuit: permagnum optimi pondus argenti preciosa ue-
stis multa & lauta supellex & magnifica multis locis non illa
quidem luxuriosi hominis: sed tamen abundantis. Horum pau-
cis diebus nihil erat: quæ charybdil tam uorax? Charybdin di-
co: quæ si fuit animal uitium: oceanus mediū fidiū uix uidet
tot res tam dissipatas: tam distantibus in locis positas: tam cito
absorbere potuisse: nihil erat clausum: nihil obsignatum: ni-
hil scriptum. Apothecæ tote nequissimis hominibus condom-
nabantur: alia mimi rapiebant: alia mimæ: domus erat aleato-
ribus referta: plena ebriorum: totos dies potabatur: atq̄ id lo-
cis pluribus. Suggerebantur etiam sæpe: nō enim semper iste
scilicet: damna aleatoria conchiliatis Gn. Pompeii. peristroma-
tis seruorum in cellis lectos stratos uideres. Quam obrem desi-
nite mirari hæretam celeriter esse consumptam: non modo uni-
us patrimonium quamuis amplissimum ut illud fuit: sed ur-
bes & regna tanta nequitia deuorare potuisset. At eisdē ædes
& hortos. O audaciam immanem: tu ingredi illam domum
ausus? tu illud sanctissimum limen intrare? tu illarum ædium
diis penatibus os importunissimum ostenderes? quam domū
aliquā diu nemo aspicere poterat: nemo sine lachrymis præte-
rite. Hac te in domo tam diu diuersari non pudet? in qua q̄

re & repositoria possumus dicere: de apothecis uini Ply. loquitur: Hypotheca pignus est. Conchiliatis:

laudat hanc amplificationem Fabius. & Ciceronem inquit tantum de M. Antonii luxuria fingere non potuisse quatum ostendit dicendo Cōc hilaris peristromatis Cn. Pompeii lectos in seruoꝝ cellis fuisse stratos. Nam cum hoc ita esset: aliquid amplius in ipso dño necesse erat cogitare. Conchilia in genere sunt purpurarum: quarū succo purpureus tingitur color. unde Conchilata uestis. Et luuenalis ait cū Stomacho de græcis loquens horum ego non fugiam Conchilia hoc est Conchiliata et purpureas uestes: quib⁹ sunt indignissimi. Peristroma græca dictio. Stragulam uestē significat & auleū. περὶ στέρνου ὀτρύνου

uero extēdo sterno, q̄ circumsternunt huiusmōi uestes quæ ēt peripetasmata noiantur. daturus & ablutus nūeri multitudinis in his noibus in bus exeur: & in is: ut poematibus. & poematis. Plau. Lectū igitur i poematis. Ades. Pompeii. Hortos pompeanos. Tu ingredi repetitio est aptissima contentioni & inuectioni habet. n. a crimonix plurimum. Rostra nauium quæ p foribus erāt affixa maritimarū uictoriarum monumenta. quæ pompeius de piratis adeptus fuerat: Postibus hæc affigēdi romāis mos fuit: quæ Virg. ad regem Latinum transtulit dicens: Multaque sterea sacris in postibus arma Captiui pendunt curru: curuæq; secures: Et crista captum & portarū Ingētia clastra Spiculaq; dipeiq; ereptaq; rostra carinis. Ecce. pompeio dissimilimū & illa domo indignissimum. Tua: tenuissima. Tuos: nulla in re cum pompeio conferendos Consistere: q̄ escere: qn agiteris & pturberis

uis nihil sapias: tamen nihil tibi potest esse iucundum. An tu illa uestibula: rostra: spolia: cum aspexisti: domum tuam te in troire putas: fieri non potest. quamuis enim sine mēte: sine sensu sis: ut es: tamen & te & tua & tuos nosti: Nec uero te unq̄: neq; uigilantem: neq; in somnis credo mente posse consistere: Necesse est quis sis ut es uinolentus: & furens cum tibi obiecta sit spēs singularis uiri: perterritum de somno excitari furere & sæpe uigilantem. Me quidem miseret pietum ipsorum atq; tectorum. Quid enim unq̄ domus illa uiderat nisi pudicum? nisi exoptimo more & sanctissima disciplina: fuit enim ille uir P.C. sicut scitis: cum fortis clarus: tum domi admirandus. neque rebus exteris magis laudandus: q̄ institutis domesticis. Huius in sedibus pro cubiculis stabula: pro tricliniis popinæ sunt Et si negat: iam. nolite. nolite querere: frugi factus est. Illam suam. suas res sibi habere iussit. Ex. xii. tabulis causam addidit: exegit: quam porro spectatus ciuis quam probatus: cuius ex omni uita nihil est honestius. quam q̄ cum Mima fecit diuortium. At quam crebro usurpat & consul & Antonius: hoc est dicere & consul & impudicissimus & cōsul & homo nequissimus. Quid enim est aliud Antonius: nam si dignitas significaretur in nomine dixisset aliquando credo auus tuus & consulem & Antonium nunquam dixit. dixisset & collega meus patruus tuus nisi solus esses Antonius. Sed omitto ea peccata quæ non sunt earum partium propria quibus tu. R.P. uexauisti. ad ipsas tuas partes redeo .i. ad ciuile bellum

cauponibus loquū & stabulariis. Tricliniis: qui est locus discumbendi: a tribus toris seu mensis dictus ibi enim comedebant præcipue in conuiuium accepti: cui apparando qui ferat: architriclinus uocabatur Podin e sunt in quibus cocti quippiam uenditur: ubi qui uersarentur gulæ indulgentes popinones sunt appellati: quod Marcellus ait Tiber. cæsar quod inquit Tranquillus: ædilibus negotium dedit popinas ganeasq; usq; eo inhibendi: ut ne opera quidem pistoria proponi uenalia sinerent: Frugi: modestus ac temperans: & iocatur Illam suam: uolumniam Mimam. Suas res sibi haberi iussit. ac si dicat fecit cū illa diuortium. nam quod ait Paulus titulo de diuortis: in his & repudiis his utebam uerbis: Tuas res tibi habeto. item Tuas res tibi agito. Ex. xii. tabulis: ex lege. xii. tabularū. quæ uult ex causa fieri diuortiu: & nisi adiecta causa. Sint autem plures ratum non esse: nullum autem diuortium ratum erat: nisi septem ciuibus romanis puberibus adhibitis. Exegit: expulit hinc dicuntur exacti reges. Spectatus: ipse interpretatur subiungens & probatus. Virgilius. Et rebus spectata iuuentus. At quem crebro usurpat & consul & Antonius frequenter hoc usurpabat Antonius: & consul & Antonius iubet: uel edicit non consul Antonius: quasi emphasis quædam. & uis atq; auctoritas suo inesset nomini proprio: Sed insolenter & superbe nitens: quod reprehendit & insectatur Cicero. Auus tuus. M. Antonius orator qui consul fuit dixisset se & consulem & Antonium. Collega meus: in consulatu. C. Antonius. Solus esset Antonius: hoc est impudicissimus & nequissimus. Earum partium propria: ac si diceret earum actionum. Opera tua: per te & tua causa. Natum ordo naturalis nascitur quippiam coalescit & augetur: in usum inde deducitur. Ex bello africanum intelligit: quod cum Scipione & Iuba ac reliquiis pompeantis in

africa gestū est. Ante signanus: custodiendis signis & uexillis præpositus. Quem locum obtinisti: ac si dicat: ullem locum & cōditionem. Antonius hęc sibi dicebat causam fuisse: cur bello africano non interesset: quod parum gratiæ in his quæ prius gesserat uideretur consecutus: cum domus pompeianæ præcium ab eo exegisset cæsar: qui reuersus ex africa quasi parum æquus antonio: Dolobellæ enim inimico eius ueniam dedit: & tertium consul factus Lepidum non Antonium collegam uoluit. Quo numero: quo ordine & honoris gradu. Pro domo pompeiana. Pro sectione: emptione bonorum pompeii. A me: C. Cæsar pecuniam: scilicet postulat: & sunt Antonii uerba. Ne potuit quidem sine uincere. Rogauit: cum Tri. pl. essem: rogādo tui: leges in populo libero ut Romæ quondā in iussu populi lata: ratæ n̄ erant: & quoniam rogari hoc est interrogari populus solebat: rogationes dicebantur. Acteius Capito legē diffiniuit generale iussu populi aut plebis rogante magistratu. Ius postulabas: nūc Cicero quod ius erat & æquū petebas Antōi. Præclara illa tabula prolata qui risus hominum: in qua bona quæ tua esse asseuerabas & diuendebas descripta erant: & sic inquit de ridendo. Præter partem miseni nihil erat: quod is qui: prædia ad miscenum: quod dictum est: obrinebat Antonius cum sociis. Auctionaretur. uenderet: nam bona pompeii a Cæsare empta non per soluto præcio rursus uedere coactus est Antonius. Auctio uēditio quædam est in loco celebri: hinc auctionari publici: & sub hasta aliorum bona uendere: Deferre præcium in auctione licitari est: qui uero defert licitator dicitur: & quoniam in huiusmodi uenditione alius alio maius præcium pollicetur auctio nominatur. Maculosa eiusdem quædam argentea: uaria: ut in auleis uidemus maculas & colorum uarietates Virg. aut maculosæ tegminæ lyncis: aut scædata. nam seruorum & impurissimorum lectos ea sterni & ornari passus erat Antonius. L. Rubrii decreto Cæsaris prohibuerunt: cuius dolo & callide hæreditatem: quod prius dictum est: in uasit Antonius: quare ueri hæredes fieri hanc auctionem prohibebant decretum Cæsaris interponentes: quod scilicet ipsis si qua essent Antonii bona deberentur: a quo Rubrii hæreditate esset priuari. Hærebat nebulo: dubitabat incertus animi: Nebulo. Pompeius Fe. nebulo inquit est qui non pluris est quam nebula: aut qui non facile perspici potest qualis sit: nequam & nugator. scio aliter &

Quod natum conflatum susceptum: opera tua est. Cur hi in bello tum propter timiditatem tuam & propter libidines defuisti? Gustaras ciuilem sanguinem uel potius exorbueras: fueras in acie pharsalica ante signamus. C. Domitium nobilissimum & clarissimum uirum occideras: multos qui de prælio effugerant: quorum Cæsar nonnullos fortasse seruasset crudelissime persecutus trucidaras. Quibus rebus tantis talibus gestis quid fuit causæ cur in africanam cæsarem non sequerere? cū præsertim belli pars tanta restaret Itaque quem locum apud ipsum cæsarem post eius ex africa reditum obtinisti? quo numero fuisti? cuius tu imperatoris quæstor fueras: dictatoris magister equitum: belli princeps: crudelitatis auctor: prædæ socius testamenti: ut ipse dicebat: filius appellatus est de pecunia quam pro domo: pro hortis pro sectione debebas. Primo respondisti plane serociter: & ne omnia uidear contra te: prope modum æqua & iusta dicebas. A me. C. Cæsar pecuniam: cur potius quæ ego ab illo: an ille sine me uicit: an ne potuit quidem. Ego ad illum belli ciuilis causam attuli: ego leges perniciosas rogauit: ego arma contra consules imperatoresque populo. Ro. contra senatum. P. q. R. contra deos patrios arasque & focos: contra patriam tulit? Num sibi soli uicit: quorum facinus commune: cur non sit eorum præda communis? Ius postulabas? Sed quid ad rem? plus ille poterat: itaque exclusis tuis uocibus. & ad te & ad prædas tuas milites misit. Cum repente a te præclara illa tabula prolata qui risus hominum de te erat: tantam esse tabulam: tam uarias: tam multas possessiones ex quibus præter partem miseni nihil erat: quod is qui auctionaretur posset suum dicere. Auctionis uero miserabilis aspectus: uestis Pompeii non multa: eaque maculosa eiusdem quædam argentea uasa collisa. Sordidata mancipia? Ut doleremus quicquam esse ex illis reliquiis: quod uidere possemus. Hanc tamen auctionem hæredes. L. Rubrii decreto Cæsaris prohibuerunt: hærebat nebulo quo se uerteret non habebat. Quippe in his ipsis temporibus domi Cæsaris percussor ab isto missus deprehensus dicebatur esse cum sicha. de quo Cæsar in senatu aperte in te inuehens questus est: pro

PHILIPPICA SECVNDA

Donatum & Marcellum dicere. Sica sicarios per abusione m uocamus q eadem telo quocunq; comiserint: inquit Fab. Tā bonus gladiator: ueluti gladiator q Cæsare quocunq; ibar comitabat: & ad id allusit q in ciues romanos Antoni⁹ saepe gladios strinxerat. Rude uacationē & cessationem ab arte gladiatoria nā rudis sœminino genere uirga est qua donati gladiatores emeriti erant: & cogi ad certamen & pugnam amplius non poterant. Iuuenalis: Hic Sergius olim Accepta rude cœpisset uegento uideri. Hic Horati⁹ de se per similitudinem ait: Spectatum satis & donatum iam rude quæris

fiscitur in Hispaniam Cæsar paucis tibi ad soluendum propter inopiam tuam prorogatis diebus: ne tum quidem sequeris: tam bonus gladiator Rudem tam cito accepisti. Hic igitur quisquam qui in suis partibus: id est in suis fortunis tam timidus fuerit: pertimescat: profectus est tamen aliquando in Hispaniā: sed tuto ut ait peruenire nō potuit. Quonāmo igit Dolobella puenit: aut nō suscipienda fuit ista cā Antoni: aut cū suscepisses: defendēda usq; ad extremū. Ter depugnauit Cæsar cū ciuib⁹ i Thessalia: Africa: Hispania. Oib⁹ affuit his pugnis Dolobella. In hispaniēsi & uuln⁹ accepit. Si de meo iudicio quæris: nollē. sed tñ consiliū a principio reprehendendum: laudanda constantia. Tu uero quis es? Cn. Pompei liberi primum patriam repetebant. Esto fuerit partium hæc causa communis: repetebant. Præterea deos penates patrios: aras: focos: larem suum familiarem: in quæ tu inuaseras. Hæc cum peterent armis hi quorum erant legibus: & si in rebus iniquissimis quid potest esse equis? Tamen erat equissimum contra Cn. pōpei⁹ liberos Cn. Pompei⁹ pugnare sectorem. An tu Narbonæ in mensas hospitum cum uomeres Dolobella pro te in Hispania dimicaret? Qui uero Narbona reditus: & tamen quærebat: cur ego ex iplo cursu tam subito reuertissem: Exposui nuper. P. C. causam reditus mei. Volui etiam si possem ante kal. Ianu. prodesse reipubli. Nam quod quærebas: quo modo reddissem: primum luce: non tenebris. Deinde cum calceis & toga: nullis nec caligis nec lacerna. At etiam aspicias me & quidē ut uideris iratus ne tu mecum iam in gratiam redeas: si scias: q̄ me pudeat iniquitæ tuæ cuius te ipsum non pudet. Ex omnium omnibus flagitiis nullum turpius uidi: nullū audiui: q̄ q̄ magister eqtū fuisse tibi uiderere: in pximū ānū cōsulatū peteres:

Mœcenas iterū antiquo me includere ludo. Et Oui. Me quoq; donari iam rude tēpus erat.

Aliquando fero. s. Ut ait præterdit. n. hanc cām ignauitæ. Ista cā: Cæsaris. Ter in Thessalia cum Pōpeto: in Africa cum Sciptone & Iuba: i Hispania cum Pōpei liberis.

In hispaniēsi: quæ ad Cor dubam & Mundam pugnata est. Tāro Cæsaris periculo ut desperatis rebus: etiam de condiscedenda sibi morte cogitauerit graue tunc Dolobella uulnus accepit. Si de meo iudicio quæris affuisse oibus pugnis Dolobellam. Principia saepe possunt reprehendi: & tamen constantia ac perseuerantia laudatur: id quod in te desiderat Antoni. Tu uero quis es: si de te inquit quæramus qualis es. Cn. Pompei liberi. Cn. & Sextus. Hæc: patria. nam utriq; partium Pompeianis & Cæsarianis cōis erat patria: ac si diceret: nō qd cum aliis cōe illis erat repetebāt tantum sed priuata etiā quæ tenebas tu.

Deos penates patrios q fuerint dii penates & Macrobius: & Dionysius inuestigant. Focos: ubi sacra fiunt. Larem suum familiarem quem singulæ uenerabatur familiæ: & cui ad focum rem diuinam faciebāt. Plautus in aulularia. Ego sum lar familiaris: qui sint lares docet Ouidius i fastis. Hi: Pōpei liberi. Tamē ærat æq; simum: putabatur non iniquū pro rebus pugnare quas iā tibi uendicasses ne eriperent.

Sectorem: in auctione uendētem: quæ a Cæsare redemerat Pompei bona: Qui uero Narbona reditus: inhonestus scilicet: qualē infra describit. nā digrediē interim Antonio rñdens: quæsierat. n. cur tā subito ex iplo cursu: cū in græciā nauigaret: rediisset. id qd in prima philippica dictū ē tuū cū illius cōparat habitu: quo in reditu uterq; usus ē dicēs: Cū nunciatū romæ eēt: Cæsare ex Hispania uictorē aduētare: citatis primores fere oēs obuiā pdiere: Cūq; Anto. eēt q̄ lōgissime processisset: & exortus rumor eēt Cæsare occisum eēt hostesq; in Italiā ppare: illico i urbē Antoni⁹ rediit: famuli ueste idur⁹: noctu domū uenit: & sese Fuluiæ uxori talē exhibuit: qualē Cicero p notationē describit. Nō tenebris ut tu Narbona rediisti. Cū calceis & toga: q̄ ciuilib⁹ habit⁹ ē. Caligis: quæ sunt militares & castrales unde. C. Cæsar Caligulæ cognomē traxit: q̄ puulus manipulario habitu iter milites educat⁹ ē: qd ait Tranq. unde caligati arma tēa pre corpis q̄ tibialib⁹ munif. Nec lacerna q̄ & ipa militaris est uestis: minor capitio: ut ait Fest⁹ qd sic dī qm pectus capit & indulsū opit id qd̄ itra oēs uestes corpi adhæret. Var. Auctor. Quicqd̄ itra capitū & togā hoc ē uestē extertorē sumebāt: fere subuculā dixere. Ne tu mecū: certe aut ualde: Ex omnium: ca

gratia in Galliam profectus erat Antonius cum aduentare Cæsar nunciaretur: ut consulatum ab eo fauore municipiorum & coloniarum galliæ rogaret: erat enim initurus quartum consulatum Cæsar: & dignū se consulatu iudicabat Antonius: quod magister equitum extitisset. Municipia uero & Coloniae ius habebat ciuitatis romanæ: & dandi suffragii comitiis consularibus. Ad quæ caligatus & lacernatus cucurrerat Antonius: rogaturus ut pro se ad Cæsarem intercederent: quod uehementer reprehēdit Ci. nam neque sic eundem fuerat: neque rogandis consulatus: sed petendus: & olim inquit cum petebatur cōsulatus per uirtutem & bonas artes: non autem un-

Cæsar rogabatur: petere solebamus consulatum: quasi tūc cum rogauit Antonius: idco nō peteretur: quod unus rogandus esset Antonium Iulius in quarto quo diximus cōsulatu collegam sibi assumpsit. Fere decima: circa meridiem. nam diei initium romani a media nocte est: ut A. geli: & Macrobius docent. Meridie cibum sumebant hora decima. Martialis. Hora libellorum decima ē eupheme meorum Temperat ambrosias cum tua cura da pes. Ad saxa turba: Locus in uia cassia inter urbem & uentos quorum Liuius meminit li. ii. ab ur. condi. decens ita fusi retro ad saxa rubra ubi castra habebant: illuc perierunt fabii illi trecenti. Cassia uero uia erat quæ in Liguriam per Thusciam ducebatur a L. Cassio Lōgino strata qui Tri. ple. C. Mario & C. Flacco consulibus plures leges ad minuendam nobilitatis potentiam tulit consul. postea a Tigurinis gallis in sinibus allobrogum cum exercitu cæsus est: Delitroni: ut cognosceret reuera tantum per quid in urbe ageretur. nunciatum enim fuerat: Cæsarem interfectum ut uelle uidetur Ci. quo se com-

poneret: et ueluti tabellari⁹ ab Antonio missus uxori se exhiberet. Ianitor quis tu? scilicet inquit. A Marco. s. Antonio. Ad eam fuluam. Caput autem litterarum: initium litterarum hoc continebat. Illinc a mimia uolumnia. Hæc: fuluia. Neque quæ ne tantum quidem est: quæ quod habere minime quasi neque. Ut catamitum: mollem & effœminatū Catamitū inquit Pōp. Fe. pro Ganymede dixerunt: quod fuit Iouis concubinus: & nos sic uocamus scorta mascula. Terrore nocturno: Rumor. n. falsus de Cæsaris cæde exortus erat: & Anto. noctu urbem ingressus trepidationē auxerat. Multorum dieum metu creditū. n. ē cæsare occisum. quod Antonius ex medio itinere retro erat cōuersus. Domi a uxore. L. Plancus. C. Munatius Plancifrater: & Ciceroni amicissimus. Prædes tuos: cū. L. Plancus Tri. pl. quia multa Antonius debebat populo pro re. ab eo empta: & soluendi tempus erat transactū: prædes hoc est res pro Antonio in sponsione obligatas: uenditum se minaret: productus in cōtionem Antonius: id se inquit rediisse ut res suam agere inuehi in eum illico cœdit populus: quippe quod nouerat alia causa rediisse rumore illo de Cæsaris cæde exorto. Prædes autem quæ pro populo se obligat: interrogaturque a magistratu: si prædes sit: ille responderet prædes. Festus & Varro idem Prædes autem hic accipias non sponsiones: sed rem sponsione a prædibus obligatam. Dicacem: conuclatē. dicax. n. mordax est. Cæsari ex hispania redeuntis: quo tempore omnes ciuitatis primores obuiam Cæsari prodierunt: & Antonius quam longissime. sed celeriter & iuit & rediit: exorto quod prius dictum est de Cæsare interfecto rumore. Rursus idem processit obuiam: rati a Cæsare facti: ut in eodem curru ueheret. Strennuū diligētē: & rei gerendæ audacē. Rursus nescio: quo modo infensus enim prius et uisus fuerat Cæsari. Habebat: erat hac natura: & moribus. Quem plane perditum: sciebat. n. nihil non ausurum eum qui ære alieno eēt oppressus: Cuptū nāq; huiusmodi homines res nouas sp-

uel potius rogares: idque pro municipia: colonia: & Gallia: a qua cum consulatus noster petebatur: non rogabatur. Petere consulatum solebamus: cum caligis & lacerna cucurrisset. At uide te leuitatem. Cum hora diei fere. x. ad saxa rubra uenisset. delituit in quadam Cauponula: atque ibi se occultans protulit ad uesperum: inde Cassia celeriter ad urbem aduectus domum uenit capite inuoluto. Ianitor tuus a Marco tabellarius confestim ad eam cuius causa uenerat: deducitur: ei que epistolam tradidit quam cum illa legeret flens: erat. n. amatorie scripta. caput autem litterarum: sibi cum illa mimia post hac nihil futurum: omnem se amore abiectisse illinc: atque in hanc transiisse. Cū mulier flet uberius: homo misericors ferre non potuit: caput aperuit: in collium euasit O hominem neque quod. n. aliud dicam magis proprie: nihil aliud possū dicere: Ergo te ut catamitum neque oppiato cum omnibus sis propter spem mulier aspiceret. Idcirco urbem terrore nocturno: Italia multorum dieum metu perturbasti: Et domi quod eam amoris huius: foris & turpiore. Ne. L. Plancus pedes tuos uenderet productus in cōtionem a Tri. pl. cū rediisses te rei tuæ causa uenisse populum in te dicacem etiam reddidisti. Sed nimis multa de nugis: ad maiora ueniamus. Cæsari ex hispania redeuntis obuiam longissime processisti Celeriter isti & redisti ut cognosceret te si minus fortis: attamen strenuum: factus ei rursus nescio quomodo familiaris: habebat hoc omnino Cæsari: quem plane perditum ære alieno egentemque si eundem nequam hominem audacemque cognouerat: hunc in familiaritatem libentissime recipiebat.

PHILIPPICA SECVNDA

His rebus: ironicos q; perditus & egens: Cum ipso: Cæsare Nihil quaero ac si dicat nihil dico.
Impulsus: a Cæsare ad petendum consulatum. Ille Cæsar. Interuertit: fraude abstulit: & per trar-
tionem locutus est: nam Interuertere est rem commodatam aut depositam aut creditam callide doloq; ne
domino restitatur efficere. Ascripsisti: addidisti. In istum: Antonium: Hic Antonius: Cum pri-
mum: hoc in prima philippica dictum est. Cæsarem quartum consulem cum Antonio: se magistratu ab-
dicare constituisse & suum in locum Dolobellam inuito Antonio cui erat inimicus renunciari consulē tuf-

His igit reb⁹ praclare comēdatus iussus ē renūciari Cōsul &
qdē cū ipso nihil quaero de Dolobella: q tū ē ipulsus: clusus: in-
ductus: Quāta ī re: quāta fuerit utriusq; uestrū pfidia in dolo-
bellā q; ignorat: Illa īduxit ut peteret: pmissū & receptū inter-
uertit: ad seq; trāstulit. Tu ei⁹ pfidia uolūtātē tuam ascripsisti.
Veniūt kl. Ian. cogit in senatū inuectus est copios⁹ multo in
istū & pati⁹ Dolobella q̄ nunc ego. Hic autē iratus quæ dixit
dii boni. Cum primum Cæsar ostendisset sapius q̄ proficisce-
retur Dolobellam consulem esse iusurum: quem negant regē
qui & faceret semp eiu⁹modi aliqd & diceret. Sed cū Cæsar ita
dixisset tum hic bonus augur eo se sacerdotio præditum esse di-
xit: ut comitia auspiciis uel impedire uel uitare possit: idq; se fa-
cturum esse asseuerauit. In quo primum incredibilem stupidi-
tatem hominis cognoscite: etenim istuc quid te sacerdoti iure
facere posse dixisti: si augur non esses: & consul esses: minus
facere potuisses? Vide etiā ne facilius. nos enim nunciatio-
nem solum habemus? Consules & reliqui magistratus etiā in-
spectionē. Esto hoc ipite. Nec. n. ab hoīe nūquā sobrio postulā-
da prudētia. Sed uidete ipudētā multis añ mēlib⁹ in Senatū
dixisse Dolobellæ comitia: aut phibituz auspiciis: aut id factu-
rū eē qd fecit. Quisq; ne diuina re pōt qd uitū ī auspiciis futurū
sit: nisi qd dælo seruare cōstituit: qd neq; licet comitiis p leges
& si q; seruauit n̄ habitis comitiis: sed priusq; hēant̄ debet nū-
ciare: uerū implicata inscitia impudētia est si nescit quod augu-
rem nec facit quod pudentem decet. Atq; illo die recordamini
eius usq; ad idus Martias consulatum. Quis unquā apparitor

siisse: Antoniam uero arguerē
obiecisse auguria. Tunc in An-
tonium est inuectus Dolobel-
la acerbissime: nec pauciora ab
eo audiuit. Senatus autem re-
infecta est dimissus: occiso po-
stea Cæsare insignia consular⁹
Dolobella suo iure accepit: &
se consulem gessit: Antoni⁹ ue-
ro collegam sibi esse depositis
inimicitis passus est. Profi-
cisceretur: in Parthos Getasq;
contra quos expeditionem ap-
parabat Getis ut insultantibus
Parthis ut Crassi ueliscerēt in-
toriam: illaturus bellū. Instru-
cto iam exercitu sex & decem
legionum pedrum: equitum
decem milium: & ionum trās-
mittere iusso: quod scribit Ap-
planus. Quem negant regē
scilicet Cæsarem: & tamen re-
uera rexerat cum: faceret semp
pro iure suo omnia & diceret.
Eo sacerdotio: auguratu. Co-
mitta Dolobellæ creandi con-
sulis. Auspiciis: iure auspici-
orum per Fusiā & Heliā
leges: quas Fusiū & Heli⁹ tri-
buni tulere: ne agi cum popu-
lo liceret: nisi de cælo prius ser-
uatum esset: hoc est nisi capti-
tis pri⁹ auspiciis. Agere uero
cum populo est rogare populū
ut suis suffragiis tibeat aliquid
aut ueret. Quod si aues nō ad-
mittebant obnunciabāt augu-
res: hoc est non esse agendum

quippiam significabant. Et sicut in recessio tribunorum est: hoc est impedimentum rei agendæ: quod a
tribuno magistratui affertur: ita obnunciatio augurum. Vel impedire. antequam haberentur. Vel
uitare: postq̄ habita sint uitio factum consulē ostēdere: quod seruātū de cælo nō sit & aut tonuerit: aut plu-
erit. Stupiditatem: insensibilitatem q̄ nihil sentit oīno. Minus facere potuisses: ac si dicat multo plus im-
pendere cōsul comitia potuisses. Vide ne facilius: hoc est multo facere potuisses facili⁹. Nos: augures.
Nunciatio: ut mox docebit. Etiā inspectionem: ius inspiciendi & pntiam exhibendi auspiciis. Nū-
quā sobrio: sic distinguendū. Impudentiā: temeritatē. Est aut impudentia hmoi dixisse in senatu multis
mensib⁹ añ se Dolobellæ aut phibituz comitia auspiciis: aut ipedituz: id qd fecit. Quisq; nā ne: ipediti
comitia: añq̄ auspicia captant: nō pnt: qm̄ qd uitū in auspiciis futurū sit: diuinari nō pōt: nec nisi uitū ac-
ciderit: phiberi ipsa pnt comitia. De cælo seruare: auspicia cælū obseruādo captare. Quod neq; licet
comitiis p leges: heliā & Fusiā: comitiis seruare de cælo nō licebat: donec scilicet cū populo agebat̄ añ sic
ri id conueniebat. Non habitis: nō cōpletis comitiis. Mūciare: qd acciderit: aut pluisse: aut tonuisse. Nā
toue tonāre agere cū populo uō licebat: nisi id p sudū hoc ē sereno cælo fieret. Hinc ait Virg. Lætū signi-
ficās auguriū cœli d̄ præ serena in tonuit Lætū. Verū iplicat: ipse declarat qm̄ de auspiciis loquēs ritū igno-
rat auspicioz: nec scit phiberi p augurē comitia n̄ posse: e⁹ tm̄ nūciare sit aut pluisse aut tōnisse: & uitio crea-
tū ostēdere: si aut tale aliqd acciderit: aut fūatū d̄ cælo pūsq; cōitia hēnt̄ n̄ fuerit. ipudētia uero ī eo ē: q̄ ea ī
pdelitiuz miabat: q̄ ipediti nisi cā adēct: n̄ potat: & sic d̄ futuris: ac si explorata ea hēret loq̄bat. Appitor: missi

apparere. praesto esse magistratus & regi: significat ad quandam dignitatem ac ueram ostentationem. Virgi. Haec Iouis ad solium: seuque ad limina regis apparent. Rogabat Caesarem. In aduersam lecticam: Caesaris qua ille uehebat. Inferens: imittens dum illi supplicat. Beneficia: gratias ut uulgus dicit. A collega: Caesare. Ecce Dolobellae: cum abdicare se magistratu Caesarem uellet: & Dolobellam consulem renunciarum iussisset. Sortitio praerogatiuae: creandis consilibus comitia habebantur ceteriata: populus in classes erat diuisus. Classes uero in centurias: quae per magistratum addenda suffragia conuocabant: Praerogatiua uero suffragiorum erat cum tribus aut centuriis obtinebant. sed sorte: ut primae suffragium ferret. Nam quod ex Liuto & aliis scriptoribus licet cognoscere: nomina tribuum in urnam consistebant: & cuius nomen eductum prius fuisset: illa praerogatiuam habebat hoc est prius de candidatis iudicium ferebat: & suam aperiebat sententiam: & aut dignos magistratu quem petebant aut indignos renunciat. Eratque ueluti scrutinium quoddam: caeterae fere semper sequebantur. Praerogatiua enim quod ex Praedicatione licet colligere: duo significat: & cum quaestiam qui benefactorum nobis est adhuc integro beneficio aut dicto: aut facte aliquid praesignificat de sua in nos uoluntate & studio & sunt tribuum praerogatiuae: quae primae suffragium ferunt:

ante iure uocatas: mos enim fuerat quo facilius in comitiis concordia populi firmaretur: bina de iisdem candidatis comitia fieri: quorum tribus primae praerogatiuae dicebant: quos uellent magistratus fieri: Secundae iure uocatae quae in his sequente populo: ut saepe contigit: praerogatiuarum uoluntatem iure omnia completerent. Ergo praesentibus iudicio & sententia quae per sortem habuerant praerogatiuam: sequebantur reliquae: & fere semper ille obtinebat magistratum in quibus tribus primae praerogatiuae inclinassent. Quiescit: Antonius. Renunciat: Dolobella a centuriis: quae primam noctem erant praerogatiua. Tacet Antonius. Prima classis Centuriarum primae classis iure uocata: post uoluntate & iudicium tribuum hactenus praerogatiua: in classes populum diuisit Ser. Tullius. quod tradit Liuius lib. i. ab urbe condita. Suffragia omnium centuriarum ut fieri solet creandis consilibus. Confecto negotio: cum renunciatus consul esset suffragio omnium Dolobella. Bonus augur: ironice. Laelium dices: eam praeseferens grauitate: qua Laelium quondam fuisse legimus: alto inquit die: hoc est non licet hodie consulem renunciare Dolobellam & uitio electus est: nec consentiunt auspicia. Laelium duo fuisse illustres eodem. C. proinde: alter Scipionis superioris: alter posterioris amicus: sed is in primis eloquens fuit: sapientis adeptus nomen: de quo plura Cicero de claris oratoribus Ad Brutum libro de amicitia: sic ad eum Fania gener loquitur. Vnum te sapientem & appellant & existimant. Et paulo post: Te autem alio quodam modo non solum natura & moribus: uerum etiam studio & doctrina esse sapientem. Quid uideras: speres aues aut oscines. Quid senseras: ut pluuias. Quid audieras ut tonitrua. Nec. nihil profecto aut uideras: aut senseras: aut audieras. Nec de caelo seruasse dixisti: sed tamen non hoc die. Neque hodie dices: te de caelo fuisse cum quippiam fieri phibes: sed tamen per iure tuo: & insolenter ac impotenter loquaris dices non hodie. Id igitur obuenit uitium: Caesar quod saepe diximus quartum consul creatus: Antonium sibi collegam assumpsit. Statuerat autem consularium simul atque inisset deponere: ita ut in suum locum Dolobella subrogaret: eumque renunciari a classibus & centuriis consulem kalendis ipsis Ianuarii iussit: Antonium obiecit auguria. Inuectus autem in Dolobellam: dixit non posse illum sine magna reip. calamitate neglecta religione auspicioque consulem fieri: euenit inquit C. utrum quod tu prouidisti. sed illa a te praedicta calamitas in te potius quam in reip. futura est. Spo: credo. Ementita auspicia: quae ementitus tu es nulla. non erat quae Dolobellae comitia impediret. Populum: ferentem suffragia creando consule Dolobella. Obstrinxisti: alligasti & impedisti. Auguri: caesari: quae & ipse augur erat. Nunciasti: obiecisti auguria & intercessisti. Ne acta Dolobellae uideat conuellere: tanquam irrita esse dicere: quoniam tu uitio creatum nunciasti. Ad nosque collegium: ut decernat fuerit ne uitio creatus: an contra: & sint ne ei acta stabilia & rata. nam postquam aduersum fuerit etiam finito magistratu quae praedicta: ut apud Liuum & alios historicos legimus: uitio fuisse creatum: & contra auspicia: acta ei omnia irrita habebantur & rescindebantur. Neque enim uerus magistratus fuerat: non rite creatus. Neque constituere ea poterat quae ad eiusmodi magistratus ius & praesentem spectabant. Quoad tu uoles: uiuo Caesare Dolobellam consulem fieri passus non est: eo mortuo collegam sibi esse uitro uoluit: id quod in prima philippica est dictum.

PHILIPPICA SECVNDA

Sed si nihil est: causa enim aliqua adificienda fuerat. Confitere te & c. Ideo dixisse: non hoc die: quoniam sobrius tunc non esses: & in alium differri diem uelles quo sobrius esses. Augur: ego A Collega: te. Erant enim in eodem augurum collegio Antonius & Cicero. Pulcherrimam: ironice: ac si dicat flagitiosissimam. Ad lupercalia: De origine: appellatione: ac cursu lupercorum. multa Plutarchus in Romuli uita: multa item Ouidius fastorum libro secundo. Historia uero hoc habet. Cæsar triumphali amictus ueste Lupercaliorum die pro rostris sedens currentes spectabat. Erant autem adolescentes nobiles nudi atque

les: saluis auspiciis creatus. Sed si nihil est: cum augur his uerbis nunciat: quibus nunciasti: Confitere te cum alio die dixis sobrium non fuisse. Sin est aliqua uis in istis uerbis ea qua sit. Augur a Collega requiro. Sed ne forte multis rebus gestis: M. Antonii rem unam pulcherrimam transiliat oratio: ad Lupercalia ueniamus: non dissimulat. P. C. apparet esse commotum: sudat: pallet: quidlibet: modo ne nauseam faciat: quod in porticu Numicia fecit: quæ potest esse turpitudinis tanta defensio. Cupio audire ut uideam ubi Rhetoris tanta merces: ubi campus Leontinus appareat. Sedebat in rostris Collega tuus amictus tota purpurea: in sella aurea coronatus: ascendis: accedis ad sellam: ita eras Lupercus. ut te esse consulem meminisse deberes. Diadema ostendis: gemitus toto foro: unde diadema. Non enim abiectum sustuleras: sed attuleras domo meditatam & cogitatum scelus. Tu diadema imponebas cum plangore populi. ille cum plausu reuiciebat. Tu ergo unus scelera te inuentus es qui cum auctor regni inuentus esses: eum quem collegam regni habebas: dominum habere uelles: & idem teptares: quid. P. R. ferre & pati posset. At & misericordiam captabas. Supplex te ad pedes abieceras: quid petens? ut seruires: tibi uni peteres: qui ita a puero uixerat ut omnia patere ut facile seruires. a nobis. P. q. R. mandatum id certe non habebas. O præclaram illam eloquentiam tuam cum es nudus concionatus: quid hoc turpius: quid foedius: quid supplicis omnibus dignius? Num expectas dum te stimulis fodiam. Hæc te si ullam partem habes sensus: lacerat: hæc cruentat oratio. Vereor ne imminuam uirorum summorum gloriam: dicam tamen dolore commotus. Quid indignum quam uiuere eum qui imposuerit diadema: cum omnes fateantur iure interfectum esse qui abiecerit. at & inscribi iussit in fastis ad lupercalia. C. Cæsari dictatori perpetuo. M. Antonium consulem populi ius suum regnum detulisse: Cæsarem uti uoluisse. Jam iam mime minor te ocium perturbare: non modo urbem odisse: sed & lucem cum perditissimis latronibus non solum de die sed & in die uiuere. Vbi. n. tu in pace consistes: quod locus tibi in legibus & iudiciis esse potest:

ud. n. corona: aliud diadema. Corona dat priuatis: Diadema uero est insigne regum: Fascia que circumligat coram aut capiti regio διαλασδ circumligo est. Vt te esse consulem: nam quod lupercus decebat hoc est nudus & currentes: consule non decebat: Collegam quem pariter haberes: quæbas habere superiorem. Teptares: exproberis neque. n. populus id pati poterat. Ad pedes: Cæsaris. Tibi uni peteres: ac si dicat tolerabile id fuisse: si tibi uni petisses seruire. Hæc cruentat oratio: stimulos habet & pungit ipsa. In fastis: in quibus festorum dierum ac totius anni fit descriptio. De die luce uersari. In pietate: pietatis diei habere rationem de castitino nihil cogitare: quod correptissimi & imprudentissimi faciunt

uncti: loris albis obuios cædentes: inter quos Antonius & consul & lupercus. Is propius ad Cæsarem accedens diadema capiti eius imposuit: quod detorquens caput semel ille & secundo reiecit: non sine maxima torius romani populi læticia & plausu: quippe qui regium nomen & habitum ferre non poterat. Cumque idem diadema Cæsaris statuæ ipsiusisset Antonius Cæsarius & meryllus tribuni ple. abstulere: suntque a populo collaudati. A Cæsare uero ob id dumtaxat non multo post magistratu priuati: quæ causa Bruto & Cassio: cæterisque coniuratis maturandi de Cæsaris nece consilium extitit auctor Plutarchus Hoc Antonii factum: Cicero infectatur acerbissime. Sudat: quod accidit his: quibus id obicitur crimine quod & graue est & dissimulari non potest. Iuuenalis. Ruber auditor cui frigida mens est Criminibus: tacita sudat præcordia culpa. & sudat quidem uerecundia & pallet reprehensionis timore. Aristoteles: cur & pudore erubescimus? & timore pallescimus quærit in problematis: utrunque eodem: pro uario animi affectu fere contingit tempore. Ne nauseam faciat: ne enomat quod facere solent hi quibus sentinae nauis fector stomachum meuit. Iuuenalis. Illa maritum nauseat: inde nautea herba granis nigris qua coriarii utuntur. T. in. S. mutato: ut Festo placet. In porticu Numicia: quæ Numicæ extruxit: in qua uiri principes conuenire nonnumquam solebant. Illic ait quæ Antonius nauseam fecit. Rhetorici: Sexti Clodii. Collega tuus: Iuli. Coronatus: laurea. Ali

Quæ tu quæ tū: sic legendū. Ne ideo de his omnibus nota historia. Quid egisses: nam cōtra te dicturus Cæsar erat. Paratum: ad respondendum mihi: quem audieras contra te dicturum: & ementita a te auspicia: quibus tñ parendum a nobis fuerat: uellemus: nollemus. Incidi: nolens & præter cōsuetum

Quæ tua figura: nam occiso Cæsare abiectis consulatus insignibus & mutata ueste: delituit Antonius ac mox prodiit cum nihil hostile fieri audisset: & sese in Capitolium recepisse coniuratos: ad quos filium pro obside misit ut descenderent hortatus: quæ prius sunt a nobis dicta. Eog: coniuratorum: sed in pri-

mis Bruti: q Antonium occi-
di ueruit. Similem tui: ad na-
turam & mores rediturū. In
ædem telluris: ubi habitus esse
natus de præsentis rerum statu
ac repub. componenda. A cū:
præsentibus interfecto: q
missis in capitolium oblidib⁹
descenderant. Subito: quia
rep. & libertatem defendebat
Cicero. Quod tibi uideris:
fuisse enim in repu. cum om-
nium grā princeps: nisi ad tyrā-
nidem animum coniecisses: &
sempiternam laudem tibi uen-
dicasses. Mentem: consilium:
& uoluntatem. Per obsidem
puerum nobilem: per filiū. M.
Antonii: & si Lepidi quoq; fili-
um ī Capitolū p obside mis-
sum legimus. & nobile iqt. Ci-
cero ironice: seq. n. Bābaliōis
nepotē: Nō diurni magi-
ster officii: qā timor facit nos
in officio ec: sed nō diurno.

Dū timor abē: quæ semp co-
mes ē: nisi cum times. Tua
illa pulchra laudatio: ironice:
quā in Cæsaris funere habuit
Antonius: qualis aut fuerit ap
Appianū licet cognoscere: cū
Cæsarem laudasset Antoni⁹:
eiusq; indignā mortem deplora-
rasset: acerbe in interfectores ī-
uectus. Studiū uero populi in
celebrando funere laudasset: ac
iusturādum recitasset: quo Cæ-
sari fidelitatē erant polliciti ue-
hementer circumfusam multi-
tudinē cōmouere uisus est. Cū
aut imaginē Cæsaris quæ ma-
china quadā circūagebatur: ex
certa facta: ad caput iacētis po-
sita: & uulnera illa qb⁹ ē cōsolu-
sus p se ferens: qdā substulisset:
sese cōtinere uulg⁹ ulterius nō
uoluit: Cadauer in rogū cremā-
dū cōiecit: ad interfectoz ædes
eucurrit: Cinnā quēdā tribunū
nois similitudine deceptū: & Cinnā illū eē ratū q ptor in occisum Cæsarem fuerat iuectus trucidauit.

Domū. L. bellieni senatoris combussit: a Dolabella altero consule ægre repulsa: fugere ex urbe percusso-
res ac in puincias pleriq; abiere: a Cæsare uiuo decretas. Illa miseratio: cum uestem a pectore discidit: &
in lachrymas cōuersus Cæsaris corpus nudū ptulit: & ei⁹ uulnerib⁹ pscissā ac sanguine foedatā uestē. Semi-
uistū lat⁹: accēsa Antonii orōne & actōe discurrere cepit ad pculoz domos multitudo sic ut sciuistū cadauer
relinqret. Fulgine absterfa: q denigrat⁹ fueras ī cæsaris cremādo cadauere ut dolorē tuū populo indicā-

quæ tu quæ tū dnatu regio sustulisti: Ne ideo ne. L. Tarquini-
us regno exactus. Sp. Cassius. Sp. melius. M. Manlius necati⁹
ut multis post sæculis a. M. antonio qd fas nō ē: rex Romæ cō-
stitueret. Sed ad auspicia redeamus: de quib⁹ reb⁹ idib⁹ mar-
tiis fuit in senatu Cæsar acturus. Quæro tū tu qd egisses: andi-
ebā qdē te patū uenisse: q me de mentitis auspiciis qb⁹ tñ pa-
rere necesse erat: putares eē dicturū. Sustulit illū diem fortuna
po. ro. Tū & rñū de auspiciis iudiciū interitus Cæsaris sustu-
lit. Sed incidi in id tps: qd his de reb⁹ in quas ingressa erat orō.
Prætercundū nō sit quæ tua fuga: quæ formido illa die: quæ p-
pter conscientiam scelerū desperatio uitæ: Cum ex illa fuga be-
neficio eoz q te: si sanus esses: saluum esse uoluerunt. Clam te
domum recepisti: O mea semper frustra uerissima auguria te-
rum futurarum. Dicebam illis in capitolio lib. ratorib⁹ nostris
cum me ad te ire uellent: ut ad defendendam. R. P. te adhorta-
rer: quo ad metueres: oia te pmissurum: simul ac tñere desisses
similem te futurum tui. Itaq; cum ceteri consulares irent & re-
dirent: in sententiā mansi: neq; te illo die neq; postero uidi: neq;
ullam locietatem optimis ciuibus cum importunissimo hoste
foedere ullo confirmari posse credidi. Post tertium diem ueni
in ædem telluris: equidem inuitus: cum omnes aditus armati
obsiderent. Qui tibi ille dies. M. Antonii fuit: quāquam mihi
subito inimicus extitisti: tum me tui mise: et: qd tibi inuideris.
qui tu uir dii immortales & quantus fuisses: si illius diei mentē
seruare potuisses Pacē hremus: q erat scā p obsidē puerū nobi-
lē. M. Antonii filiū. M. Bābalionis nepotē: quāquā te bonū ti-
mor faciebat: non diurni magister officii: improbū fecit ea
quæ dum timor abest: ate non discessit audacia. & si tū cū opti-
mū te putabant: me dissentiente funeri tyranni illius scelerat⁹
sime præfuisi. Tua illa pulchra laudatio: tua miseratio: tua co-
hortatio. Tu tu illas faces incendiisti: & eas quibus semiuistum
latus illius est: & eas quibus incensa. L. Belliēi domus deflagra-
uit. Tu illos impelus perditorum hominum: & ex maxima
parte seruorum: quos nos uī manuq; repulimus: in nostras do-
mus immisisti. Idem tamen fulgī: ne absterfa reliquis dieb⁹ in

PHILIPPICA SECUNDA

res. Præclara. s. consulta fecisti: hæc omnia sunt prius dicta Veniebant. uendebantur. Si hæc manent: ac si diceret: si durant diutius quæ facit Antonius. Domesticis nundinis: mercatu ac foro quod domi agit: in quo oia uendit. Vbi est: hanc pecuniam interceperat Antonius ut e iam dictum Funestæ: ex bonis interfectorum & proscriproz redactæ. Attributis: quæ uirum peditimus. Vindicare: ut imunes a tributis essemus. Nō insciente te: ac si diceret te conscio: & uolente. Sed unum egregium: Deiotarus Tetrarcha gallogræcæ & paphlagiæ: senatui po. q. ro. amicissimus: & rex a Cicerone

capitolio præclara. S. C. fecisti: ne qua post idus martias imunitatis tabula ne ue cuiusq̄ bñficii figeretur meministi ipse de exilib⁹: scis de imunitate qd dixeris. optimū uero q. dictaturæ nomē ippetuū de. R. P. sustulisti: quo qdē facto tantū te cepisse odiū regni uidebat: ut eius omnē ppter proximū dictatorem tolleretur. Constituta. R. P. uidebat aliis: mihi uero nullo modo qui omnia: te gubernante: naufragia metuebā. Nū me igit̄ sefellit: aut nū diutius potuit sui eē dissimilis? Inspectantibus uobis toto Capitolio tabulæ figebant: neq; solum singulis ueniebāt imunitates: sed etiā populis uniuersis. Ciuitas nontū sigillatim. sed puinciis totis dabat. Itaq; si hæc manet: quæ stā te. R. P. manere non possūt: puicias uniuersas. P. C. pdidisti. Neq; uectigalia solū: sed & imperiū po. ro. Huius domesticis nūdinis diminutū ē. Vbi est septies milies sestertiū: quod ī tabulis quæ sūt ad ædē Opis patebat: funestæ quidem illi pecunie: Sed tamē si his quoq; erat non reddet: quæ nos attributis posset uindicare. Tu aut̄ sestertiū q̄ drageticis quod idib⁹ Martiis debuisti: quonam modo ante kalendas Aprilis debere desisti? Quid ego de cōmentariis infinitis: Quid de innumerabilibus chirographis loquar: sunt ea quidem innumerabilia: quæ a diuersis emebantur nō insciente te. Sed unū ægregium de rege Deiotaro. P. R. amicissimo decretum in capitolio fixū: quo proposito nemo erat qui in ipso dolore risum posset cōtinere. Quis. n. cuiq̄ inimicior q̄ Deiotaro Cæsar: æque atq; huic ordini uer equæstri: ut massaliensibus ut omnibus quibus. R. P. populi romani charam esse sentiebat. Igit̄ a quo uiuo nec præsens nec absens q̄c̄q; eq̄ boni ue ipetrauit: apud mortuū scūs ē grat⁹: cōpulerāt hospite: p̄ns cōputarat: pecuniā iparat. Medie tetrarchiā ex græcis cōitib⁹ suis colla carat Armeniā abstulerat a seatu datā. Hæc uiu⁹ peripuit: reddidit mortu⁹. At qb⁹

senatus populi q. ro. noie adiecta Armenia appellatus: ī partibus fuit pōpeianis cū auxiliis in Pharsaliā uenit. Victo postea pōpeio: Cæsari satifecit: equites quos imperauit & pecuniam misit diuertentē apud se in Luceio castello: cū aduersus pharnacem proficisceretur hospitio suscepit: rursumq; postulata pecuniā Cæsari numerauit. Accusatus deinde est a Philippo quodā medico seruo suo: Castore nepote subornante: & alioz criminū: & q̄ diuertentem apud se Cæsare occidere cogitauerat: Cicerō clara illa orōne: quæ est in manibus defendit Cæsar indignatus Deiotarū ad ueterē tetrarchiam redegit: adempta media: & quibusdam græcis q̄ comitari in bellum fuerat tradita ac item Armenia ablata: quam senatus concesserat. Cæsare mortuo quicq; ereptum fuerat illico recepit. Sed Antonius cum legatis ei⁹ q̄ Romæ erant: inscio tamen rege & Regis hospitib⁹: quoq; unus erat Cicero dissuadentibus: pact⁹ est si certam pecuniam acciperet a Deiotara: edictum se prolaturum: quo adempta ex Cæsaris uoluntate restituerent. ī se cōtāt hoc: & irridet Cicero. Et meditare iquit Antoni de Syngrapha hoc est de cautione: p̄ tuā & contrahentiū tecū legatorū scripturā facta. nam quæ amiserat Deiotarus ea recepit: & sine ullis Cæsaris cōmentariis tenet: & iure qdem tenet: quod ostendit Cicero. Pro

posito: in pariete ue in omnibus legi posset. Huic ordini: senatorio. Massiliensibus: quos uehementissimè odit Cæsar q̄ in partibus senatus: & Pōpei fuisse: q̄ obsidionem: & extrema omnia passi essent: id quod & Lucanus scribit: & in Cæsaris legitur commentariis. Hinc postea triumphans Cæsar portari ī triumpho pompa etiam Massiliam uoluit & si minus licebat q̄ Sotia semper fuerat populi Romani: hinc illa Ciceronis in officiorum libris lamentatio. Itaq; uexatis & perditis exteris nationib⁹ ad exemplū amissimū imperii portari in triumpho Massiliam uidimus: & ex ea urbe triumphari: sine qua nunquam nostri imperatores ex transalpinis bellis triumpharunt. plura de massalia q̄ narbonensis prouinciæ metropolis quondam fuit commentario quarto Strab. scribit. Tetrarchiam: gēs quæ unius esset linguæ diuisa olim in partem quattuor in totidem scissa dicebatur Tetrachia: quarum singulæ suum habebant Tetrarcham & iudicem & ephorum Tetrarchæ sp̄s subiectos: auctor Strabo. Hæc uiuus eripuit: si uiuus eripuit: nunquā reddidit mortuus. Quibus uerbis: sequens erat in decreto: quod Antonius sixerat ex cōmentariis: ut

capitolio præclara. S. C. fecisti: ne qua post idus martias imunitatis tabula ne ue cuiusq̄ bñficii figeretur meministi ipse de exilib⁹: scis de imunitate qd dixeris. optimū uero q. dictaturæ nomē ippetuū de. R. P. sustulisti: quo qdē facto tantū te cepisse odiū regni uidebat: ut eius omnē ppter proximū dictatorem tolleretur. Constituta. R. P. uidebat aliis: mihi uero nullo modo qui omnia: te gubernante: naufragia metuebā. Nū me igit̄ sefellit: aut nū diutius potuit sui eē dissimilis? Inspectantibus uobis toto Capitolio tabulæ figebant: neq; solum singulis ueniebāt imunitates: sed etiā populis uniuersis. Ciuitas nontū sigillatim. sed puinciis totis dabat. Itaq; si hæc manet: quæ stā te. R. P. manere non possūt: puicias uniuersas. P. C. pdidisti. Neq; uectigalia solū: sed & imperiū po. ro. Huius domesticis nūdinis diminutū ē. Vbi est septies milies sestertiū: quod ī tabulis quæ sūt ad ædē Opis patebat: funestæ quidem illi pecunie: Sed tamē si his quoq; erat non reddet: quæ nos attributis posset uindicare. Tu aut̄ sestertiū q̄ drageticis quod idib⁹ Martiis debuisti: quonam modo ante kalendas Aprilis debere desisti? Quid ego de cōmentariis infinitis: Quid de innumerabilibus chirographis loquar: sunt ea quidem innumerabilia: quæ a diuersis emebantur nō insciente te. Sed unū ægregium de rege Deiotaro. P. R. amicissimo decretum in capitolio fixū: quo proposito nemo erat qui in ipso dolore risum posset cōtinere. Quis. n. cuiq̄ inimicior q̄ Deiotaro Cæsar: æque atq; huic ordini uer equæstri: ut massaliensibus ut omnibus quibus. R. P. populi romani charam esse sentiebat. Igit̄ a quo uiuo nec præsens nec absens q̄c̄q; eq̄ boni ue ipetrauit: apud mortuū scūs ē grat⁹: cōpulerāt hospite: p̄ns cōputarat: pecuniā iparat. Medie tetrarchiā ex græcis cōitib⁹ suis colla carat Armeniā abstulerat a seatu datā. Hæc uiu⁹ peripuit: reddidit mortu⁹. At qb⁹

dicebat Cæsaris: æquum est restitui Deiotaro Armeniam non iniquum Mediæ tetrarchiam reddi: & similia: quam uerborum complexionem hoc est implicationem deridet Cicero. Affui semper: defendi

Aequum dixit: quoniam & si defendebat crimen Deiotarus: deprecatione tamen urebatur: & fateor: dicebat peccasse: nec æquum quicquam postulare a Cæsare: & temen ut ignoscat postulo: & quæ peto pro sua summa humanitate concedat. Sestertii centies: sic pactus cum deiotari legatis fuerat. Antonius ut centies daret sestertium. Sua regis. Hospitum: quos plures Romæ habebat Cicero & Pompeius hospites fu

ere Deiotari. In Gynæceo: locus domi est ubi solæ uersantur mulieres: sicuti Audrōtis ubi uiri: γυνή mulier est. Venere: uenditæ sunt: & quotidie uenduntur. Syngrapha & chyrographa differunt teste asco: p̄ea q̄ in chyrographis tantum quæ gesta sunt scribi solent: In syngraphis etiam contra grauitatis fidem pactio uenit & n̄ numerata quoq; pecunia: aut non integra numerata pro temporali uoluntate hominum scribi solent more institutoq; grecorum & c̄. Suo Marte: sua auctoritate & robore: in proverbio est. Nemo iure consultus: nemo a te de iure interrogatus: duæ hic partes iure consultus. Ne iste quidem. Sex. clodium ut opinor intelligit dictorem cui? cōsilio hæc faciebat. Auctoritatem Cæsare. Quozq; imitatores: nōnulli ex Antonii sectatoribus chyrographa ab eo proposita in multozq; beneficium imitabant: nā & ipsi scribebant: & uenalia proponebant in publico: ut qui uellent hoc uel illud beneficium emerent. non aliter q̄ gladiatorum belli proponi solent in quibus noia continetur eoz & p̄iæ atq; æras: cuius irem sint ut sciunt qui emere aut cōducere uolunt. nā ædiles & prætores sinu nus ædebant gladiatorum. &

ædilis Cæsar ludis & reliqua munificentia adiecit gladiatorum munus aliquanto paucioribus q̄ destinauerat paribus. nam cū multiplici undiq; filia cōparata aduersarios exeruisset: cautū est de numero gladiatoroz quo ne maiorem cuiq; nā romæ habere liceret: ut Traquil. ait. Vel libellos gladiatoroz compositiones. C̄. in epistola ad Cæliū Quid enim me hoc tibi mandasse existimas: ut gladiatoroz compositiones. Nā. libellus etiam duoz plurium ue significat pactionem. Oui. Dum loquitur tangitq; magnum: poscitq; libellū. Possimus etiā eos accipere libellos in quibus pugnae gladiatoroz erant descriptæ: quibus legedis uulgus oblectabatur. Venales aut̄ ab his q̄ inde lucrum quærebant: circumferebant: Appendant: qd̄ fieri solet quotiens maximus numerus est: p̄isci cum signata adhuc pecunia nō esset: pendebant æs nō numerabant: & hoc graue uocabatur: sicut qd̄ numerabat signatum. uñpendere tributa: & pendere p̄enas. Post. M. Brutū q̄ proconsul Cretā obtinebat. Ne prouincia: ut desineret tributum pendere: & libera esset: nec amplius p̄ uincia & uectigalis haberetur. Cōstringendus: argendus & conuincendus hoc decreto qd̄ tu dicis Cæsaris eē. dicebat. n. Antonius Cæsarem hoc decreuisse. Et dicit mihi inquit Antoni Creta non potuit liberari uiuo Cæsare! Si hæc Cæsaris uoluntas fuisset. Nā ad Brutū qd̄ tunc nihil p̄tinebat: cur statim postq̄ illuc discederet Brutus. liberā esse uoluisti! Certe apparet neq; cogitasse: neq; uoluisse hoc Cæsarem. Sed id agitur. P. C. ut hoc decreto Antonius a Cretensibus pro immunitate pecuniā accipiat: res publica Cretā prouintiam amittat. Omnino: nihil quisq; uoluit emere: quod hic non fuerit paratus uendere. De exulibus: legē p̄posuerat qua exulibus sub certa pecuniæ pactione reditus liber eēt in p̄iam. Cicero nō dolere

uerbis: modo æquū sibi uideri: mō inon iniquū: mira uerboz cōplexio. At ille nunq̄ semp. n. absentī affui deiotaro: qd̄ sibi qd̄ nos p̄ illo postularem? æquū dixit uideri syngrapha sestertii centies p̄ legatos uiros bonos: sed timidos & impitos sine sua sine reliquoz hospitū regis snia facta in gynæceo: quo in loco plurime res uenire & iueneunt: q̄ ex syngrapha qd̄ sit auctur? meditare cēseo. Rex. n. ip̄e sua spōte nullis cōmentariis cæsaris simul atq; audiuit ei? iteritū suas suo Marte res recupauit. Sciebat hō sapiēs ius sup hoc fuisset: ut q̄ tyrāni eripuissent ea tyrānis iterfectis: hi qb? erepta eēt recuperēt. Nemo igit̄ iure cōsult? p̄ quē hæc agis ex ista syngrapha deberi dicit p̄ his reb? q̄ erant an̄ syngraphā recuperatæ. Nō. n. a te emit: sed prius q̄ tu sum sibi uēderes: ip̄e possedit Ille uir fuit: nos qd̄ cōtēnendi q̄ auctore odimus acta defendimus. Quid ergo de cōmentariis infinitis. Quid de innumerabilib? chyrographis loquar quoz & imitatores sunt: q̄ ea tāq; gladiatoroz libellos palā uēditēt. Ita q̄ tāti acerui nūmoz apud istū cōstruunt: ut iā appendant: n̄ numerent pecuniā. Atq; cæca auaritia ē nup̄ fixa tabula ē q̄ ciuitates locupletissimæ Cretēsiū uectigalib? liberant: statimq; ne post. M. Brutū p̄cōsulē sir Creta puicia. Tu mēis es cōpōs tu nō cōstringendus in Cæsaris decreto! Creta post. M. Brutū decessum potuit liberari! Cum Creta nihil ad Brutum Cæsare uiuo pertineret. At huius uenditione decreti: ne nihil actū putetis prouinciam Cretam perdidistis Omnino illius rei nemo fuit emptor: cui defuerit hic uēditor: & de exulibus legem quam fixisti Cæsar tulit! Nullius insector calamitatem: tantū

se dicit quenq̄ restitit in patriam. Sed id ferre p̄ moleste & repræhendere: quod idem pari conditione omnibus reditus parerit: cū dispar cā exilii fuerit. Et Inquinatos: confusos cōmixtos ac ueluti scedatos: tanq̄ par omnium fuerit causa. Similit̄: in qua reliq̄ restituti. Loco patruī. C. Antonii q̄ fuit in partibus Pōpeianis: & iccirco exul a Cæsare factus: de cuius reditu ferre distulit Antonius: cū de aliis Cæsare occiso: referret: Eundē restitutiū postea Antonius ad Censuræ petitionem impulit: subornatis uilissimis & indignissimis q̄buldā: q̄ cōperitores fierent: id quod & risus hominum mouit: eiusmodi p̄sonas censuræ can-

didatuffieri: & quærelas q̄ uir clarissimus & consularis honestissimus: sic ludibrio cēt Ant. & tū haberi ea comitia postea non est passus. Cōparasti: cōstituiisti dedita opera. Fulmē sinistrum: fulminibus qd̄ aut faciendum esset aut cauedū: moueri se a loue putabant hoīes. Sinistrum fulmē uitū erat comitiis. Cicero li. ii. de diuinatione Comitiorū solū uitū ē fulmen: qd̄ idem oib⁹ rebus optimū auspiciū habemus si sinistrum fuerit. Cum sis religiosus: qm̄ augur tu es & religiosus: tuos auspiciis subesse non existias & te ac tuos extra oīa auspicia positos esse tibi persuades: ironice aut̄ loquitur. In septēuīratu: petierat. C. Antonius septēuīratū. M. Antonio ad petitionem impellente: ab eodē repente destitutus est. Septēuīri epulones dicebantur. Septē. n. erant collegæ in hoc magistratu qd̄ ad sacra p̄tinebat. Datū aut̄ is ē nomē: qm̄ indicē di Ioui cæterisq̄ diis epulas potestare haberet: auct̄ or Pōpeius festus. Eoz̄ filix a uet̄æ sacerdotio excusationē merebatur: qd̄. A. Gellius tradit. Interuenit: tanq̄ ad rē certam affuit.

Cædo: id ne metuisi ne nō posses negare saluo capite. i. uis uis: ac si diceret ne non posses negare qn̄ uelles. qm̄ qn̄ uoluis ses negare oīno potuisses. uel saluo capite salua & integrā fama. C. Antonii: quē iccirco ad esse uoluisi ut maiore afficeretur dedecore: cū negare septēuīratū ei integrā posses fama. Sororē: patruelē. Alia conditio: alia uxore Calphurnia. Probri: adulterii cū Dolobella. Insimulasti: accusasti.

quæror primū eoz̄ reditus inq̄natos quorū causam dissimilē Cæsar iudicauerit. Deinde nescio cur reliq̄ idem non tribuas: neq̄ enim plus q̄ tres aut quattuor reliq̄ sunt: q̄ simili in calamitate fuerunt: cur tua misericordia simili non fruuntur: cur eos habes in loco patruī: de quo ferre cū de reliq̄ ferres noluisi? Quem etiā ad censuram petendā impulisti: eaq̄ petitionē cōparasti: quæ & risus hominum & quærelas moueret. Cur aut̄ ea comitia nō habuisti? An q̄ Tr. pl. fulmen sinistrum nunciabat? Tua quid interest? nulla auspicia tuoz̄ sunt cū sis religiosus. Quid eundem in septēuīratu nōne destituisi? Interuenit enim. Quid metuisi? credo ne saluo capite negare nō posses: omnibus eum contumeliis onerasti: quē patris loco: si menti ulla pietas esset: colere debebas: filiam eius sororem tuam eicisti alia conditione quæ sita: & ante p̄specta. Nō est satis p̄bri insimulasti pudicissimā scēminam. Quid est quod addi possit? cōtentus eo nō fuisti frequentissimo senatu. kl. Iañ. sedente patruo hanc tibi esse cum Dolobella odii causam ausus es dicere q̄ ab eo sorori & uxori tuæ stuprum oblatum eē comperisses. Quis it̄ p̄tari pot̄: ipudētiore q̄ i senatu: an iprobior q̄ i Dolobella: an ipurior q̄ p̄re audiēte an crudelior q̄ in illā miserā tā spurce: tā ipie dixeris. Sed ad chyrographa redeam⁹ quæ fuit tuā cognitio. acta. n. cæsar̄ pacis cā cōfirmata sunt a senatu q̄ qd̄ cæsar egisset: nō ea quæ cæsarē egisse dixisset Antoni⁹ unde ista erūpūt: quo auctore p̄ferūt? si sunt falsa cur approbantur: si uera: cur ueneunt: at si placuerat ut ex kl. Iunius de cæsar̄ actis cū cōsilio cognosceretis: qd̄ fuit cōsiliū: quē unq̄ aduocasti: q̄s kl. Iunias expectasti? An eas ad q̄s te pagratis ueteranoz̄ coloniis stipatū armis retulisti? O p̄clarā illā p̄cursatōem tuā mēse Aprili atq̄ Maio tū cū capuā deducere conat⁹ es quē admodū illā adieris: uel poti⁹ pene nō adieris scim⁹. Scim⁹. n. cui tu uerbi minitaris. utinā conere aut aliq̄n̄ illud pene tollat. Ad quā nobilis ē tua illa pegrinatio? Quid p̄radioz̄ apparat⁹? Quid furiosam uinolētiā tuā p̄ferā. Tua ista detrimēta sunt: illa nr̄a: agrū cāpanū qui cū de uectigalibus extimebat ut mi-

Tua cognitio: quæ tu solus notasti & nouisti. Pacis causa: id quod in prima philippica est dictū. Si sunt fallia: diadema. Cū cōsilio: aliis adhibitis. Percursationē: cū mortuo Cæsare ueteranoz̄ colonias lustrasti: ut eoz̄ studia tibi cōsiliares id qd̄ fecisset Antoni⁹: nisi Octavius ipeditisset. Capuā deducere. s. Coloniā: uoluit illuc coloniā deducere. sed cāpani phibere: & paḡ absuit qn̄ occideret: nō ergo adit: sed pene adit: hoc ē paḡ absuit qn̄ adiret. Vel capua deducere: uet̄eros. s. & secū ducere. Illud pene: ut adeas & pereas nō pene adeas. Simile ē illud Proprii: Quod quæris q̄re nō hēt ullus amās. Cui urbi. q̄li: & q̄ cōtra te iratæ Capuæ. Tua ista: ac si diceret i te ip̄m hæc admittis: & dedec⁹ priuatū tuū. Qui cū ducit

ctigalibus:semper enim publicus fuit & ueærgal populo romano pependit. Glandiferæ:ipse iterpræ-
satur & fructuosæ subiungens. Cassilinum campaniæ oppidum ad flumen uulturnum situm:in quo
prænestini milites quingenti&.xl.& una nõnulli perusini sic obstinare Annibalis obsidionem pertulere:
ut fame uexati lora ac pelles scutis betractas:& mures steim essent:nucibus quoq; a romanis p uulturnum
annem missis uixere:auctor Liuius libro.xxiii.ab urbe condita. Consuluisi me de Capua &c.posses
ne capuam coloniam deducere:ego inquit idem respondi:quod de Cassilino responderam.De Capua
negauisse illic Coloniam

nouam deduci:quo auspiciato
& rite deducta antea eeri:& in-
columis maneret:dixissem qd
de Cassilino dixeram addi nõ
uos colonos ueterib; extinctis
posse:hoc eni significat ascri-
bi aliis addi & adiungi. Ut
uexillum uideres:ideo nouam
coloniam Cassilinum deduxi
sti:ut inter ueteres & nouos co-
lonos ortis discordiis & bellis
cinitas uastaretur & desolare:
uel potius ut tu hostiliter inua-
deres oppidum & euertes:si
cuti aratro condères urbes pri-
sci designabant.unde ait Vir-
gilius. Interea Aemeas urbem
designat aratro. Sic delentes
ubi muri fueratur aratrum cir-
cũducebant:auctores Porphi-
rio & Acron. Horatius libro
primo carminum:Træ altis ur-
bib; ultimæ steteræ causæ cur
perirant fundit; Imprimeret-
q; muris hostile aratrum exer-
citus insolens. Pene perstrin-
xisti:quia parum absuit quin
Capuam ipsam euerteret:ciui
iminuto territorio:quod e cir-
cunite& uerbi culpam ager.

Perturbaturum:cum spræ-
ra auspictorum religione illic
nouam duceres coloniã:quo
antea auspiciato dncta e. M.
Varronis. qui fuit togatorum
litteratissim; & quo nemo un-
quam doctior:nec apud græ-
cos quidem fuit:ut ait Lactan-
tius. Decem ante Ciceronem
annis natus est:cui scriptos de
latina lingua dedicauit libros
in partibus fuit Pompeianis:
eo mortuo Antonius fundum
eius Cassinatem occupauit:ue-
nisse sibi a Cæsare dicens:qd
factum negat Cicero. Et si
ab hasta:esto iquit tabulæ em-
ptionis sub hasta factæ ualeãt
nunc:hoc est uim & robur obtineant:qa re uera nõ obtinent:& tabulæ inquã nõ tuæ:& a te factæ:sed Cæ-
sar's in quibus debitor tu apperebas:non hæ quas tu cõmentus es:& falso Cæsaris eẽ asseris:qbus te libe-
raisti:& alienum æs dissoluisti. Varronis tamen Cassinarem fundum uenisse sub hasta a Cæsare nemo di-
cit. Nullius:q Varronis scilicet. Re nullã esse detractam.l. dicit. Quid.l. dices.nã scripsit ad te Cæ-
sar ut redderes Cassinat in fundũ:quẽ interceperas. Domus Varro. Ab hora tertia:statim post mediã
noctẽ: Quã dispari dño:Cicero lib.l.de offi. odiosum inqt e:cũ a prætereuntibus dẽ O domus antiqua
litibus daretur:tamen infligi magnum.R.P.uulnus putaba-
mus:hunc tu compransoribus tuis & collusoribus diuidebas.
mimos dico & mimas in agro.P.C.Cãpano collocatos. Quid
iam quærar de agro Leontino: quando quidem hæ quondam
arationes Campani & Leontani in.P.R.patrimonio glandife-
ræ & fructuosæ ferebantur. Medico.iii.milia iugerum quasi te-
sanum fecisset.Rhetori duo quasi disertũ facere potuisset.Sed
ad iter italiãq; redeamus.Deduxisti Coloniam Cassilinum:quo
Cæsar ante deduxerat.Consuluisi me per litteram de Capua:
tu quidem sed idem de Cassilino respondissem:posses ne ubi co-
lonia esset:eo coloniam nouã iure deducere:Negauisse eam co-
loniam quæ esset auspiciato deducta dũ esset incolumis coloni-
ana nouam iure deduci: colonos nouos ascribi posse:rescripsi.
Tu autẽ insolentia elatus omni auspicioꝝ iure turbato Cassili-
nũ coloniã deduxisti:quo erat paucis annis ante deducta:Ut
uexillũ uideres & aratrũ circũduceres.cuius qdẽ uomere por-
tam Capuæ pene pstruxisti: Ut florentis colonie territorium mi-
nueretur.Ab hac religionũ pturbatione.aduolas in.M.Varro-
nis sanctissimi: atq; itegerrimi uiri fundum Cassinatem. Quo
iure:quo ore:eodẽ inqes quo in heredum.L.Rubrii:quo i he-
redum.L.Tursecii prædiã:quo in celiquas innumerabiles pos-
sensiones.& si ab hasta ualeant tabulæ mõ:Cæsaris nõ tuæ.q-
bus debuisti:non quibus tu te liberauisti. Varronis quidẽ Cas-
sinatem fundũ q̄s uenisse dicit:Quis hastã istius uenditionis
uidit:quis uocẽ præconis audiuit:Mississe te dicis Alexandriã
q̄ emeret a Cæsare.ipsam.n.expectare magnũ fuit.q̄s uero au-
diuit unquã nulli; aut sal; curã plurib; fuit:De fortunis Var-
ronis rem ullã eẽ detractã:Quod si etiã scripsit ad te Cæsar ut
redderes. Quid satis põt dici de tãta ipudetiã:Remoue gladi-
os illos parũ:quos uidemus: Iã itelliges aliã cãm eẽ hastæ Ce-
sar's:aliã cõfidetiã & temeritatis tuæ.Nõ.n.te dñs mõ illis sedi-
b;:sed quis amicus uicinus hospes procurator arcebit.At quã
multos dies i ea uilla turpissime es pbacchat; Ab hora tertia
bibeat;ludebat;uomebat. O tecta ipla misera q̄ dispari dño

heu q̄ dispari dño dominatis: quod his temporibus in multis licet dicere? Inquilino: domus in suo ha-
bitat: inquilinus in alieno priuato: & proprie in conducto: siue in urbe: siue ruri. Salustius tamen. M. Tul-
lium Romæ inquilinum dixit. Cū meritoris: non liberis scilicet masculis scortis: nā illa tēpestate pue-
ros nō liberos mangones: aut uendebant: aut cōmodare etiam precio abutendos solebant: siue etiam ipsi
pueri permissu dñorum: siue suo iure prostabant: meritorii uocabantur. Scorta: meretrices. nō autē sicut
dicimus meritorium puerum: sic meritoriam puellam sed meretricem:

quāq̄ quō iste dñs? sed tñ q̄ a dispari tenebātur. Studios. n. su-
orū. M. Varro ualuit esse illud nō libidinū diuersoriū. Quæ i
illa uilla ante dicebant? Quæ cogitabant? Quæ litteris man-
dabant. Iura. P. R. monumenta maiōr. oīs sapientiæ rō: oīs q̄
doctrina. At. n. te inquilino: nō. n. dño psonabant oīa uocib⁹ ebri-
orū: natabant pauimenta uino: madebant parietes. Ingenui
pueri cum meritoriis: scorta inter matress familias uersabantur.
Cassilino salutatū ueniebant: A quo: Iteramne: admissus est
nemo. iure id quidem. in hoīe. n. turpissimo obsolebant digni-
tatis insignia. Cum inde Romā pficiscens ad Agnū accederet
obuiā ei processit: ut est frequens municipiū: magna sane mul-
tudo. At iste opta lectica latus est p oppidū ut mortuus. Stul-
te Agnates: sed tñ in uia habitabant. qd Anagnini: qui cū eēt
deuii obuiā ei descenderūt: ut istū tanq̄ si esset cōsul salutarēt:
Incredibile dictū. Sed tū nimis inter oēs constabat neminē eē
resalutatū. Præsertim cū duos secū anagninos haberet. Muste-
lā & Leonē: quorū alter gladiatorū ē princeps. aliter poculorum.
Quid ego illas istius minas. contumeliāq̄ cōmemorē quibus
inuectus est in Sidicinos? Vexauit Puteolanos: q. C. cassium
q̄ Brutos patronos adoptasent. Magno qdem iudicio: studio:
beniuolentiā: caritate: non ut te ut Basilum uī & armis & alios
uestri similes: quos clientes nemo hīc uelit non mō eē illoꝝ cli-
ens. Interea dū tu habes: q̄ dies ille Collegæ tuī. Cum illud qd
tu uenerari solebas bustū in foro euerit: Quare tibi nunciata
ut cōstabat inter eos: q̄ una fuerunt: cōcidisti. qd euenerit po-
stea: nescio. metū credo ualuisse: arma. Collegā qdē de cœlo
detraxisti: effectiq̄: non tu qdā etiā nūc ut sit similis tui: sed cer-
te ut dissimilis eēt sui. Qui uero reditus inde Romā? Que per-
turbatio totius Urbis: memineras Cinā nimis potentem.
Syllā postea dñantē. cæsarē regnantē uideramus. erāt fortasse
gladii. Sed tñ absconditū nec ita multi. Ista uero quæ & quanta
barbaria ē: Agmine q̄drato cū gladiis sequuntē scutati milites.
Lecticas portari uidemus: atq̄ his qdē iā inueteratis. P. C. con-
suetudine obduruimus: kl. Iun. cū in Senatū ut erat cōstitutū
uenire uellemus: metu pter itī repente diffugimus. At iste q̄ Se-
natu non egret: neq̄ desiderauit queq̄. & poti⁹ diceflu nostro

bus Persas & siculos usos tradit: & maiorem fere græcorum partem: confisos eas & posse componi facili-
us: & equitandi societatem: expeditionisq̄ usum seruare multis in rebus præstantius. Onofander q̄ ad ana-
stasium Cæsarem pulcherrima de re militari scripsit commentaria cōtractione quadratoq̄ agmine moue-
re exercitum q̄ alio modo satius & tutius putat. Lecticas: quibus gestabatur Antonius cū suis similibus.

Interamne: ab interamne: quod
est cāpaniæ oppidū: non pcul
ab Antonio: sic dictum q̄ in-
ter duos amnes iacet in unum
confluentes Melpim & Lirim:
auctor Strabo. Obsolebant
turpia & fœda erant: obsoleo
Inquinor est: ex obsoleo est
& obsolef deficere. Cicero hoc
uero a plerisq̄ eorum desertū
obsoleuisse. Vñ obsolei squa-
lidi & sordidi. Horratius: Ca-
ret obsoleti fordibus recti.

Stulte aquinates: scilicet ege-
re: qnt obutam processere.

Anagnini insignis in Campa-
nia: olim urbs fuit Anagnia
qd ait Strabo: de qua Maro:
Quos diues Anagnia pascit.

Deuii: extra uiam. Sidici-
nis: ciuitas oscorū in Campa-
nia Theanum est: Sidicinum
uocatum auctor Strabo. Pu-
teolos: in campania maritimū
oppidum est puteoli cumano-
rum olim emporium: in supcl-
lio quodam constructum: di-
cearchia pri⁹ uocatum: Roma-
ni frequentes Annibale italiā
bello uexante habitauere: & a
puteorum frequentia puteo-
los appellauere. Sūt q̄ ab aqua
rum putore quæ sulphuratae
& maleolentes per totum illū
& baiarum & cumarū sunt
tractum dictos malint. Ut
basilū fuit hic in partibus Cæ-
sarianis: & postea Antonianis
cuius & Lucanus meminuit.

Dum tu abes: aberat Anto-
nius ut Colonias circuiret ue-
teranorum: & eos sibi cōciaret
quod est prius dictum. Col-
legæ tuī: Dolobellæ. Metū
& arma: hoc est territum a te
Dolobellam mutasse uolunta-
tem. De cœlo: de summa
laude qua in cœlum usq̄ per-
ueniebat. Erant gladii:
Cynnæ: Syllæ: & Cæsaris do-
minatu. Agmine quadra-
to: Helianus quadratis acie-

Leges Cæsaris: de quibus dictum philippica prima. Annorum numerum: ut prætoriae plus q̄ annū consulares plus quam biennium tenerentur. Sine promulgatione: priuata auctoritate: re ad populum minime relata. Ut tolleretur: illas a Cæsare: promulgauit contrarias. Testamentum: Cæsaris.

Signa tabulas. signa statuæ sunt & sculptorum artificum. Tabulæ uero picturæ: & pictorum opera.

In uillam Scipionis quæ erat in Tiburtino. Is Cæsar. Puluinaria: hæc omnia tribuebantur deorū immortalium honori: puluinaria: simulachrum: fastigiū: puluinaria lecticæ crāt deorum & lectuli qui in tē-

plis sterni cōiueuere unde puluinaria festa Horarius. Nūc statuarib⁹ ornare puluinaria deoz.

Fastigiū: tēplū & altius ædificiū. Est flamē Cæsari Antonius: cū stomacho inq̄: qm̄ ei⁹ imitabat tyrānidē: & uelut minister erat illi⁹ cōsuetudinis.

In augurare: cur nō pauguria cōsecrari: sacerdotio pfuturus. nā inaugurari hoc ē augurio cōsecrari sacerdotes futuri solebāt: & itē loca quæ numini dicant. Exaugurari uero cōtra cū extra faciū & phanaticā cām ponebant: & in pfanū usum reuocabant. Sume diē: elige diē quo inaugureris. Vide q̄ te inauguret: q̄. i. null⁹ futurus ē. Quæro deinceps: cū mortuo cæsari diuinos honores tribui uellet Antoni⁹. tulerat ad populum: ut q̄nto die ludoz Romanoz cæsari sacrificaret: idq̄ scitū fuerat: & tñ honorem Cæsari Antonii lege concessum nō exquebant: iō q̄ Cicero: Cū ludi romani celebrarent: quo tpe hanc hēbat orōnē & Quintus eēt eoz dies fortasse inquit ignoras heri diē quartū fuisse. hodiernū q̄ntū eēt: hoc ē diē Cæsari lege tua deretū. Cur nō sumus prætextati: in prætexta ludos & sacrificia celebrabāt. Ludi romani magniq̄ uariæ appellati anui fuere. Egpugilesq̄ certabāt a Targonio Prisco iſtituti designato circo q̄ postea maximus ē dictus. Fiebant hi ludi mēse aprilis: initū erat sexto idus.

An supplicationes: Cæsari parentalia & supplicatiōes decreueret Antonius: q̄b⁹ postea diē addiderat i auspicato: q̄re piaculū cōmissum erat: id qd̄ obicit Cicero. Puluinaria noluit: respuit cū cōcedere.

Acta Cæsaris: cū acta cuius plā nō solū quæ ille egerit: sed quæ ei⁹ honori tributa fuerint etiā intelligamus. Apertiorē propter id quod nudato peccatore concionatus est.

lætatus est statimq̄ illa mirabilia facinora effecit. q̄ chyrographa Cæsaris defendisset. Lucri sui cā: is legē Cæsaris easq̄ præclaras: ut. R. P. concutere posset euerit. Numerū annoz prouinciis prorogauit. Idēq̄ cū auctorū Cæsaris defensor esse deberet: & in publicis & in priuatis rebus acta Cæsaris rescidit: In publicis actis nihil est lege grauius In priuatis firmissimū ē testamentum. leges alias sine promulgatione substulit. alias ut tolleretur pmulgauit Testamentum irritum fecit: Quod etiam infimis ciuibus semp obtentū ē. signa tabulas quas populo Cæsar una cum ortis legauit eas hic partim i hortos Pōpeii deportauit partim in uillā Scipionis. Et tu i Cæsaris memoria diligēs Tu illū amas mortuū. Quē is maiorē honorē cōsecutus erat. q̄ ut haberet puluinaria: simulacrū: fastigium: flaminem. Est ergo flamen ut Ioui: ut Marti ut Quirino sic diuo iulio. M. Antonius. Quid igitur cessas? Cur nō in augurare: sume diē: uide qui te inauguret. Collegæ sumus: nemo negabit. O detestabile hōiem. siue q̄ Tyranni sacerdos es: siue q̄ mortui. Quæro deinceps nū hodiernus dies q̄ sit ignores? ne scis heri quartū in Circo diem ludorum Romanorum fuisse? te autem ipsum ad populum tulisse ut quītus præterea diēs Cæsari tribueret? Cur non sumus prætextati? Cur honorē Cæsaris tua lege datū desferri patimur? An supplicationes addendo diem contaminari passus es. Puluinaria noluit: aut undiq̄ religionem tolle aut usquequaq̄ conserua. Quæres placeat ne mihi puluinaria esse: fastigium: flaminem? Mihi uero nihil istorū placet. Sed tu qui acta Cæsaris defendis quid potes dicere: cur alia defendas: alia non cures? nisi forte uis fateri te oīa quæstu tuo: non illius dignitate: metiri. Quid ad hæc tandem? Expecto eloquentiam tuam: desertissimum cognoui Auum tuum: at te etiā apertiore indicendo. Ille nunquam concionatus est nudus: tuum hominis simplicis pectus uidimus. Respondebis ne ad hæc? aut omnino hīscere audebis? & quid reperies ex tam lōga oratione cui te respondere confidas? Sed præterita omittamus. hunc unū diem hunc unū iquam hodiernum diem hoc punctum temporis: quo loquor: defende si potes. Cur armatorum corona Senatus septus est? Cur mei tantellites cum gladiis audiunt? cur ualæ concordia non patent? cur homines omnium genium maxime barbaros Ithyreos cum sagittis deducis in forum? prælidii sui causa se facere dicit. Non ne igitur milies perire est melius: quam in sua ciuitate sine armatorum

praesidio nō posse uiuere? Sed nullū est istuc: mihi crede: praesidiū: Caritate & beniuolentia ciuiū septum oportet eē: nō armis. Eripit: extorquebit tibi ista. P. R. utinam saluis nobis. sed quoquomodo nobiscum egeris: dum istis consiliis uteris non potes esse: crede mihi: diuturnus. Etenim ista tua minime aua- ra coniunx quam ego sine contumelia describo nimium debet diu. P. R. pensionem tertiam. habet. P. R. ad quos gubernacula. R. p. deferat qui ubicūq; terrarum sunt: Ibi est omne. R. p. praesidium: uel potius ipsa. R. p. quae se adhuc tantū modo ultra est: nondum recuperauit. Habet quidem certe. R. p. adole- scentes nobilissimos paratos defensores q̄ uolent illi cedant o- cio consulentes tamen a. R. p. reuocabuntur. Et nomen pacis dulce est: & ipsa res salutaris. Sed inter pacem & seruitutem plurimum interest. Pax est tranquilla libertas: Seruitus postre- mum malorum omnium non modo bello: sed morte etiam re- pellēdū. Q̄ uod si se ipsos illi nostri liberatores e cōspectu no- stro abstulerūt: At exemplum facti requirunt. Illi quod nemo fecerat fecerunt: Tarquiniū Brutus bello est persecut⁹: qui tñ Rex fuit cū ē Romae Regē liceret. Sp. Cassius. Sp. Mcl⁹ M. Manlius propter suspicionem regni appetendī sunt necati. Hi primi cum gladiis non in regnum appetentem Sed in re- gnantem impetum fecerunt. Quod cum ipsum factum per se clarum: atque diuinum est: tum expositum ad imitandum praesertim cum illi gloriam consecuti sunt quae uix caelo capi posse uideatur. Et si enim satis in ipsa conscientia pulcherri- mi facti fructus erat. tamen immortalitatem non arbitror cō- temnendam. Recordare igitur illum. Mar. Antonī diem quo Dictaturam sustulisti. Pone ante oculos laetitiam Se- natus Popu. q̄. Roma. confer cum nummatione tua tuorum que: tum intelliges quantum inter laudem & luctum in- terfit: Sed nimirum ut quidam morbo aliquo & sensus stu- pore suauitatem cibi non sentiunt: Sic libidinosi auari fa- cinorosi uerā laudis gustum non habent. Sed si te laus al- licere ad ec̄te faciendum non potest: ne metus quidem a sc̄e- distimis factis potest auocare: Iudicia non metuis si propter innocentiam laudo. si propter uim non intelligis ei qui isto modo iudicia non timeat: quid timendum sit. Quod si non metuis uiros fortes egregiosque ciues q̄ a corpore tuo prohi- bentur armis Tui te crede mihi: diutius non ferent. Quid est autem multos di- & noctes timeri a suis? nisi maioribus habes beneficiis obligatos: quam ille quosdam habuit ex- iis a quibus est interfectus. An tu es ulla re cum eo compa- randus? fuit in illo ingenium ratio memoria litteratura cogi- tatio diligentia res bello gesserat: quis. R. P. calamitofas: atta- men magnas; non multos annos regnare ē meditat⁹ magno la-

Describendo: designo. Et enī: duos prius habuerat ma- ritos Fuluiā. P. Clodīū. & C. Curtonē filiū: quod antea di- xim⁹: ambo pierāt alter a Mi- lone occisus: alter cū exercitu in Africa circūuentus: uerq; reip. impensus: quoniā uerq; hostis: tertia pensio dicebatur M. Antonius ut periret. Hec popu. Roma. O. & autū signifi- cat. Exēplū facti requirunt ut quod egerūt ipsi: alii imiten- tur & te occidant. Hi primi Brutus & cassius. Confer. cō- para. Cū nummatione: cū co- pia nūorum & luero. Si pro- pter innocentiam. s. non metuis innocens enim iudicia non ti- met. Nisi maioribus: quod non est tra. Quid timēdum sit: ut occidat. Quid est autē multos & c. ac si dicat periculo- sissimū est diu a suis timeri. A quibus est interfectus: nam & dictus Brutus & Cassius. C. Trebonius Tulli⁹ cimber Cæsari fuere amicissimi pluri- busq; ab eo affecti beneficiis:

Cum illo: Cæsare. Litteratura: scientia litterarū atq; eruditio uaria: quæ in Cæsare fuit. Non multis annis regnare: meditatus quidē est regnare sed non multos annos: quia non ea egit quibus durare ī regnis: & ferri posset diu. Monumentis: edificiis. Congiariis: mensuræ genus conglus ē chus item dicitur sex capit sextarios: quicquid liberalitatis erogabant: ueteres congiarium prius dixere: Tenuit idē cōsuetudo ut pecuniam significaret: quam imperatores militibus: principes uiritim gratuitam distribuēbāt Tranquillus in Julio. Ex reliquo quoq; ordinū genere uel inuitatos: uel spōre ad se cōmeantes uberrimo congiario prosequēbatur. Idē in octauo. Congiaria populo frequenter dedit: sed diuersæ fere sūmæ modo q̄ dragenos: modo tricenos: non nūq̄ ducenos quinquagenosq; nūmos. Macrobius. Augustus cū ab eo paccu uulus taurus congiarium pereret: diceretq; iā hoc hōines uulgo loqui non paruā sibi ab illo pecuniam datam: sed tu inquit noli credere. Inusta: inflicta ī pressa. Profiteor: apte eloquor quid facturus sim. Resentari: renouari & restitui in præsens tempus possit. Qd iam parturiit: parere est in lucē æderæ: & enixam: esse. parturire uero desiderare eniri & parere: Ab hinc annos. xx. cū de coniuratis actum est. Consulari: mihi. Utrū &c. bene merentibus recte male merentibus: ut Antonio: male.

Um expeditio nem Cæsar dictator in Dacō & idē ī Parthos destinaret. C.

Octauū Actia Iullæ sororis filia: & CN. Octauo natum: quem ī familiam nomēq; adoptauerat Apollōiam p̄misit. Vbi cū occisus Cæsar ē: studiis uacabat adolescēs. Postq̄ uero rē accepit: ac heredē se relictuū comperit: urbē repetiit: & hæreditatē adit: multis qdē de hortantibus: & Antonio ad quē ut p̄num amicū primū rediens se contulerat: & sipe affirmāte q̄ tam onerosā adiret hæreditatē: & non potius abstineret. Petente autē Octauo tantū ex Cæsaris pecuniis. oēs. n. interceperat Antonius & tenebat: quantum ad dissoluēdos tricenos sestertios factis esset: quos publice & priuatim Cæsar legauerat. & negante Antonio graues iter eos inimicitæ ortæ sunt. Sed redire tñ n̄ multo p̄ ī grām: actūq; ē p̄ cōes amicos ut ī Capitolio cōgrederētur: multa ultro citroq; hīta uerba: acriterq; ab utroq; expostulatū ē: nec multo post hostes rursus facti uariisq; ab Antonio contumeliis Octauū affectū: Erāt ī macedonia legiones quæ illuc a Cæsare ad Particham ex

bore: multis periculis quod cogitauerat effecerat: muneribus: monumentis: cogitariis epulis multitudinē imperitā lenierat: suos præmiis aduersarios clemētia specie deuinxerat. Quid multa? Attulerat iam liberæ Ciuitati partim metu: partim patientia consuetudinem seruiendū: Cum illo ego te dominandū cupiditate conferre possum: Cæteris uero reb; nullo mō es cōparādus. Sed ex pluribus malis quæ ab illo. R. P. sunt inusta: Hoc tātum bōi est: quod dicit iam. P. R. quātū cuiq; crederet quib; se cōmittere: a quibus caueret. Hæc igitur non cogitas: nec intelligis satis eē uiris fortibus didicisse q̄ sit pulchrum beneficium gratum. fama gloriosum: Tyrannum occidere: & cū illum homines non tulerint te ferent. Certatim post hæc: mihi crede: ad hoc opus curretur: nec occasionis tarditas expectabitur. Respice quæso aliquando. R. P. M. Antoni: quibus ortus sis: non quibus cum uiuas: considera: mecum ut uoles. Cum R. P. redi in gratiam: Sed de te tuipe uideris: Ego d' me iplo p̄fitebor: Defendi. R. P. adolescēs. non deseram senex. Contēpsi Catilinæ gladios. non pertimescam tuos quin etiam corpus libenter obtulerim si representari morte mea libertas Ciuitatis potest. Vt unā aliquādo dolor. P. R. pariat: quod iam parturiit. Etenim si ab hinc ānos prope. xx. hoc ipso in tēplo negauī posse se mortem immaturā eē cōsulari: quanto uerius nunc negabo seni? Mihi uero. P. C. iam etiam optanda mors ē perfūcto rebus eis quas adeptus sum: qualisq; gesti. Duo modo hæc opto. Vnum ut moriens. p. R. liberum reliquam. hoc mihi maius a diis immortalibus dari nihil potest. Alterum ut ita cuiq; eueniat: ut de Repu. quisq; mereatur.

Finis philippicæ Secundæ:

M. T. C. in. M. Antonium Philippica tertia.

Erūs omnino. P. C. Quam tempus. R. p. postulat: aliquādo tamen conuocati sumus: Quod flagitabam equidem quotidie. Quippe cum beluū nefariū cōtra aras & focos: cōtra uitā: fortūalq; n̄ras: ab hoie p̄fligato ac p̄dito n̄ cōparari: sed geri iā uiderē.

ab Antonio contumeliis Octauū affectū: Erāt ī macedonia legiones quæ illuc a Cæsare ad Particham ex